
WYDAWNICTWA

Anna Gruca
Instytut Studiów Informacyjnych
Uniwersytet Jagielloński
ORCID: 0000-0001-6530-9779

BHW 41/2019
ISSN 1233-2224
DOI: 10.14746/bhw.2019.41.11

Bibliografia historii wychowania, szkolnictwa i myśli pedagogicznej w Polsce za rok 2018 (z uzupełnieniami za lata poprzednie)

Wstęp

Bibliografia rejestruje druki zwarte, artykuły z czasopism i prac zbiorowych, wydane w 2018 r. oraz pozycje z lat wcześniejszych, które nie zostały ujęte w poprzednich częściach bibliografii, zamieszczanych na łamach *Biuletynu Historii Wychowania* od 2002 r. Nie uwzględniono recenzji, opublikowanych w 2018 r., a dotyczących publikacji zarejestrowanych we wcześniejszych częściach bibliografii. Bibliografia ma układ według podanego niżej schematu. W poszczególnych działach i poddziałach (z wyjątkiem poddziału 5. Szkoły wyższe w Dziale III, gdzie zastosowano układ według nazw szkół oraz poddziału 2. Poszczególne biografie w Dziale IV, w którym pozycje ułożone zostały według nazwisk osób) zastosowano układ alfabetyczny według haseł autorskich lub tytułowych. Opisy w razie potrzeby zostały uzupełnione adnotacjami, a w przypadku prac zbiorowych wyszczególniono składające się na nie artykuły, dotyczące historii oświaty i wychowania.

Schemat układu bibliografii:

- I. Opracowania ogólne. Bibliografie
- II. Rozwój oświaty, wychowania i myśli pedagogicznej
 1. Opracowania ogólne
 2. Okres do 1795 roku
 3. Okres 1795–1918
 4. Okres 1918–1939
 5. Okres 1939–1945
 6. Okres 1945–1989
 7. Okres 1989–2018
 8. Oświata polonijna
- III. Dzieje szkół różnych stopni

1. Szkoły podstawowe i zakłady wychowawcze
 2. Szkoły ponadpodstawowe ogólnokształcące
 3. Szkoły zawodowe
 4. Zakłady kształcenia nauczycieli (z wyjątkiem szkół wyższych)
 5. Szkoły wyższe
- IV. Biografie
1. Zbiory życiorysów
 2. Poszczególne biografie
- V. Dzieje oświaty pozaszkolnej
1. Oświata dorosłych
 2. Biblioteki
- VI. Dzieje ruchu nauczycielskiego
1. Opracowania ogólne
 2. Pamiętniki nauczycieli
- VII. Organizacje młodzieżowe
1. Harcerstwo
 2. Inne

I. OPRACOWANIA OGÓLNE. BIBLIOGRAFIE

1. BALCER Elwira: Samowychowanie w ujęciu wybranych autorów XX wieku. Lublin 2017 Tow. Nauk. KUL; KUL ss. 422. Tow. Nauk. KUL. (Biblioteka Katedry Pedagogiki Chrześcijańskiej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II; nr 12) (Źródła i Monografie; 462).

2. BELINA Damian: Korrelation der religiösen und patriotischen Erziehung im pädagogischen Konzept vom seligen Edmund Bojanowski. *Zeszyty Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego*. R. 60: 2017 nr 4 s. 159–172.

3. BOUŻYK Maria M.: Czynniki narodowy i państwowy w rozwoju moralnym człowieka a problem patriotyzmu. Refleksje w oparciu o myśl pedagogiczną Jacka Woronieckiego OP (1878–1949) – konteksty współczesne. *Polska Myśl Pedagogiczna*. Nr 4: 2018 s. 113–130.

4. CHMIELEWSKI Witold: Seminarium w Zakładzie Historii Nauk Społecznych i Oświaty i Organizacji Nauki w Instytucie Historii Nauki im. Ludwika i Aleksandra Birkenmajerów Polskiej Akademii Nauk w Warszawie. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 61: 2018 nr 1/2 s. 232–239. 22 II 2018 r.

5. CHROBAK Stanisław, Frejusz Kamilla: Pedagogika zaangażowania. Teoria i praktyka wychowania w ujęciu Janusza Tarnowskiego [1919–2012]. *Polska Myśl Pedagogiczna*. Nr 4: 2018 s. 223–237.

6. CIAŻELA Andrzej: Pedagogika Bogdana Suchodolskiego [1903–1992]. Próba charakterystyki głównych osi programowych i kierunków poszukiwań. *Ruch Pedagogiczny*. R. 88[89]: 2018 nr 1 s. 121–137.

7. COMENIUS and the problem of interdisciplinary. Ed. by Andrzej Borkowski, Roman Mnich. Siedlce 2017 Inst. Kultury Region. i Badań Liter. im. Franciszka Karpińskiego. Stow. ss. 180, il. Inst. Kultury Region. i Badań Liter. im. Franciszka Karpińskiego. Stow., Pracownia Komeniologii i Badań Interdyscyplinarnych Uniw. Przyrodniczo-Humanist. w Siedlcach. (Orbis Comenianus; vol. 1).

Z treści: Ungureanu Ioana, Borges de Aguiar Thiago: L'education pour la paix chez Comenius s. 17–36; Richter Manfred: Die Heilige Schrift, die „Drei Bücher Gottes“ und „das Buch“ des Comenius s. 37–53; Lisowska Marzena: Das Kind in der Sicht von Johann Amos Comenius s. 55263; Poalkowa Mariã: Pealizaciã didaktického principa naglãdnosti v obučenii pri formirovanii „Kartiny mira“ detej w Kratkom Katehizise Martina Lũtera i „Orbis Pictus“ Komeniusa s. 85–99; Stejskalovã Jana: Aktualnost Komenského výchovu k lidskosti s. 101–108; Marešová Iveta: Trinitarismus, podstatná komponenta Komenského myšlení s. 109–115; Bezrogov Vitaly, Kurovskaya Yulia: Vizual'nyj kod v literature dlã naçal'nogo obučenã kak faktor formirovanã kartiny mira obuçaũšegosã: ot Âkoba Grũsbojtela k Ânu Komenskomu s. 117–136; Mnich Ludmiła: Pawel Blonskij [1884–1941] kak komeniolog s. 137–147; Borkowski Andrzej: Pijarzy polscy w krajobrazie intelektualnym i konfesyjnym epoki baroku (sylwetki, edukacja, duchowość) s. 149–172; Bibliography s. 173–180.

8. DRAGONIEWICZ Andrzej: Materiały do dziejów szkolnictwa w zespołach aktowych Archiwum Państwowego w Łodzi. *Archeion*. T. 118: 2017 s. 209–229.

9. DRÓŻKA Wanda Maria: Z doświadczeń badawczych nad pamiętnikami i autobiografiami nauczycieli. [W:] *Badania biograficzne i narracyjne w perspektywie interdyscyplinarnej. Aplikacje, egzemplifikacje, dylematy metodologiczne*. Red. Magdalena Piorunek. Poznań 2016 s. 119–138.

10. FALKOWSKA Joanna: Ambasadorki wychowania. Poglądy pedagogiczne polskich kobiet w II połowie XIX i początkach XX wieku. Toruń 2018 Wydaw. Nauk. UMK ss. 360, il.

11. GOLA Beata, Pauluk Dorota: IV Seminarium Polskiej Myśli Pedagogicznej: „Kierunki rozwoju myśli i praktyki pedagogicznej w Polsce lat 1939–2017: ku obszarom społecznym”, Kraków, 2 marca 2018 roku. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 61: 2018 nr 1/2 s. 304–307.
12. GOŁDYN Piotr: Wątki biograficzne nauczycieli w kronikach szkolnych. Przykład Wielkopolski wschodniej. [W:] *Przedmiot, Źródła i metody badań w biografii*. Red. Ryszard Skrzyński, Lucyna Działkowska, Danuta Opozda. Lublin 2016 s. 309–322.
13. GÓRALSKA Renata, Matlakiewicz Alina, Solarczyk-Szwec Hanna: Na pograniczu andragogiki, dydaktyki i pedagogiki porównawczej. O dorobku naukowym Eugenii Wesołowskiej [1929–2016]. *Edukacja Dorosłych*. 2016 nr 1 s. 43–60.
14. GRZEBIEŃ Ludwik: Reflections on the historiography of the Commission of National Education in the last 50 years. *Journal of History and Education [Przegląd Historyczno-Oświatowy]*. R. 61: 2018 nr 3/4 s. 173–183.
15. HEJNICKA-BEZWIŃSKA Teresa: Koncepcja pedagogiki (i pedagogiki ogólnej) w Szkole Łwowsko-Warszawskiej. *Forum Pedagogiczne*. 2018 [nr] 1 s. 43–58.
16. HŁADKIEWICZ Wiesław: Znaczenie metodologii w twórczości naukowej Wojciecha Pasterniaka [1935–2018] (refleksje osobiste). *Dydaktyka Literatury i Konteksty*. [T.] 36: 2017 s. 105–108.
17. HOMICKI Bogusław: Ze wspomnień pedagogów: Pedagogika Kazimierza Lisieckiego „Dziadka” [1902–1976] podstawą pracy wychowawczej w placówkach jego imienia. *Polska Myśl Pedagogiczna*. Nr 4: 2018 s. 401–408.
18. JABŁONKO Olga: Tadeusz Kotarbiński (1886–1981) i jego koncepcja „etyki opiekuna społecznego” w dzisiejszych czasach. *Prace Naukowe Wyższej Szkoły Zarządzania i Przedsiębiorczości z siedzibą w Wałbrzychu*. 2018 t. 2 s. 39–48.
19. JAGIELSKA Dominika: Kierunki rozwoju koncepcji wychowania obywatelskiego w Polsce po II wojnie światowej – wprowadzenie do problematyki. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 61: 2018 nr 1/2 s. 139–162.
20. JAKUBIAK Krzysztof: A historiographical, historiosophical and pedagogical discourse about the national character of Poles from the turn of the 19th century to the 20th century. *Journal of History and Education [Przegląd Historyczno-Oświatowy]*. R. 61: 2018 nr 3/4 s. 48–58.
21. JAROSZ Ewa: Dziecko i dzieciństwo – pejzaż współczesny. Rzecz o badaniach nad dzieciństwem. *Pedagogika Społeczna*. R. 16: 2017 nr 2 s. 57–81.
22. KLIMEK Krzysztof: Pedagogika pokoju, edukacja obywatelska i wychowanie patriotyczne w ujęciu Profesor Eugenii Anny Wesołowskiej [1929–2016]. *Edukacja Dorosłych*. 2016 nr 1 s. 77–85.
23. KORPOROWICZ Leszek: Przemiany kultury narodowej w świetle teorii dezintegracji pozytywnej Kazimierza Dąbrowskiego [1901–1980]. *Polska Myśl Pedagogiczna*. Nr 4: 2018 s. 191–208.
24. KOSTKIEWICZ Janina: Bogdana Nawroczyńskiego [1882–1974] koncepcja pedagogiki jako humanistyczno-społecznej nauki stosowanej. *Studia z Teorii Wychowania*. T. 9: 2018 s. 25–48.
25. KRYŃSKA Elwira Jolanta: Nauczyciele w odrodzeniu Polski i człowieka w narracji Stanisława Mauersberga (1924–2012). *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 61: 2018 nr 1/2 s. 122–138.
26. KULBAKA Jacek: Profesor Maria Grzegorzewska [1888–1967] założycielką Akademii Pedagogiki Specjalnej. [W:] *Tradycja i współczesność pedagogiki specjalnej w tworzeniu społeczeństwa*.

czeństwa dla wszystkich. W 95-lecie Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej. Pod red. Joanny Głodkowskiej, Kaspra Sipowicza, Iwony Patejuk-Mazurek. Warszawa 2018 s. 521–533.

27. LEŻAŃSKA Wiesława: The image of the early school education teacher in the pedagogy of Stefan Szuman (1889–1972). *Journal of History and Education [Przegląd Historyczno-Oświatowy]*. R. 61: 2018 nr 3/4 s. 33–47.

28. ŁADYŻYŃSKI Andrzej: Jan Władysław Dawid [1859–1914] – pedagog nieustannie inspirowany. *Ruch Pedagogiczny*. R. 88[89]: 2018 nr 1 s. 7–18.

29. ŁOBACZ Małgorzata: Mądrość wychowawcza Elżbiety Czackiej FSK [1876–1961] ujawniona w stosunku do ludzi niewidomych i słabowidzących. *Polska Myśl Pedagogiczna*. Nr 4: 2018 s. 209–221.

30. ŁUCZYŃSKI Andrzej: The idea of protection in the pedagogical concept of Edmund Bojanowski. *Zeszyty Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego*. R. 60: 2017 nr 4 s. 199–213.

31. MAGDA-ADAMOWICZ Marzena: Rozwój polskiej myśli pedeutologicznej. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 61: 2018 nr 1/2 s. 29–44.

Od końca XIX w.

32. MAJEWSKI Arkadiusz: Specyfikacja źródeł do dziejów oświaty na wsi odnalezionych w polskich i zagranicznych archiwach. *Rocznik Historyczny Historii Polskiego Ruchu Ludowego*. Nr 34: 2018 s. 11–17.

33. MAŁACHOWSKI Ryszard: Aksjologia wychowania chrześcijańskiego do miłości – małżeństwa – rodziny w kaznodziejstwie i pedagogii ks. Juliana Michalca (1922–1988). *Polska Myśl Pedagogiczna*. Nr 4: 2018 s. 359–390.

34. MARIANOWSKA Anna: Wokół problemów andragogiki, edukacji obywatelskiej i pedagogiki pokoju. Poglądy naukowe Profesor Eugenii Anny Wesołowskiej na łamach czasopisma „Edukacja Dorosłych” w latach 1993–2006. *Edukacja Dorosłych*. 2016 nr 1 s. 21–30.

35. MARIAŃSKI Janusz: Kondycja religijna i moralna młodzieży szkół średnich w latach 1988–1998–2005–2017 (raport z ogólnopolskich badań socjologicznych). Toruń 2018 Adam Marszałek ss. 723.

36. MEISSNER Andrzej: Dzieje Liceum Krzemienieckiego 1805–1831 w dorobku naukowym Marii Danilewicz-Zielińskiej. *Studia i Prace Pedagogiczne*. [Nr] 4: 2017 s. 175–185.

37. MICHEL Małgorzata: The origin of humanistic resocialisation pedagogy in the thought of Stanisław Jedlewski: the case of State Department of Education and Science in Krzeszowice. *Polska Myśl Pedagogiczna*. Nr 4: 2018 s. 239–253.

38. MIKSZA Małgorzata: Zrozumieć Montessori czyli Maria Montessori [1870–1952] o wychowaniu dziecka. Wyd. 8. uzup. Kraków 2018 Impuls ss. 131, nlb. 1, il. Wyd. 1. 2001.

39. NAWROCKI Radosław: Polityka w służbie edukacji, edukacja w służbie polityki. *Rocznik Pedagogiczny*. T. 39: 2016 s. 95–103.

40. NAWROCZYŃSKI Bogdan: Polska myśl pedagogiczna. Jej główne linie rozwojowe i cechy charakterystyczne. Oprac. i posłowie Agnieszka Skulimowska. Wyd. 2. Siedlce 2018 Wydaw. Nauk. Uniw. Przyrodniczo-Humanist. ss. 335, nlb. 3, fot.

Wyd. 1. Lwów–Warszawa 1938.

41. [NAWROCZYŃSKI Bogdan]: Wybór tekstów profesora Bogdana Nawroczyńskiego. Pod red. nauk. Bogusława Śliwerskiego, Marka Walancika. Kraków–Dąbrowa Górnicza 2017 Impuls; Wyższa Szkoła Biznesu ss. 231.

Z. 1. 1923–1968.

Z treści: Śliwerski Bogusław: Wprowadzenie s. 7–15; Dlaczego powinniśmy uprawiać pedagogikę naukową? s. 17–30; Dwa prądy w pedagogice współczesnej s. 31–55; Pedagogika porównawcza s. 57–208; Swoboda i przymus w wychowaniu s. 209–231.

42. NOWAK Marian: Pedagogika i pedagodzy z marginesu wobec głównego nurtu pedagogiki socjalistycznej. *Polska Myśl Pedagogiczna*. Nr 4: 2018 s. 277–295.

43. NOWAKOWSKA-SIUTA Renata: Bogdan Nawroczyński [1882–1974]. Jasność i ścisłość myśli pedagogicznej. *Ruch Pedagogiczny*. R. 88[89]: 2018 nr 1 s. 51–67.

44. NYCZ Edward, Żukiewicz Arkadiusz: Oświata, kultura i wychowanie w społecznych koncepcjach pedagogicznych Kazimierza Kornilowicza [1892–1939]. *Ruch Pedagogiczny*. R. 88[89]: 2018 nr 1 s. 109–119.

45. OLBRYCHT Katarzyna: Pedagogia Jana W. Góry OP [1948–2015] jako przykład programu wychowania zorientowanego na integralny rozwój osoby. *Polska Myśl Pedagogiczna*. Nr 4: 2018 s. 165–180.

46. OPIELA Maria Loyola: Aktualność myśli pedagogicznej i dzieła Edmunda Bojanowskiego. *Zeszyty Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego*. R. 60: 2017 nr 4 s. 227–239.

47. OŚWIATA na Śląsku Opolskim. Bibliografia w wyborze za lata 2000–2004. Oprac. Iwona Kowalska, Anna Załona. Opole 2018 Region. Zespół Placówek Wsparcia Edukacji; Pedagog. Bibl. Woj. ss. 296. Region. Zespół Placówek Wsparcia Edukacji, Pedagog. Bibl. Woj. w Opolu.

48. PIERŚCIENIAK Krzysztof: Peregrynacje edukacyjne. Komparatystyka andragogiczna w ujęciu Profesor Eugenii A. Wesołowskiej [1929–2016]. *Edukacja Dorosłych*. 2016 nr 1 s. 61–76.

49. PRAWA dziecka wczoraj, dziś i jutro. Perspektywa korczakowska. T. 1. The rights of the child yesterday, today and tomorrow. The Korczak perspective. P. 1. Pod red. Marka Michalaka. Warszawa 2018 Biuro Rzecznika Praw Dziecka ss. 575, il.

Tekst równol. pol., ang.

Z treści: Liebel Manfred: Janusz Korczak's understanding of children's rights as agency rights. Prawa dzieci jako prawa sprawcze w filozofii Janusza Korczaka s. 204–239; Shner Moshe: Why children have rights: children's rights in Janusz Korczak's philosophy of education. Dlaczego dzieci mają prawa: prawa dzieci w pedagogice Janusza Korczaka s. 272–321; Efrat Efron Sara: Janusz Korczak: the legacy of a practitioner-researcher. Janusz Korczak: dorobek badacza-praktyka s. 370–405; Kubicka Dorota: Janusz Korczak and philosophising with children. Janusz Korczak i filozofowanie z dziećmi s. 406–434; Hauptman Sara: Two allegories about childhood and children's rights: „King Matt the First” (1923) by Janusz Korczak and „The Little Prince” (1943) by Antoine de Saint-Exupéry. Dwie alegorie dzieciństwa i praw dziecka: „Król Maciuś Pierwszy” (1923) Janusza Korczaka i „Mały Książę” (1943) Antoine'a de Saint Exupéry s. 468–507; Brutin Batya: Janusz Korczak's image in visual art. Wizerunek Janusza Korczaka w sztukach plastycznych s. 546–575.

50. PRAWA dziecka wczoraj, dziś i jutro. Perspektywa korczakowska. T. 2. The rights of the child yesterday, today and tomorrow. The Korczak perspective. P. 2. Pod red. Marka Michalaka. Warszawa 2018 Biuro Rzecznika Praw Dziecka ss. 535, il.

Tekst równol. pol., ang.

Z treści: Smolińska-Theiss Barbara: Janusz Korczak and reflective learning. Janusz Korczak i refleksyjne uczenie się s. 12–31; Konopczyński Marek: Education at school. The role of teacher-educator and the educational function of contemporary school terms of Janusz Korczak's pedagogical concepts. Wychowanie w szkole, czyli rola nauczyciela-wychowawcy i funkcja wychowawcza współczesnej szkoły z perspektywy koncepcji pedagogicznej Janusza Korczaka s. 32–59; Silverman Marc: Korczak's vision and practice of education: between child-centredness and child's moral development – a critical perspective. Korczakowska wizja i praktyka nauczania: pomiędzy zorientowaniem na dziecko a moralnym rozwojem dziecka – podejście krytyczne s. 60–91; Valeeva Roza: Janusz Korczak's philosophy of education and Russian humanistic pedagogy. Filozofia wychowania Janusza Korczaka a rosyjska pedagogika humanistyczna s. 92–113; Castrillon Luciana: On becoming a Korczak educator. O byciu wychowawcą według założeń Korczaka s. 136–153; Solak Adam: Love and respect as a foundation for educational work in the family and at school according to Janusz Korczak. Miłość i szacunek jako fundament wychowawczej pracy w rodzinie i w szkole według korczakowskiego przesłania s. 154–181; Kmita Małgorzata: Janusz Korczak for today? Reflections from social work, psychotherapy and mental health activism. Janusz Korczak dziś? Refleksje w kontekście opieki społecznej, psychoterapii i aktywizacji zdrowia psychicznego s. 182–203; Shamilevna Kasimova Ramyla: A comparative review of Janusz Korczak's philosophy and alternative educational system Sudbury Valley. Przegląd porównawczej filozofii Janusza Korczaka oraz alternatywnego systemu edukacyjnego Sudbury Valley s. 204–219; Thomas Nigel Patric: From love to freedom: building on Korczak's legacy and re-thinking children's participation. Od miłości do wolności: dorobek Janusza Korczaka i partycypacja dzieci s. 305–319; Kowal Grzegorz: Friedrich Nietzsche and Janusz Korczak. Friedrich Nietzsche i Janusz Korczak s. 376–406; Nowak Marek: [Jan Władysław] Dawid – Korczak's predecessor. Dawid – prekursor Korczaka s. 408–431; Berding Joop W. A.: Janusz Korczak and Hannah Arendt on what it means to become subject. Humanity, appearance and education. Janusz Korczak i Hannah Arendt: co znaczy stać się podmiotem. Człowieczeństwo, fenomen, edukacja s. 432–449; Doron Shlomi: Korczak and [Rabindranath] Tagore at the history point: the pedagogy on „The Post Office”. Korczak i Tagore w ujęciu historycznym: Pedagogika Poczty” s. 474–529.

51. PRAWA dziecka wczoraj, dziś i jutro. Perspektywa korczakowska. T. 3. The rights of the child yesterday, today and tomorrow. The Korczak perspective. P. 3. Pod red. Marka Michalaka. Warszawa 2018 Biuro Rzecznika Praw Dziecka ss. 398, il.

Część tekstu równol. pol., ang.

Z treści: Rotfeld Adam Daniel: History and historical memory. Historia i pamięć historyczna s. 10–43; Witkowska-Krych Agnieszka: „Hell is here”. The last years of the Main House of Refuge (1940–1942). „Piekło jest już”. Ostatnie lata Głównego Domu Schronienia (1940–1942) s. 44–95; Sęczek Marlena: The roots of Janusz Korczak. Korzenie Janusza Korczaka s. 96–116; Gilad Batia, Theiss Wiesław: Documents tell the history of the family – the history we pass on to the third generation. Dokumenty opowiadają rodzinną historię – co przekazujemy trzeciej generacji s. 118–161; Lasota Wojciech: Efekt Korczaka s. 264–271.

52. PRZYBYLSKA Ewa: Andragogiczne pasje Profesor Eugenii Anny Wesołowskiej [1929–2016]. *Edukacja Dorosłych*. 2016 nr 1 s. 11–20.

53. PRZYBYLSKA E.: Polska międzynarodowa andragogika porównawcza. Próba identyfikacji trendów i tendencji po 1989 roku. *Edukacja Dorosłych*. 2018 nr 1 s. 25–39.

54. REMBIERZ Marek: Spór o koncepcję społeczeństwa i wartość jednostki jako kontekst i wyzwanie dla polskiej myśli pedagogicznej. *Polska Myśl Pedagogiczna*. Nr 4: 2018 s. 59–90.

55. RUTKA Ewa: Doskonałość jako kategoria pedagogiczna. Poszukiwania w obszarze pism polskich neotomistów. *Polska Myśl Pedagogiczna*. Nr 4: 2018 s. 151–161.

56. RYK Andrzej: Zarys myśli pedagogicznej Tadeusza Łopuszańskiego [1874–1955]. *Polska Myśl Pedagogiczna*. Nr 4: 2018 s. 181–190.

57. SKIBIŃSKA Ewa: Profesor Eugenii Anny Wesołowskiej Biblioteka „Edukacji Dorosłych”. O potrzebie kształtowania świadomości społecznej. *Edukacja Dorosłych*. 2016 nr 1 s. 31–42. Lata 1994–2008.
58. SOSNOWSKA Joanna: The scientific conference: „Sciences on education after the restoration of independence”. *Pedagogues – Institutions – Literature*, Łódź, 17 September 2018. *Journal of History and Education [Przegląd Historyczno-Oświatowy]*. R. 61: 2018 nr 3/4 s. 270–273.
59. SPRUTTA Justyna: Dobro dziecka według bł. Edmunda Bojanowskiego [1814–1871]. *Nauczyciel i Szkoła*. 2018 nr 2 s. 135–149.
60. SPYRA Maria Andrzejka Lidia: Przykłady aplikacji charyzmatu i myśli pedagogicznej Edmunda Bojanowskiego w działalności Zgromadzenia Sióstr Służebniczek Najświętszej Maryi Panny Niepokalanie Poczętej poza granicami Polski. *Zeszyty Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego*. R. 60: 2017 nr 4 s. 241–257.
61. STĘPKOWSKI Dariusz: Kształcenie ogólne – wizja pedagogiczna czy utopia? W sprawie translukacji teorii kształcenia ogólnego w powojennym dyskursie pedagogicznym w Polsce. *Polska Myśl Pedagogiczna*. Nr 4: 2018 s. 31–58.
62. SZKOLAK Anna: Historyczny przegląd badań nad dysleksją i dyskalkulią rozwojową. *Pedagogika Przedszkolna i Wczesnoszkolna*. 2018 nr 1 s. 31–38.
63. ŚLIWERSKI Bogusław: Przywrócić pamięć harcerskiej myśli pedagogicznej. *Polska Myśl Pedagogiczna*. Nr 4: 2018 s. 19–29.
64. ŚLIWERSKI B.: Ponadczasowa doniosłość pedagogiki porównawczej Bogdana Nawroczńskiego [1882–1974]. *Studia Edukacyjne*. Nr 47: 2018 s. 21–32.
65. TOPIJ-STEMPIŃSKA Beata: Kasata zakonu jezuitów w polskiej historiografii XX wieku i w początkach XXI wieku. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 61: 2018 nr 1/2 s. 214–231.
66. TWARDOWSKI Andrzej: Znaczenie spuścizny naukowej profesor Ireny Obuchowskiej [1932–2016] dla współczesnej polskiej pedagogiki specjalnej. *Człowiek, Niepełnosprawność, Społeczeństwo*. 2018 nr 3 s. 81–92.
67. TWARDOWSKI A.: Znaczenie spuścizny naukowej profesor Ireny Obuchowskiej [1936–2016] dla współczesnej polskiej pedagogiki specjalnej. [W:] *Tradycja i współczesność pedagogiki specjalnej w tworzeniu społeczeństwa dla wszystkich*. W 95-lecie Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej. Pod red. Joanny Głodkowskiej, Kaspra Sipowicza, Iwony Patejuk-Mazurek. Warszawa 2018 s. 534–558.
68. WEISSBROT-KOZIARSKA Anna: Ponadczasowa działalność edukacyjna Profesora Kazimierza Twardowskiego [1866–1938]. *Ruch Pedagogiczny*. R. 87[88]: 2017 nr 3 s. 153–161.
69. WOJEWODA Anna: Sprawozdanie z seminarium naukowego w Obrzycku (27–28 czerwca 2018 r.). *Biuletyn Historii Wychowania*. Nr 38: 2018 s. 215–216.
Nt.: Dzieje edukacji w czasopiśmiennictwie pedagogicznym.
70. WOJEWODA A.: The scientific seminar: „The history of education in pedagogical Press”, Obrzycko, 27–28 June 2018. *Journal of History and Education [Przegląd Historyczno-Oświatowy]*. R. 61: 2018 nr 3/4 s. 274–275.

71. WÓJCIK Anna: Pedagogika Montessori ciągle aktualne wyzwanie dla współczesnej pedagogiki. *Edukacja, Technika, Informatyka*. 2018 nr 1 s. 264–270.

72. WRÓBEL Alina: Myśl i działalność Janusza Korczaka. Pedagogika czy pedagogia? Idee, myśli, pytania. *Ruch Pedagogiczny*. R. 88[89]: 2018 nr 1 s. 27–35.

73. WSPÓŁCZESNE recepcje Jana Amosa Komeńskiego. Red. nauk. Barbara Sitarska. Siedlce 2017 Wydaw. Uniw. Przyrodniczo-Humanist. ss. 386. (Siedleckie Zeszyty Komeniologiczne. Pedagogika; t. 4).

Z treści: Sitarska Barbara: Zamiast Wprowadzenia. O recepcji własnej Jana Amosa Komeńskiego i autorów „Siedleckich Zeszytów Komeniologicznych”, seria Pedagogika s. 13–53; Sztobryn Sławomir: Polska XX-wieczna recepcja pedagogiki Jana Amosa Komeńskiego s. 57–72; Florczykiewicz Janina: Myśl pedagogiczna Jana Amosa Komeńskiego jako podłoże rozwoju humanistycznej orientacji w wychowaniu s. 73–82; Borkowski Andrzej: Wieża Babel i labirynt – o symbolicznych unaocznieniach podróży w dziełach Jana Amosa Komeńskiego w kontekście kultury barokowej s. 105–114; Grzegorzycz Barbara: Komunikowanie się w edukacji w twórczości Jana Amosa Komeńskiego s. 115–125; Matysiuk Renata: Prawo do nauki w ujęciu Jana Amosa Komeńskiego s. 127–139; Szymańska Kamila: Jan Amos Komeński i bracia czeszy w działalności Muzeum Okręgowego w Lesznie s. 141–146; Wiśniewska Małgorzata: Recepcja edukacji obronnej w twórczości Jana Amosa Komeńskiego s. 147–154; Borychowska Anna Agnieszka: Jan Amos Komeński – jego życie i twórczość – recepcja studentki pedagogiki s. 155–163; Hampl Lubomir: Współczesna recepcja myśli Komeńskiego w Czechach na podstawie przykładu jego sentencji dotyczącej narodu i wizji lepszej przyszłości s. 179–190; Hampl Lubomir: Finspingski rękopis Jana Amosa Komeńskiego – kontrowersje i sprzeczności w/wokół jego twórczości s. 191–198; Hábl Jan: Development of anthropological accents in Comenius' early work and its implications for his philosophy of education s. 199–206.

74. WYCHOWANIE dla Niepodległej. W setną rocznicę odzyskania przez Polskę Niepodległości. Red. nauk. Leszek Pawelski. Szczecinek 2018 Pol. Stow. Nauczycieli Twórczych ss. 233, il. (Monografia Polskiego Stowarzyszenia Nauczycieli Twórczych; nr 17).

Z treści: Pawelski Leszek: Wstęp s. 9–11; Śliwerski Bogusław: Światopogląd (w) edukacji s. 13–29; Marianański Janusz: Patriotyzm Polaków w świetle badań socjologicznych s. 31–52; Kojs Wojciech: Problemy organizacji i zarządzania edukacją w twórczości pedagogicznej Bogdana Nawrocyńskiego s. 53–70; Furmanek Waldemar: Ojczyzna. Polska w nauczaniu Jana Pawła II s. 71–104; Żebrowski Jan: Społeczeństwo i wychowanie obywatelskie jako fundament stabilnego ustroju demokratycznego s. 105–116; Nowocień Jerzy, Liedtke Agata: Efekty wychowania fizycznego w opinii nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych s. 117–130; Kopczewski Marian: Podstawy funkcjonowania administracji publicznej i ich wpływ na edukację po transformacji ustrojowej s. 143–166; Pawelski Leszek: Bractwo Kurkowe – organizacja patriotyczna i jego rola w wychowaniu młodzieży s. 167–177; Urbanek Bogdan: Regionalizm w podstawie programowej nauczania s. 179–194; Żebrowska Danuta: Z rozważań nad istotą patriotyzmu i jego rodzajami we współczesnej Polsce s. 195–203; Kowolik Piotr: Szkoła miejscem edukacji patriotycznej młodzieży s. 205–215; Zajdel Krzysztof: Treści patriotyczne w szkole i próby ich wzmacniania s. 217–226; Janiszewski Hevre: La cooperation franco-polonaise dans la vie des Polonais en France s. 227–232.

75. WYCHOWANIE, socjalizacja, edukacja. Księga jubileuszowa dedykowana prof. dr. hab. Andrzejowi Michałowi de Tchorzewskiemu z okazji 75. rocznicy urodzin i 50-lecia pracy naukowej. Red. Marzena Chrost, Krzysztof Jakubiak. Kraków 2018 Wydaw. Nauk. Akad. Ignatianum ss. 814, il.

Z treści: Chrost Marzena, Jakubiak Krzysztof: Wprowadzenie s. 13–16; Prof. dr hab. Andrzej M. de Tchorzewski – osoba i dzieło: List gratulacyjny JM Rektora Akademii Ignatianum w Krakowie s. 19–20; Jundziłł Irena: Laudacja na cześć mojego Ucznia – Jubilata s. 21–25; Jakubiak Krzysztof: Prof. dr hab. Andrzej Michał Tomasz de Tchorzewski – biografia naukowa s. 27–33; Kubik Józef, Woźny Jacek: Profesor Andrzej de Tchorzewski – zasłużony prorektor i rektor Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Bydgoszczy i Akademii Bydgoskiej s. 35–42; Bibliografia Andrzeja Michała de Tchorzewskiego (1970–2018) s. 43–59; Promotorstwo prac doktorskich s. 61–62; Tabula Gratulatoria s. 63–65; Cz. 2. Trójjednia: filozofia – nauka – pedagogika: Śliwerski

Bogusław: Czy pedagogika jest rzeczywiście nauką gorszą? s. 69–85; Lewowicki Tadeusz: O inteligencji i Inteligencie/Pedagogu w świetle post(?)inteligencji s. 87–100; Jakubiak Krzysztof: Polskie tradycje związków historii wychowania z pedagogiką i kształceniem pedagogicznym s. 155–167; Sieradzka-Baziur Bożena: Pojęcie EDUKACJA w średniowieczu s. 169–181; Filipiak Ewa: Socjo-kulturowo-historyczna teoria rozwoju Lwa Siemionowicza Wygotskiego: implikacje dla edukacji – inspiracje dla badań s. 197–211; Gałkowski Stanisław: Barbarzyństwo jako kategoria pedagogiczna s. 213–224; Mames Tomasz Dariusz: O „prawości”, czyli kilka refleksji wokół deontologii badacza trójjedni filozofii – nauki – pedagogiki s. 245–257; Cz. 3. Wartości i poszukiwania współczesnych teorii wychowania: Kaja Barbara M.: Ogólna Teoria Z w naukach o wychowaniu – odejście od paradygmatu humanistycznego s. 261–285; Górniewicz Józef: Teoria wychowania wobec wyzwań drugiej dekady XXI wieku s. 287–305; Ryk Andrzej: W poszukiwaniu tożsamości teorii wychowania – analiza w perspektywie fenomenologicznej s. 307–316; Ostrowska Urszula: Tradycja jako źródło wartości w zglobalizowanym świecie s. 317–337; Petrykowski Piotr: O przekazie dziedzictwa kulturowego oraz wartości i tożsamości przezroczystej s. 339–360; Marek Zbigniew: Transcendencja i wychowanie s. 361–371; Pilch Tadeusz: Kulturowe, religijne i społeczne dzieje dobroczynności. Od miłosierdzia do pracy socjalnej s. 373–387; Chałas Krystyna: Godność ucznia – wartość zobowiązująca s. 389–407; Wołoszyn-Spirka Wiesław: O potrzebie zmiany myślenia s. 409–424; Mólka Janusz, Mólka Miłosz: Badania biograficzne wspomaganie w rozumieniu procesów resocjalizacji s. 425–438; Cz. 4. Meandry wychowania: Przyszłość wychowania w świecie bez przyszłości s. 441–446; Królikiewicz Renata: Wychowanie jako spotkanie osób s. 447–461; Kalka Krzysztof: Relacje osobowe podstawą dialogu między osobami s. 463–478; Miśkowiec Ewa: Poznawanie samego siebie w procesie samowychowania s. 479–492; Chrost Marzena: Autorefleksyjność elementem samowychowania s. 493–505; Serkowska-Mąka Jadwiga: Kultura masowa a edukacja aksjologiczna s. 507–523; Zdebska-Biziewska Halina: Pedagogiczny wymiar działalności Pierre’a Coubertina [1863–1937] s. 543–558; Płoszaj Katarzyna, Firek Wiesław: Krytyczna analiza programów edukacji olimpijskiej: ukryty postkolonializm czy edukacja międzykulturowa s. 559–576; Warchoła Marcin: Turystyka jako forma pracy pedagogicznej z młodzieżą s. 577–593; Cz. 5. Rodzina w kontekście przemian globalizującego się świata: Mastalski Janusz: Wyzwania współczesnej rodziny w dobie przemian społecznych s. 597–611; Wawrzyniak Kazimierz: Katolicka rodzina w kontekście przemian globalizującego się świata s. 613–622; Jundziłł Juliusz: Co w życiu jest ważne? Chrzęścianie rzymscy okresu III–VI wieku o związkach uczuciowych z ludźmi w zaawansowanym wieku s. 623–651; Kozubska Alicja: Dziadkowie i wnuki w rodzinie – w poszukiwaniu sensu współistnienia s. 653–668; Molesztak Aldona M.: Życie rodzinne w wyobrażeniach młodych dorosłych s. 669–687; Zajac Dariusz: Wybrane rudymenty etyki rodzicielskiej s. 701–714; Cz. 6. Osoba i zawód nauczyciela: Grzebień Ludwik, Topij-Stempińska Beata: Nauczyciele gimnazjum w Nowym Sączu 1838–1848. Szkice biograficzne s. 717–738; Kirenko Janusz: O wartościach w pedagogice w nieskończoność s. 739–750; Śnieżyński Marian: O autorytecie nauczyciela akademickiego s. 751–766; Karpińska Anna: Nauczyciel wobec odpowiedzialności za wspomaganie uczniów w ich indywidualnym rozwoju s. 767–781.

76. ZAGRODZKA Alicja: The report from the meeting of the Team of the history of education at the committee on pedagogical sciences of the Polish Academy of Sciences, Warszawa, 11 October 2018. *Journal of History and Education [Przegląd Historyczno-Oświatowy]*. R. 61: 2018 nr 3/4 s. 265–269.

77. ŻUKIEWICZ Arkadiusz: Koncepcja wychowania narodowego w ujęciu Heleny Radlińskiej [1879–1954]. *Ruch Pedagogiczny*. R. 87[88]: 2017 nr 3 s. 5–15.

78. ŻUKIEWICZ A.: Naukowe dziedzictwo Heleny Radlińskiej. Pedagogika społeczna – nauka praktyczna. *Ruch Pedagogiczny*. R. 88[89]: 2018 nr 1 s. 37–49.

II. ROZWÓJ OŚWIATY, WYCHOWANIA I MYŚLI PEDAGOGICZNEJ

1. Opracowania ogólne

79. BOŁDYREW Aneta: Sprawozdanie z Konferencji Naukowej „Zachować dla przyszłości. Sprawy oświaty, edukacji i nauki w przekazie prasowym XIX i XX wieku” (Łódź, 14–15 XI 2016). *Rocznik Historii Prasy Polskiej*. Vol. 20: 2017 No. 1 s. 123–129.

80. BORKOWSKA Elżbieta, Jedynak Zdzisław: Od szkoły ludowej do Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 13. Zarys historii oświaty w Starych Gliwicach. [W:] Kartki z dziejów Starych Gliwic i parafii pod wezwaniem św. Gerarda. Praca zbior. pod red. Elżbiety Borkowskiej i Damiana Reclawa. Gliwice 2017 s. 211–225.
Dzielnica Gliwic.

81. DZIEJE Pułtuska. T. 2: 1795–1989. Red. nauk. Adam Koseski, Janusz Szczepański. Pułtusk 2017 Akad. Humanist. im. A. Gieysztor ss. 773, il. Akad. Humanist. im. Aleksandra Gieysztor, Akademickie Tow. Edukacyjno-Nauk. ATENA.

Z treści: Kowalski Tadeusz: Szkolnictwo i kultura w latach II Rzeczypospolitej s. 293–332; Kowalski Tadeusz: Oświata i placówki życia kulturalnego w pierwszych latach Polski Ludowej 1945–1956 s. 423–446; Kowalski Tadeusz: Szkolnictwo i życie kulturalne w latach 1957–1989 s. 587–630.

82. DZIEJE strumieńskiej Macierzy w latach 1926–2016. Aut. Adam Gawron, Wojciech Kiełkowski, Barbara Żerdka, Anastazja Żur. Strumień–Kraków 2016 Wydaw. „Scriptum” Tomasz Sekunda ss. 162, nlb. 2, tabl. 24, il.

83. DZIKOWSKI Marcin: Z dziejów szkolnictwa białogońskiego. [W:] Z dziejów Białogonu. Red. Jan Głównka, Marek Maciągowski. Kielce 2017 s. 81–94.
Od 1821 r.; obecnie część Kielc.

84. GOŁDYN Piotr: W kręgu polsko-rumuńskiej współpracy oświatowej w pierwszej połowie XX wieku. Wybrane aspekty. Poznań–Kalisz 2017 UAM. Wydz. Pedagog.-Artyst. ss. 123.
Tekst równol. pol., rum.

85. GRABOWSKI Józef: Historia szkolnictwa w obwodzie szkolnym Boria. Pamięć i przetrwanie. Ostrowiec Świętokrzyski 2018 Józef Grabowski; Stow. Rozwoju Wsi Boria, Lemierze, Podgórze, Wiktoryn, Wycinka, Ulów ss. 328, fot., mapy.
Od 1901 r.

86. KAZANICE. Historia, oświata, religia, tradycje. Praca zbiorowa. [Aut.] Dorota Zabłotna [i in.]. Siemianowice Śląskie 2017 Kolumb ss. 189, il.
Z treści: Oświata: Do lat 70-tych minionego stulecia s. 45–52; Lata 1973–2016 s. 53–168.

87. KAŃNIK Aleksandra: Historia szkolnictwa w Żołąni. Cz. 1. Żołąnia–Rzeszów 2018 Edytorial ss. 279, il.
XIX–XX w.

88. KIERZNOWSKI Łukasz: Historia prawa do nauki w polskich konstytucjach. *Miscellanea Historico-Iuridica*. T. 16: 2017 z. 2 s. 159–173.
Od marcowej po konstytucję RP z 1997 r.

89. KLICH Daria: Dzieje Urszulanek i ich szkół na Dolnym Śląsku. *Przegląd Zachodni*. 2017 nr 3 s. 121–151.
Lata 1686–2018.

90. KLIMEK Daria: Sprawozdanie z VIII Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej z cyklu „Edukacja wczoraj, dziś i jutro”. Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, 24 maja 2018 roku. *Biuletyn Historii Wychowania*. Nr 38: 2018 s. 217–220.

91. KOLBUSZEWSKA Jolanta: Walka Polek o dostęp do uniwersyteckiego wykształcenia i samodzielnych badań naukowych. *Częstochowskie Teki Historyczne*. T. 7: 2017 s. 169–179. XIX–XXI w.

92. KRAJEWSKI Mirosław: Chronologiczno-synchroniczny przegląd powszechnych dziejów edukacji. Wyd. 2. uzup. Brodnica–Płock 2018 WEiW Verbum ss. 133. Wyd. 1. Bydgoszcz 2009.

93. KULBAKA Jacek: Szkolnictwo i kształcenie specjalne w Polsce w perspektywie setnej rocznicy odzyskania niepodległości. *Kwartalnik Pedagogiczny*. R. 63: 2018 nr 4 s. 86–101.

94. KULBAKA J.: Z historii niepełnosprawności (XVI–XIX w.). *Biuletyn Historii Wychowania*. Nr 38: 2018 s. 19–37.

95. ŁABĘDY. Dzieje miejscowości i parafii. Red. Andrzej Hanich, Sebastian Rosenbaum, Bogusław Tracz, Piotr Górecki. Gliwice–Łabędy 2017 Stow. Rozwoju Czechowic; Usługi Poligraficzne Bogdan Kokot vel Kokociński ss. 707, tabl. 64, il.

Od 1 I 1965 r. część Gliwic.

Z treści: Pleśniak Antoni: Dawne szkolnictwo s. 113–117; Młynek Marzena: Szkoła Podstawowa nr 29 s. 225–227; Mach Jolanta: Szkoła Podstawowa nr 32 s. 229–232; Barbachen Anna, Laśnia-Leja Bożena, Preuss-Gielata Izabela: Szkoła Podstawowa nr 38 s. 233–235; Kucharska Karina: Gimnazjum nr 19 s. 237–240; Lekszycki Paweł: Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 2 – VI Liceum Ogólnokształcące, Gimnazjum nr 8 s. 241–242.

96. MADEYSKA Teresa, Sikorska Małgorzata: Olimpiada Geograficzna 1974–2017. Warszawa 2018 Oddz. Olimpijski Pol. Tow. Geograficznego ss. 85, il. + dysk optyczny (CD-ROM).

97. MIĘDZY wyzwaniem a wartościami. Księga pamiątkowa dedykowana profesorowi Andrzejowi Potockiemu. Pod red. Hanny Markiewiczowej i Pawła Boryszewskiego. Warszawa 2018 Wydaw. Akad. Pedagogiki Specjalnej ss. 296, nlb. 2.

Z treści: Markiewiczowa Hanna, Boryszewski Paweł: Nietuzinkowe życie o. Andrzeja Potockiego [1947–2018] s. 9–25; Życiorys zawodowy s. 26–28; Wykaz publikacji O. Profesora Andrzeja Potockiego s. 29–49; Poznański Karol: Reformy szkolne w Polsce [od XIV w.] s. 238–249; Markiewiczowa Hanna: Szkoła Pracownic Społecznych Polskiej Macierzy Szkolnej s. 250–264; Malinowski Ludwik: O patriotyzmie historycznie i współcześnie s. 265–280.

98. MŁODZIEŻ w perspektywie edukacyjnej, społecznej, kulturowej. Pod red. Grażyny Pańko, Małgorzaty Skotnickiej-Palki, Barbary Techmańskiej. Wrocław–Kraków 2017 Uniw. Wrocławski. Wyd. Nauk Hist. i Pedagog.; Uniw. Wrocławski. Inst. Hist.; Avalon ss. 203, il. (Edukacja, Kultura, Społeczeństwo).

Z treści: Kłonczyński Arnold: Młodzież jako przedmiot troski polskich środowisk emigracyjnych w Szwecji po II wojnie światowej s. 13–24; Ruhland Katarzyna: Udział młodego pokolenia w wystąpieniach 17 czerwca 1953 r. w Görlitz s. 25–34; Wagner Barbara: Obraz młodego pokolenia PRL w świetle centralnych raportów z lat osiemdziesiątych s. 35–44; Rzeczkowska Ewa: Organizacja wykuwa nowego człowieka, czyli jak ZMP kształtował wzorce osobowe młodzieży na łamach „Sztandaru Młodych” s. 45–55; Pańko Grażyna: Szkolna aktywność młodzieży gimnazjalnej w II RP w świetle sprawozdań dyrekcji szkół s. 71–84; Gorzkiewicz Natalia: Możliwości edukacyjne kobiet w okresie międzywojennym s. 85–91; Techmańska Barbara: „Szkoła, którą pamiętam...” – placówki ukraińskie i żydowskie we wspomnieniach byłych uczniów s. 92–104; Biesiadecka Elżbieta: Podmiotowość ucznia w edukacji historycznej w perspektywie przeobrażeń edukacji po 1999 roku s. 116–122; Maresz Teresa: Podręcznik szkolny narzędziem kształtowania świadomości historycznej młodzieży.

Analiza porównawcza polskich, rosyjskich, białoruskich i ukraińskich podręczników do historii z przełomu XX i XXI wieku s. 123–136; Jaremczak Paulina, Wełna Kamil: Projekt edukacyjny jako efektywna metoda aktywizacji młodzieży. Przygotowanie uczniów gimnazjum w Pęgowie k. Wrocławia do nadania szkole imienia Polskich Profesorów Lwowskich s. 137–145; Mazur Hubert: Archiwa w oczach młodzieży licealnej (w świetle badań ankietowych) s. 146–158; Młynarczyk-Tomczyk Anita: Popularyzacja historii w działaniach Międzynarodowego Klubu „Mówią Wieki” w latach 1959–1967 s. 161–176.

99. MOSKAŁA Bogusława: Szkolnictwo elementarne w Kalwarii Zebrzydowskiej (XVIII w.–1939). Zarys dziejów. [W:] Wybrane zagadnienia z dziejów Kalwarii Zebrzydowskiej. Na 500-lecie pierwszej lokacji Kalwarii Zebrzydowskiej (1617–2017). Praca zbiorowa. Pod red. nauk. Andrzeja Nowakowskiego. Kraków 2017 s. 137–166.

100. OLEARCZYK Teresa: Kształcenie elementarne w szkołach na ziemi niepołomickiej. Zarys monograficzny. Współpr. i red. Filip Szczurek. Niepołomice 2018 Urząd Miasta i Gm. Niepołomice ss. 265, il. XVIII–XXI w.

101. PAPROTNA Gabriela: Educating female preschool teachers on the territory of Poland in the 19th century and the first half of the 20th century. An outline of the problem. *Journal of History and Education [Przegląd Historyczno-Oświatowy]*. R. 61: 2018 nr 3/4 s. 17–32.

102. RUMAK Aneta: Historia szkolnictwa w Wólce Niedźwiedzkiej (1906–1958) w oparciu o kronikę szkolną. *Rocznik Sokolowski*. Nr 14: 2017 s. 153–179.

103. RYBNIK. Dzieje miasta i jego dzielnic. T. 2. Pod red. Zbigniewa Hojki, Bogdana Kłocha. Rybnik 2017 Muzeum ss. 719, il.
Z treści: Kulik Ewa: Oświata s. 355–407.

104. SKŁODOWSKI Jan: Zapomniane uczelnie Rzeczypospolitej: Kroże – Ateny Żmudzkie, Krzemieniec – Ateny Wołyńskie, Podoliniec – Spiski Oksford. [W:] Stan badań nad wielokulturowym dziedzictwem dawnej Rzeczypospolitej. T. 7. Pod red. Wojciecha Walczaka i Karola Łopateckiego. Białystok 2017 s. 415–465.

105. SMOTER-GRZESZKIEWICZ Regina: Szkoły żydowskie w Zamościu. („Kadimach”, Szkoła im. I.L. Pereca). Szczepieszyn 2018 Stow. Przyj. Szczepieszyna ss. 38.
Lata 1907–1938.

106. SOBOŃ Klaudia: Szkolnictwo białoruskie w Polsce w latach 1944–2016. *Studia Interkulturowe Europy Środkowo-Wschodniej*. T. 11: 2018 s. 114–139.

107. SOSNOWSKA Joanna: Dziecko – podmiot czy „przedmiot” uroczystości, zwyczajów i obrzędowości szkolnych? Próba zarysu problemu na przykładzie instytucji oświatowo-wychowawczych i opiekuńczych w Łodzi końca XIX i w XX wieku. *Biuletyn Historii Wychowania*. Nr 38: 2018 s. 129–150.

108. STĄPORKÓW i okolice z historią industrialną w tle. Dzieje i czasy współczesne. Red. cyklu wydawniczego Stanisław Nowak; red., konsultanci problemów Czesław Nowak, Wojciech Ślebarski, Katarzyna Sorn. Warszawa [i in.] 2017 Oficyna Wydawnicza Edward Mitek ss. 439, il., mapy. (Almanach Świętokrzyski; t. 2).

Z treści: Wojcierowska Agnieszka: Z tradycji szkolnictwa stąporskiego s. 317–322; Bury Bronisław: Szkolnictwo na ziemi stąporkowskiej (zarys problematyki) s. 323–352.

109. TURYSTYKA w edukacji historycznej i obywatelskiej. Red. nauk. Mariusz Ausz, Joanna Bugajska-Więclawska, Andrzej Stępnik, Dariusz Szewczuk. Lublin 2017 Wydaw. UMCS ss. 413, il. (Eduturystyka).

Z treści: Ausz Mariusz: Turystyka w dydaktyce polskich pijarów w pierwszych dekadach XX wieku s. 165–182; Wróblewska Urszula: Cele i organizacja Kół Krajowawczych Młodzieży Szkolnej w okresie międzywojennym s. 183–196; Bugajska-Więclawska Joanna, Połaniecka Agnieszka: Tradycje turystyki szkolnej i akademickiej w Trójmieście (w latach 1945–1989) – zarys problematyki s. 215–236.

110. URBANIAK Elżbieta: Nauczyciele szkół parafialnych w archidiecezji gnieźnieńskiej w II połowie XVIII i w początkach XX wieku. [W:] Gniezno w historii i w dokumencie. Materiały z sesji naukowej 10 października 2017 r. Katalog wystawy. Zespół red. Marek Szczepaniak, Grażyna Tyrchan, Ewa Bernaciak, Grzegorz Konieczka. Gniezno–Poznań 2017 s. 63–81.

111. WESOŁOWSKA Sylwia: Szkolnictwo w Sławnie do 1945 roku. Próba podsumowania. [W:] Historia i kultura Ziemi Sławieńskiej. T. 12: Miasto Sławno. Red. Włodzimierz Rączkowski, Jan Sroka. Sławno 2017 s. 87–111.

112. WÓJCIK Grażyna: Wychowanie katolickie w szkołach Zgromadzenia Sióstr Służek Najświętszej Maryi Panny Niepokalanej w Mariówce w latach 1903–1954. *Paedagogia Christiana*. Vol. 41: 2018 No. 1 s. 201–222.

113. WSPÓŁCZESNY i dawny obraz dziecka w języku. Pod red. Leonardy Mariak i Joanny Rychter. Szczecin 2017 Volumina.pl, Daniel Krzanowski ss. 388.

Z treści: Hawrysz Magdalena: Edukacja jako wartość w świetle XVIII-wiecznego podręcznika dla szkół ludowych „Przyjaciół dzieci” s. 21–30; Jankowiak Lucyna Agnieszka: Nazwy dzieci w „Dykcjonarzu” Michała Amszejewicza (1859) s. 31–41; Kotlarska Irmina: „Moje dziecię w stanie twoim doskonale języków posiadanie jest nieodbitnie potrzebne” – wstęp do charakterystyki gatunkowej dawnych polskich podręczników do nauki języków obcych nowożytnych (aspekt strukturalny) s. 87–99; Maczel Maria: Dzieciństwo we wspomnieniach Marii Kuncewiczowej s. 127–137; Mariak Leonarda: Deskrypcje Jadwigi i Henryka Józefa – dzieci Henryka Sienkiewicza w jego korespondencji prywatnej s. 139–149; Przyklenk Joanna: Jak wychowywać, by nie krzawić zdziczenia? Wychowanie w publicystyce Jana Baudouina de Courtenay s. 199–207; Rypel Agnieszka: Jak „Dziennik Bydgoski” wpływał na kształtowanie tożsamości narodowej młodych Polaków u progu niepodległości s. 233–250.

114. ZACHOWAĆ dla przyszłości. Sprawy szkolnictwa i oświaty w przekazie prasowym XX i pierwszych lat XXI wieku. Pod red. Iwony Michalskiej i Grzegorza Michalskiego. Łódź 2018 Wydaw. UŁ ss. 408, il. (Edukacja, Historia Wychowania).

Treść: Michalska Iwonna, Michalski Grzegorz: Wstęp s. 7–10; Puliński Andrzej: Problematyka oświatowa na łamach „Komunikatów Mazursko-Warmińskich” w latach 1957–1977 s. 13–23; Magiera Elżbieta: Sprawozdania szkolne jako źródło do dziejów działalności wychowawczej gimnazjów w Polsce międzywojennej s. 25–39; Markiewiczowa Hanna: Szkolnictwo Kresów Wschodnich w II RP w świetle prasy pedagogicznej. Nadzieje i rzeczywistość s. 41–47; Smolarczyk Andrzej: Problematyka szkolnictwa mniejszości narodowych w województwie wileńskim na łamach wileńskiego „Słowa” w latach 1922–1939 s. 49–61; Jakubiak Krzysztof: Problem relacji rodziny i szkoły w polskim specjalistycznym czasopiśmiennictwie pedagogicznym od końca XIX do połowy XX wieku s. 63–79; Walasek Stefania: Budownictwo szkół powszechnych na łamach czasopism lat II RP s. 81–93; Jazdon Artur: „Uczyć czy handlować?” Problematyka wydawania podręczników szkolnych na łamach „Przeglądu Księgarskiego” w pierwszym dziesięcioleciu niepodległej Polski s. 95–109; Gulczyńska Justyna: Aspekt wychowawczy na łamach „Wychowania” (1958–1973) – kontekst ideologiczny s. 111–122; Król Joanna: „Trudno jest ulepić nauczyciela” – problematyka kształcenia nauczycieli na łamach czasopisma „Wychowanie” w latach 1958–1973 s. 123–133; Gorloff Elżbieta: Kreowanie wizerunku nauczyciela nauczania początkowego na łamach czasopisma „Życie Szkoły” (1962–1971) s. 135–144; Pulińska Urszula: Szkoły Tysiąclecia w prasie lokalnej Warmii i Mazur s. 145–156; Leżańska Wiesława: Popularyzatorska i edukacyjna funkcja łódzkiego czasopisma dla nauczycieli „Szkoła i Nauczyciel” (1924–1928) s. 159–170;

Królikowska Anna: Problematyka pedeutologiczna na łamach „Miesięcznika Katechetycznego i Wychowawczego” (1911–1939) s. 171–179; Feliniak Aleksandra: Zadania czasopisma „Wychowanie Przedszkolne” w promowaniu edukacji zdrowotnej (1925–1939) s. 181–190; Małek Agnieszka: Problematyka zdrowotna i higieny dzieci i młodzieży w czasopiśmie „Higiena Ciała i Sport” (1925–1928) s. 191–202; Topij-Stemplińska Beata: Problematyka wychowania młodego pokolenia na łamach „Młodego Lasu” (1938–1939) s. 203–212; Boguszewska Anna: „Mały Ster” (1942–1944) – zawartość tematyczna i forma graficzna s. 213–223; Szewczyk-Kowalewska Irena, Kowalewski Michał: Edukacja kulturalna dziecka w przekazie czasopisma „Edukacja i Dialog” w latach dziewięćdziesiątych XX wieku s. 225–238; Krakowiak Małgorzata: Edukacja pozaszkolna w czasach Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w przekazie miesięcznika „Rodzina i Szkoła” (1949–1974) s. 241–251; Kowalska Marzena, Labiszewska Irena: „Pro publico bono”. Sztuka filmowa i muzyczna w przekazie prasowym „Kwartalnika Filmowego” i „Poradnika Muzycznego” w latach 1950–1965 szansą edukacji społeczeństwa s. 253–275; Stolińska-Pobralaska Nella: Problem trudności wychowawczych w domach dziecka na łamach „Problemów Opiekuńczo-Wychowawczych” w latach 1961–1989 s. 277–288; Czarnecka Iwona: Relacje rodzice-dzieci na łamach „Świat Głuchych” s. 289–298; Janik-Komar Joanna: Problematyka edukacji seniorów na łamach „Edukacji Dorosłych” (1993–2015) s. 299–310; Sosnowska Joanna: „Wydarta na chybił trafił karta z historii życia publicznego” – łódzkie jednodniówki w sprawach opieki i wychowania (1911–1928) s. 313–338; Kahl-Łuczyńska Edyta: Problematyka oświatowa na łamach tygodnika „Głos Kamiennej” (1925) s. 339–350; Goldyn Piotr: Zagadnienia oświatowe i pedagogiczne na łamach „Gazety Kolskiej” (1932–1939) s. 351–363; Wróblewska Urszula: Kwestie oświatowe i naukowe prezentowane na łamach „Myśli Karaimskiej” wydawanej w latach 1924–1945 s. 365–373; Sapia-Drewniak Eleonora: Problemy edukacji ludności polskiej na Górnym Śląsku na łamach „Głosów znad Odry” w latach 1918–1924 s. 375–384; Bartkowiak Edyta: Aktywność opiekuńcza stowarzyszeń katolickich na rzecz dzieci w świetle miesięcznika „Ruch Charytatywny” (1930–1939) s. 385–398; Wolter Edyta: Problematyka ochrony zwierząt na łamach „Świata Zwierzęcego”/ „Świata i Przyjaciela Zwierząt” (1929–1939), pedagogiczne implikacje s. 399–408.

115. ZARYS dziejów Kłobucka, Parafii św. Marcina i okolic. Przygot. zespół Andrzej Brzózka, Andrzej Sękiewicz, Andrzej Wójcicki; red. i korekta Wiesław Korpeta i Andrzej Sękiewicz. Kamyck-Kłobuck 2017 Druk Allegro; na zlec. Parafii św. Marcina ss. 640, il.

Z treści: Sobiś Tadeusz jun., Brzózka Andrzej: Harcerstwo w Kłobucku w latach 1916–1950 s. 503–516; Brzózka Andrzej: Udział kłobuckich harcerzy w wojnach obronnych oraz w III powstaniu śląskim s. 517–524; Wójcicki Andrzej: Oświata w Kłobucku s. 529–539.

116. ZIEMIAŃSTWO na Lubelszczyźnie VI. Bakalaureaty arystokraty, czyli dole i niedole dzieciństwa. Materiały z VI sesji naukowej zorganizowanej w Muzeum Zamoyskich w Kozłowiec w dniach 6–8 października 2016 roku. Pod red. Huberta Łaszkiwicza. Lublin 2017 Werset ss. 519, il.

Treść: Łaszkiwicz Hubert: Wstęp. Ziemiańska paideia w Polsce s. 9–18; Ajewski Konrad: Wychowanie dzieci Stanisława i Zofii Zamoyskich (lata 1800–1830) s. 21–34; Broszkowska Izabela: Wychowanie i kształcenie dzieci w rodzinach ziemiańskich w Wielkopolsce na przełomie XIX i XX wieku na przykładzie dwóch domów Żółtowskich – w Godurowie i Jarogniewicach s. 35–46; Cholewianka-Kruszyńska Aldona: Wychowanie dzieci – braci Alfreda [1786–1861] i Artura [1787–1832] Potockich w Łańcucie i Pod Baranami w Krakowie w dwudziestych i trzydziestych latach XIX wieku s. 47–67; Kochanowski Jan Lucjan: Kształcenie i kształtowanie młodzieży ziemiańskiej na przykładzie małżeństwa Ireny i Jerzego Korwin Kochanowskich z Łopiennika w Lubelskiem s. 69–74; Kowalska Joanna Regina: Praktycznie czy wytwornie. Ubiory niemowlęce według poradników z pierwszej połowy XIX wieku s. 75–91; Rostworowski Stanisław Jan: Dzieciństwo naznaczone wojną s. 93–114; Wnuk Anna: Wychowanie dzieci w domu Hempłów z Wałowic. Postawy rodziców i losy dzieci s. 115–129; Żubka-Chmielewska Zuzanna: „Mały lord” i bosy urwis – o ubiorze dziecięcym w środowisku ziemiańskim na przełomie XIX i XX wieku przez pryzmat rodzinnych fotografii i wspomnień s. 131–143; Dąbrowska Anna: Instytut Panien Szlacheckich w Białymstoku. Materiały ikonograficzne w zbiorach Muzeum Historycznego w Białymstoku s. 147–161; Durka Jarosław: Waclaw Iwanowski (1869–1942) – nauczyciel i wychowawca synów polskiej arystokracji w świetle własnej korespondencji s. 163–183; Epsztajn Tadeusz: Wychowawcy i nauczyciele w domu ziemiańskim w XIX i XX wieku – próba charakterystyki grupy społecznej s. 185–196; Kłudkiewicz Kamila: Edukacja artystyczna młodych arystokratek w połowie

XIX wieku na przykładzie edukacji księżniczki Izabeli Czartoryskiej [Działyńskiej, 1830–1899] s. 197–212; Leśniewska J. Ewa: Dzieciństwo i młodość Heleny [ur. ok. 1584], sieroty po Jakubie i Beacie z Szamotuł Orzechowskich, nieletniej właścicielki dóbr ziemskich Łańcuchów s. 213–227; Łyszkowska Aldona: Opiekunowie Zygmunta Krasieńskiego – od bony do gubernera s. 229–240; Kondratowicz-Miliszkiwicz Łucja: Dwór i miasteczko lat dwudziestych i trzydziestych XX wieku w pracy szkolnej Zbyszka [1922–2007] i Janusza [1921–194?] Raciszewskich z Uchań s. 241–262; Polak-Palkiewicz Ewa: Przyjaciele domu, czyli nauczyciele domowi. Przyczynek do sztuki wychowania w polskich rodzinach ziemiańskich s. 263–275; Siwińska Monika: Edukacja domowa dziewcząt w latach 1864–1914 s. 277–287; Szczepaniak Anna: Edukacja dzieci będących pod opieką Jana Zamoyskiego [1802–1879] z Kozłówki s. 289–310; Tomaszewska Olga Regina, Tomaszewski Norbert Dariusz: Leopold Müller (1815–1893), germanista, gubernier, podróżnik, pamiętnikarz s. 311–318; Wierzbicka Elżbieta: Literatura i sztuka w edukacji ziemian w świetle archiwaliów z zasobu Archiwum Państwowego w Lublinie s. 319–344; Zawadzki Jarosław Maciej: Przedwojenni senatorowie o nauce swojej i swoich dzieci s. 345–359; Cholewianka-Krysińska Aldona: Dzieci na kucach. Nauka jazdy konnej w ziemiańskich domach w Polsce w XIX i w pierwszej połowie XX wieku s. 363–386; Dąbrowska Agnieszka: Gry i zabawy dla najmłodszych. Dziecięce rozrywki w latach międzywojennych w nawiązaniu do zbioru zabytków kultury materialnej Muzeum Warszawy s. 387–406; Jabłońska Teresa: Pokoje dzieciinne w dawnych dworach i pałacach s. 407–422; Kowalik-Bylicka Joanna: Czas nauki i zabawy dzieci Marianny [1722–1768] i Eustachego [1719–1768] Potockich. Przyczynek do dziejów wychowania w drugiej połowie XVIII wieku s. 423–437; Miliszkiwicz Grzegorz: Zabawki Januszka i Zbyszka Raciszewskich z Uchań – odwzorowanie rysunków i zapisów archiwum podworskiego w ofercie handlowej II Rzeczypospolitej s. 439–456; Pachocka Anna: Rozrywki dziecięce w świetle pamiętników z drugiej połowy XIX wieku s. 457–478; Pilsak Magdalena: Dawna ilustracja w książkach dla dzieci na wystawie w Muzeum Zamoyskich w Kozłowie s. 479–486.

117. ŻÓLCIŃSKI Zbigniew: Władza rodzicielska ojca w świetle polskiej literatury pedagogicznej Oświecenia. *Przeгляд Historyczno-Oświatowy*. R. 61: 2018 nr 1/2 s. 7–28.

2. Okres do 1795 roku

118. ALBUM Polonicum 1592–1745. Metryka nacji polskiej w Padwie. Edycja fototypiczna. Registri di immatricolazione della nazione polacca Padova. Edizione fototipica. Metrica of the Polish nation in Padua. The phototypic edition. T 1, cz. 1–2. Red. Renata Gajowiak, Małgorzata Iżykowska; współpr. red. Magdalena Gutowska, Piotr Jamski; tł. Zbigniew Pyż, Serafina Santoliquido. Warszawa 2018. Nar. Inst. Pol. Dziedzictwa Kulturowego za Granicą „Polonika” ss. 71, nlb. 341; nlb. 260. (Natio Polona. Fontes et studia; 1).

119. BŁASZCZYK Grzegorz: Polscy pracownicy naukowcy na Uniwersytecie Dorpackim (Jurijskim) do początku XX wieku. [W:] Historia na źródłach oparta. Studia ofiarowane Profesorowi Tadeuszowi Srogoszowi w 65. rocznicę urodzin. Pod red. Andrzeja Stroynowskiego. Częstochowa 2017 s. 577–597.

120. BOBOWSKI Kazimierz: Entstehung und Entwicklung von verschiedenen schlesischen Schulgründungen im Mittelalter. *Prace Naukowe Wyższej Szkoły Zarządzania i Przedsiębiorczości z siedzibą w Wałbrzychu*. 2018 t. 2 s. 29–38.

121. BRZEZIŃSKI Witold: Obraz małego dziecka i jego wychowania w dziele Yconomica Konrada z Megenburga. Przyczynek do historii wychowania okresu późnego średniowiecza. *Biuletyn Historii Wychowania*. Nr 38: 2018 s. 7–16.

122. CHACHAJ Marian: O staropolskich studentach w akademii rycerskiej w Angers w pierwszej połowie XVII wieku. [W:] Historia na źródłach oparta. Studia ofiarowane Profesorowi Tadeuszowi Srogoszowi w 65. rocznicę urodzin. Pod red. Andrzeja Stroynowskiego. Częstochowa 2017 s. 551–561.

123. CHACHAJ M.: O zagranicznych podróżach i edukacji uniwersyteckiej Wiśniowieckich. [W:] Sic erat in votis. Studia i szkice ofiarowane Profesorowi Zbigniewowi Anusikowi w sześćdziesiątą rocznicę urodzin. Europa i świat w czasach nowożytnych. Pod red. Małgorzaty Karkochy i Piotra Robaka. Łódź 2017 s. 121–140.

124. CIEŚLUK Małgorzata: „Carolinum Redivivum”. Kryzys dydaktyczny w Królewskim Gimnazjum Karolińskim w Szczecinie w latach 1679–1680 w świetle dokumentacji dydaktycznej szkoły. *Przegląd Zachodniopomorski*. R. 33: 2018 z. 1 s. 5–34.

125. CZEPE Maria: Z twarzą pełną surowości. Przykład egzekucji władzy rodziców u schyłku XVIII wieku. [W:] Historia na źródłach oparta. Studia ofiarowane Profesorowi Tadeuszowi Srogoszowi w 65. rocznicę urodzin. Pod red. Andrzeja Stroynowskiego. Częstochowa 2017 s. 849–860.

126. DĄBROWSKA Anna: Nauczanie polszczyzny jako języka obcego w historii języka polskiego. *Język Polski*. R. 98: 2018 s. 22–41.
Lata 1501–1800.

127. GAJ Beata: Wychowanie do wspólnoty w szkołach luteranckich XVI w. Idea gimnazjum. [W:] Luteranizm w kulturze Pierwszej Rzeczypospolitej. Red. nauk. Katarzyna Meller. Warszawa 2017 s. 260–296.

128. GETKA Joanna: Wychowanie młodzieży w ruskojęzycznych drukach bazylikańskich. *Acta Polono-Ruthenica*. [T.] 22: 2017 [nr] 3 s. 21–35.
XVIII w.

129. GOSZCZYŃSKI Artur: „Źródła do dziejów staropolskich podróży edukacyjnych”. Konferencja naukowa. Poznań 11–12 maja 2017 roku. Sprawozdanie. *Res Historica*. Nr 43: 2017 s. 445–451.

130. HRYNIEWICZ Iwo, Machaj Dawid: Students' innocent fun religious and rites of passage in 16th century Cracow. *Folia Historica Cracoviensia*. Vol. 23: 2017 z. 2 s. 179–202.

131. HUSAK Bogumiła: Pastorzy i nauczyciele szkół łacińskich w XVI–XVII wieku i ich działalność na pograniczu śląsko-wielkopolskim i na ziemi wschowskiej. [W:] Życie duchowe na ziemi wschowskiej i pograniczu wielkopolsko-śląskim. Pod red. Marty Małkus i Kamili Szymańskiej. Wschowa–Leszno 2017 s. 527–541.

132. JANECZEK Stanisław: Reforma szkolna Stanisława Konarskiego w kontekście oświeceniowej kultury europejskiej. [W:] Pecunia servire debet sed non regere. Księga jubileuszowa dedykowana księdzu profesorowi Stanisławowi Dubielowi. Red. Krzysztof Wiak, Paweł Kaleta. Lublin 2017 s. 127–147.

133. KAMIENIECKI Jan: Rodzina i sprawy rodzinne w staropolskich pismach polemicznych. *Poznańskie Studia Polonistyczne. Seria Językoznawcza*. [T.] 23(43): 2016 z. 2 s. 69–82.

134. KOSSOWSKA Katarzyna: Wychowanie obywatelskie w pismach i działalności Stanisława Konarskiego [1700–1774]. *Prosopon*. 2018 nr 4 s. 37–43.

135. KOWALSKA Barbara: O wychowaniu w średniowiecznej rodzinie na podstawie „Żywotu Doroty z Mątów”. *Pedagogika*. T. 27: 2018 nr 1 s. 313–324.

136. KRASNY Piotr: Ita vidisti res omnes, quae ostendi poterunt, ut fias doctus, sapiens et pius. Jan Amos Komeński o roli sztuki religijnej w edukacji chrześcijańskiej. *Rocznik Historii Sztuki*. T. 42: 2017 s. 43–62.
137. KRUKOWSKI Jan: Kolonia akademicka uniwersytetu krakowskiego we Lwowie w XVII wieku. *Rocznik Komisji Nauk Pedagogicznych*. No. 71: 2018 s. 5–37.
138. KULA Ewa: „Ad maiorem Dei gloriam”. Ekszeuici w służbie Komisji Edukacji Narodowej w szkole w Kamieńcu Podolskim. *Pedagogika*. T. 27: 2018 nr 1 s. 325–338.
139. MICHALSKA Monika, Wasilewicz Marek: Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Wysztalcenie uniwersyteckie grup społecznych i zawodowych w Europie Środkowej w XV–XVIII w.” (Kraków, 19–20 listopada 2015 r.). *Prace Historyczne*. [T.] 143: 2016 z. 1 s. 229–232.
140. MIRONOWICZ Marcin: Działalność szkoły brackiej w Mohylewie od II połowy XVI wieku do XVIII wieku. *Elpis*. T. 19: 2017 s. 51–58.
141. MIRONOWICZ M.: Grecy w Akademii Ostrogskiej i Bractwie Lwowskim na przełomie XVI i XVII wieku. *Latopisy Akademii Supraskiej*. [T.] 8: 2017 s. 233–241.
142. NOSILIA Viviana: Oświata ruska na ziemiach wschodnich Rzeczypospolitej w XVII wieku. [W:] *Między Wschodem a Zachodem. Prawosławie i unia*. Red. nauk. Marzanna Kuczyńska. Warszawa 2017 s. 141–173.
143. OKOŃ Jan: Wychowanie do społeczeństwa w teatrach szkolnych jezuitów w Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Kraków 2018 Collegium Columbinum ss. 500. (Biblioteka Tradycji; 157).
144. OŻÓG Krzysztof: Kontakty personalne i instytucjonalne Jana Długosza z krakowskim środowiskiem uniwersyteckim. Uwagi o stanie i perspektywach badań. *Studia Źródłoznawcze*. T. 55: 2017 s. 163–172.
145. PIŁATOWICZ Józef: Przekazywanie wiedzy wojskowo-technicznej przed powstaniem warszawskiej Szkoły Rycerskiej (do połowy XVIII w.). *Studia Historyczno-Wojskowe*. T. 4: 2014 s. 113–146.
146. PIŁATOWICZ J.: Szkolnictwo wojskowe na ziemiach polskich do 1795 roku. Siedlce 2018 Wydaw. Nauk. Uniw. Przyrodniczo-Humanist. ss. 529. Inst. Historii i Stosunków Międzynar. Wyzd. Humanist. Uniw. Przyrodniczo-Humanist. w Siedlcach.
147. [POSOHOVA Lûdmila Ūriïvna] Posochowa Ludmiła: „Narodziny” szlachcica: ideały i praktyka wychowania dzieci starszyny kozackiej na Hetmańszczyźnie i Ukrainie Słobodzkiej w drugiej połowie XVIII wieku. *Prace Historyczne*. [T.] 143: 2016 z. 2 s. 361–369.
148. POTOCKI Janusz: Szkoła parafialna w Jabłowie. *Rydwan*. Nr 11: 2016 s. 100–105. XVI–XVIII w.
149. PROKOP Krzysztof R[afał]: Z dziejów seminariów warszawskich w dawnej diecezji poznańskiej. Biskupi oraz inni przedstawiciele znamienitych rodów doby staropolskiej w gronie wychowanków seminarium „externum” i seminarium „internum” Misjonarzy św. Wincentego à Paulo przy kościele Świętego Krzyża w Warszawie (1675/1676–1864/1865). *Ecclesia*. T. 11: 2016 s. 153–191.
150. PUCHOWSKI Kazimierz: Kwestia żydowska na sejmiku szkolnym w warszawskim Collegium Nobilium Societatis Jesu. *Pedagogika*. T. 27: 2018 nr 2 s. 463–472.

151. PUCHOWSKI K.: Pietas w kolegiach szlacheckich Rzeczypospolitej Obojga Narodów doby oświecenia. [W:] *Wiek XVIII – między tradycją a oświeceniową współczesnością. Hermeneutyka wartości religijnych*. Red. nauk. Bernadetta Kuczera-Chachulska, Tomasz Chachulski; współpr. Jerzy Sнопек. Warszawa 2017 s. 156–192.

152. QUIRINI-POPLAWSKA Danuta: Nieznana Matriculazione Università Legista Uniwersytetu Padewskiego z lat 1591–1598. *Studia Środkowoeuropejskie i Balkanistyczne*. T. 25: 2017 s. 13–26.
Studia Polaków.

153. ROZYNKOWSKI Waldemar: Wpływ Magdaleny Mortęskiej [1554–1631] na rozwój szkolnictwa katolickiego. [W:] *Między mistyką a codziennością. Magdalena Mortęska i jej rola w reformie trydenckiej*. Red. Dariusz Zagórski, Paweł Hoppe, Żaneta Sztylc. Pelplin 2017 s. 107–122.

154. SIEMIENIEC-GOŁAŚ Ewa: Koncepcje nauczania języków orientalnych w czasach stanisławowskich. *Przegląd Orientalistyczny*. 2017 nr 3/4 s. 443–450.

155. SIERADZKA-BAZIUR Bożena: The evolution of scientific language of pedagogy on the example of „Książki o wychowaniu dzieci” [„Books on children’s upbringing”] by Erasmus Glincher in the context of contemporary determinants of the language of science. *Journal of History and Education [Przegląd Historyczno-Oświatowy]*. R. 61: 2018 nr 3/4 s. 5–16.
Wyd. w 1558 r.

156. SPRUTTA Justyna: Psicomachia nei drammi gesuitici in Polonia (al XVIII secolo) sulla scena del teatro do scuola. Psichomachia w polskich dramatach jezuickich (do XVIII wieku) na scenie teatru szkolnego. *Nauczyciel i Szkoła*. 2018 nr 3 s. 47–56.

157. SROKA Stanisław A [ndrzej]: Studenci z Polski dopuszczeni do prowadzenia zajęć na Uniwersytecie Bolońskim na początku XVI wieku. *Roczniki Historyczne*. R. 84: 2018 s. 293–309.

158. SZULTKA Zygmunt: Elementarne szkoły wiejskie z polskim/kaszubskim językiem nauczania w synodzie słupskim od reformacji do wojny siedmioletniej. *Przegląd Zachodniopomorski*. R. 32: 2017 z. 3 s. 57–67.

159. SZULTKA Z.: Szkoły z polskim językiem nauczania w synodzie słupskim od reformacji do początku XIX wieku. Słupsk 2018 Wydaw. Nauk. Akad. Pomorskiej ss. 472, nlb. 3. Akad. Pomorska w Słupsku, Fund. Inst. Balticum. (Series Pomerania).

160. ŚWIAT teatru – świat wartości. Wychowanie obywatelskie w teatrze szkolnym jezuitów w Rzeczypospolitej XVI–XVIII w. Księga zbior. pod red. Jana Okonia. Kraków 2017 Collegium Columbinum ss. 293, nlb. 1, XXXVII. (Biblioteka Tradycji; 152).

Z treści: Okoń Jan: Programy teatralne (sumariusze) teatru szkolnego jezuitów jako źródło i jako przedmiot badań s. 17–45; Darowski Roman: Wybrane elementy pedagogiki w filozofii obywatelskiej jezuitów w Polsce w XVI i XVII wieku s. 59–72; Puchowski Kazimierz: Teatr jezuicki w Rzeczypospolitej Obojga Narodów – Clio w edukacji obywatela s. 105–131; Mieszek Małgorzata: Wyznawca-obywatel w szkołach jezuickich od połowy XVIII wieku s. 169–182; Okoń Jan: Władca a obywatel w szkolnym teatrze jezuitów w Polsce XVI–XVIII w. – tło ideowe i praktyka sceniczna s. 185–231; Powązka Elżbieta: Wizja początku i przeszłości Polski w teatrze szkolnym Akademii Krakowskiej i szkół jezuickich (na podstawie wybranych programów teatralnych) s. 233–250; Roszkowska Wanda: Wnioski z prac nad edycją programów pijarskich (głos dyskusyjny) s. 251–254.

161. TARASZKIEWICZ Jacek: Uczniowie szkoły pijarskiej w Podolinie w latach 1642–1795. *Pedagogika*. T. 27: 2018 nr 2 s. 445–461.

162. URBANIAK Elżbieta: Nauczanie i jego organizacja w szkołach parafialnych w archidiecezji gnieźnieńskiej w drugiej połowie XVIII i początkach XIX wieku. *Rocznik Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie*. T. 3: 2017 s. 172–187.

163. ŻOŁĄDŹ-STRZELCZYK Dorota: Świat dziecka w pamiętnikach doby staropolskiej. [W:] *Memuarystyka w dawnej Polsce*. Red. Piotr Borek, Dariusz Champerek i Anna Nowicka-Struska. Kraków 2016 s. 45–58.

3. Okres 1795–1918

164. BEDNARZ-GRZYBEK Renata, Krasieńska Izabela: Edukacja zdrowotna i seksualna na łamach „Świata Płciowego” (1905–1906). *Studia Edukacyjne*. Nr 50: 2018 s. 369–385.

165. BIEŚ Andrzej Paweł: The Jesuits as the body of teachers and body of students in the Russian empire 1773–1820. *Journal of History and Education [Przegląd Historyczno-Oświatowy]*. R. 61: 2018 nr 3/4 s. 197–216.

166. CEPIL Monika, Figlus Tomasz: Wiejskie szkoły ewangelickie w okolicach Łodzi w XIX wieku. Ujęcie geograficzno-historyczne. *Zeszyty Wiejskie*. Z. 24: 2018 s. 125–136.

167. DOBROWOLSKI Radosław: Gabinety i kolekcje w szkołach oo. Bazylianów w gubernii grodzieńskiej w latach 1803–1839. [W:] *Małe miasta. Ślady przeszłości*. Red. Mariusz Zemło. Lublin-Strzyżów-Supraśl 2017 s. 235–256.

168. DRAŹYK Jolanta: Lata szkolne Włodzimierza Gierowskiego w świetle pamiętników. *Rocznik Biblioteki Uniwersyteckiej*. T. 4/5: 2017 s. 33–52.
Lata 1912–1914.

169. DZIKI Tomasz: Z dziejów oświaty wsi Kujaw wschodnich w pierwszej połowie XIX wieku. *Zapiski Kujawsko-Dobrzyńskie*. T. 31: 2016 s. 81–100.

170. FINK Kinga: Kobiety-artystki, właścicielki szkół muzycznych we Lwowie w dobie autonomii galicyjskiej. [W:] *Kobieta niepoznana na przestrzeni dziejów*. Red. Anna Obara-Pawłowska, Anna Miączewska, Dariusz Wróbel. Lublin 2017 s. 289–304.

171. JACHNA Artur: Oświata na ziemiach polskich w latach 1914–1918. [W:] *Rola Krakowa w odzyskaniu niepodległości. Znaczenie Rady Regencyjnej w uformowaniu ustroju Państwa polskiego*. Oprac. red. Mariusz Jabłoński. Kraków 2017 s. 23–34.

172. JANAS Małgorzata: Społeczno-edukacyjna działalność Zgromadzenia Sióstr Felicjanek w Warszawie w latach 1854–1864. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 61: 2018 nr 1/2 s. 195–216.

173. JURCZYŻYŃSKI Marek: Nauczanie domowe w Królestwie Polskim na przełomie XIX i XX wieku. *Pedagogika Rodziny*. [R.] 3: 2013 nr 1 s. 19–29.

174. KABACIŃSKA-LUCZAK Katarzyna: Gry patriotyczne w II połowie XIX i na początku XX wieku na przykładzie gry „Piast”. *Studia Edukacyjne*. Nr 51: 2018 s. 99–126.

175. KANIA Agnieszka: Lata studenckie na Carskiej Akademii Sztuk Pięknych w Petersburgu w świetle „Dzienników” Ferdynanda Ruszczyca. [W:] *Polska – Rosja. Relacje na przestrzeni dziejów. Ludzie, miejsca, wydarzenia*. Red. Agnieszka Kania, Wojciech Cedro. Kielce 2017 s. 45–57.
Lata 1892–1897.

176. KARPENKO Oresta, KRASIŃSKA Izabela: Kształcenie zawodowe młodzieży wiejskiej w Galicji na łamach „Przodownicy” (1899–1912). *Przegląd Naukowo-Metodyczny. Edukacja dla Bezpieczeństwa*. R. 11: 2018 s. 403–416.

177. [KEMÍN Volodímír Petrovič] Kemin Volodimir: Mecenasstwo hrabiego Stanisława Skarbka [1780–1848] w tradycji wychowawczej Galicji. *Studia Gdańskie*. T. 14: 2017 s. 21–30.

178. KOWAL Jolanta: Stan oświaty na Litwie porozbiorowej w perspektywie „Pamiętnika Wincentego Pola do literatury polskiej XIX wieku”. [W:] Świat Wincentego Pola. Ziemia Pola, mohortowskie kresy. Red. Małgorzata Król, Małgorzata Nowak; współpr. Tadeusz Piersiak. Lublin 2017 s. 127–144.

179. KRAWCZYK Jerzy: Od akademii do akademii. Zabiegi o kształcenie górników w Krakowie (od początków XX wieku). *Galicja*. T. 4: 2018 s. 194–226.

180. KSIĄŻEK Magdalena: Uczniowie felczerscy w szpitalu św. Aleksandra w Kielcach w latach 1835–1870. Zarys problematyki. *Między Wisłą a Pilicą*. T. 18: 2017 s. 31–56.

181. KUDŁA Lucyna: Szkoły sióstr bazylianek w Jaworowie w okresie autonomii galicyjskiej 1867–1918. *Biuletyn Historii Wychowania*. Nr 38: 2018 s. 115–127.

182. KULA Ewa: Wsparcie finansowe uczniów szkół średnich w świetle protokołów Rady Wychowania Publicznego w latach 1845–1850. *Pedagogika*. T. 27: 2018 nr 2 s. 503–515.

183. KULA E., MASSALSKI Adam: Związki Królestwa Polskiego z Europą Zachodnią w dziedzinie oświaty i nauki w świetle protokołów posiedzeń RWP w latach 1845–1850. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki*. R. 63: 2018 nr 3 s. 131–147.

RWP – Rada Wychowania Publicznego.

184. KULCZYK Anna: Dokument pergaminowy – „Świadectwo ukończenia nauki w sztuce ogrodnictwa” ze zbiorów Muzeum w Gliwicach. *Rocznik Muzeum w Gliwicach*. T. 27: 2017 s. 521–527.

Zawiera też tekst dokumentu z 1798 r.

185. ŁAPOT Mirosław: Sprawy dyscyplinarne Władysława Seredyńskiego (1841–1893) – nieznana karta z dziejów nauczycielstwa galicyjskiego. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 61: 2018 nr 1/2 s. 75–89.

186. MADEY Józef, LASKOWSKI Michał: Ruch wolnościowy młodzieży szkolnej w Sandomierzu (1899–1906). *Niepodległość*. T. 67: 2018 s. 195–207.

187. MICHNA Radosław: Dobre i złe sąsiedztwo w pruskiej szkole. Polacy – Niemcy – Żydzi w Królewskim Gimnazjum w Bydgoszczy w XIX wieku. [W:] Od konfliktu do współistnienia i współpracy. T. 2: Sąsiedzi w historiografii, edukacji i kulturze. Red. nauk. Teresa Maresz i Katarzyna Grysińska-Jarmuła. Bydgoszcz 2017 s. 76–91.

188. MODRZEWSKA-MICHALCZYK Marzena: August Vetter (1847–1907) i Juliusz Rudolf Vetter (1853–1917) – orędownicy kształcenia zawodowego młodzieży na przełomie XIX i XX wieku. [W:] Spadkobiercy Reformacji. Ewangelicy w Lublinie i na Lubelszczyźnie. (Historia, kultura, ekonomia, literatura). Red. nauk. Grzegorz Brudny, Witold Matwiejczyk, Małgorzata Willaume, Sławomir Jacek Żurek. Lublin 2017 s. 249–255.

189. MOTYKA Wojciech: Wychowanie muzyczne młodzieży w środkowej części Galicji w okresie autonomicznym (1867–1914). Rzeszów 2018 Wydaw. Uniw. Rzeszowskiego ss. 310, nlb. 1.

190. NIEWĘGŁOWSKA Aneta: Przynależność narodowościowo-wyznaniowa uczennic średnich szkół żeńskich w Prusach Zachodnich w dziewiętnastym stuleciu. Zarys problemu. [W:] Mniejszości wyznaniowe i etniczne w regionie kujawsko-pomorskim. Pod red. Waldemara Rozynkowskiego, Małgorzaty Strzeleckiej, Michała Targowskiego. Toruń 2017 s. 55–77.

191. PARTYKA Wiesław: Idea opieki a wychowanie na ziemiach polskich do końca XIX wieku. *Ruch Pedagogiczny*. R. 87[88]: 2017 nr 4 s. 95–103.

192. PELCZAR Roman: Losy szkół jezuickich z terenu przedrozbiorowego województwa ruckiego po kasacie zakonu Towarzystwa Jezusowego w 1773 r. *Pedagogika*. T. 27: 2018 nr 1 s. 339–354.

193. PELCZAR R.: Miejsce duchowieństwa rzymskokatolickiego i służby kościelnej wśród kadry nauczycielskiej szkół ludowych Galicji w latach 1774–1873. *Nasza Przeszłość*. T. 129: 2018 s. 149–180.

194. PELCZAR R.: Warunki lokalowe i wyposażenie wiejskich szkół ludowych w rzymskokatolickiej diecezji przemyskiej w latach 1774–1873. *Pedagogika*. T. 27: 2018 nr 2 s. 485–501.

195. [POSOHOV Sergij [Ivanovič] Posohov Sergerj: Rektor universiteta v būrokratičeskoj sisteme Rossijskoj imperii XIX-načala XX veka. *Res Historica*. Nr 44: 2017 s. 115–136.

196. PRZENIOSŁO Małgorzata: Pomoc dzieciom w działalności Rady Głównej Opiekuńczej w latach 1915–1921. Kielce 2017 Wydaw. UJK ss. 500, nlb. 4, il.

197. PUDŁOCKI Tomasz: Księgi ogłoszeń dyrekcji jako źródło do dziejów dnia powszedniego w galicyjskiej szkole średniej na początku XX wieku. *Galicja*. T. 4: 2018 s. 123–139.

198. PUDŁOCKI T.: Pozorna stabilizacja... Lwowskie szkoły średnie na drodze do wznowienia nauki latem i jesienią 1915 roku. [W:] *Galicja. Studia z dziejów społeczno-gospodarczych*. Pod red. Michała Baczkowskiego i Tomasza Kargola. Kraków 2017 s. 229–252.

199. RATYŃSKI Mateusz: Działalność oświatowa Jana Dębskiego podczas I wojny światowej. *Rocznik Historyczny Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego*. Nr 34: 2018 s. 131–146.

200. ROGOZIŃSKA Katarzyna: Problematyka oświatowa na łamach czasopisma „Krakus” (1891–1895). *Rocznik Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie*. R. 63: 2018 s. 255–265.

201. ROMAN Danuta: Rola wychowawcza w polskiej rodzinie w XIX w. i początku XX. *Nie-dzielscy – polska rodzina bukowińska. Poezja Dzisiaj*. Nr 131/132: 2018 s. 155–159.
Bukowina (Rumunia).

202. [SEDLÂR Oleksandr] Sedliar Oleksandr: Działalność wydawnicza i publikacje Towarzystwa im. Michajła Kaczkowskiego w latach 1875–1885, ujęcie ogólne. *Biblioteka*. Nr 22: 2018 s. 87–106.

203. SEDLÂR O.: Zasnuvaniâ ta perši roki diâl'nosti tovaristva imeni Mihajla Kačkobs'kogo (1874–1877). *Roczniki Biblioteczne*. R. 61: 2017 s. 135–160.
Towarzystwo oświatowe zał. w Kołomyi, działało na terenie Lemkowszczyzny.

204. [ŠEVČENKO Volodimir] Shevchenko Władimir: Sistema special'nogo obrazovania dlâ detej s sensornymi narušeniami v Ukrainie i Pol'se (XIX – načalo XXI veka). *Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Humanitas. Seria Pedagogika*. [Z.] 18: 2018 s. 167–175.
205. SOSNOWSKA Joanna: German education in Łódź before 1914 – the organization, structure, and directions of development. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 61: 2018 nr 3/4 s. 59–82.
206. STINIA Maria: Gimnazjum klasyczne czy realne? Dylematy średniego szkolnictwa prywatnego w Galicji 1867–1914. [W:] Galicja. Studia z dziejów społeczno-gospodarczych. Pod red. Michała Baczkowskiego i Tomasza Kargola. Kraków 2017 s. 53–66.
207. STINIA M.: Rozwój katedr i badań filologicznych z zakresu filologii klasycznej oraz germanistyki, romanistyki i anglistyki na uniwersytetach krakowskim i lwowskim w latach 1850–1918. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace Historyczne*. [T.] 145: 2018 z. 2 s. 215–236.
208. SZMYT Andrzej: Polacy w systemie szkolnictwa Imperium Rosyjskiego w pierwszej połowie XIX wieku. [W:] Polskie dziewiętnastowieczne pamiętniki i listy z Ziem Zabrzanych. Rola i miejsce w badaniach historycznych. Red. Wiesław Caban, Lidia Michalska-Bracha. Kielce–Warszawa 2017 s. 151–161.
209. SZULTKA Zygmunt: Elementarne szkoły wiejskie finansowane z funduszu szkolnego na Pomorzu pruskim w latach 1777–1807. *Przegląd Zachodniopomorski*. R. 33: 2018 z. 1 s. 35–78.
210. ŚPICA Paweł: Edukacja kobiet wiejskich w Prusach Zachodnich w poglądach Anastazji z Czarlińskich Pospieszysłowej (1801–1878). *Polska Myśl Pedagogiczna*. Nr 4: 2018 s. 323–342.
211. ŚPICA P.: Pensje dla pańien polskich w Prusach Zachodnich w połowie XIX w. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 61: 2018 nr 1/2 s. 90–108.
212. USTAWODAWSTWO szkolne w Królestwie Polskim w latach autonomii administracyjnej 1815–1867. Materiały i źródła do historii wychowanie. T. 1: 1815–1839. Wybór, wstęp i oprac. Karol Poznański. Warszawa 2017 Wydaw. Akad. Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej ss. 397, nlb. 1.
Toż. T. 2: 1840–1867. Warszawa 2017 ss. 591, nlb. 1.
213. WALCZAK Krzysztof: Zamysł założenia Instytutu Edukacyjnego pastora Karola Herzberga w Kaliszu w świetle prospektu szkoły. *Zeszyty Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk*. Nr 18: 2018 s. 158–170.
Lata 1809–1812; zawiera też tekst źródłowy.
214. WALICKI Bartosz, Zych Sławomir: Działalność Towarzystwa Szkoły Ludowej w parafii zmigrodzkiej. Przyczynek do dziejów oświaty w regionie. [W:] Huta Polańska dawniej i dziś. Studia i materiały. Red. Jan Delekt, Krzysztof Szopa, Sławomir Zych. Rzeszów 2017 s. 47–77.
215. WEISSWASSER Katharina: Wiedeńskie Theresianum – elitarna szkoła również dla polskiej młodzieży szlacheckiej w monarchii Habsburgów. [W:] Galicja. Mozaika nie tylko narodowa. Tom studiów. T. 3. Pod red. Urszuli Jakubowskiej. Warszawa 2016 s. 200–213.
216. WĘGLEWICZ Wiktor: Szkoły prawosławne w Sandomierzu i Opatowie: z dziejów szkolnictwa rosyjskiego w guberni radomskiej na początku XX wieku. [W:] Między prawdą a zwątpieniem. W poszukiwaniu obrazu przeszłości. T. 3. Pod red. Roberta Majznera. Częstochowa 2015 s. 217–229.

217. WINIARZ Adam: Szkoły elementarne Towarzystwa Rolniczego Hrubieszowskiego na tle rządowego szkolnictwa elementarnego w powiecie hrubieszowskim do 1864 roku. *Zeszyty Staszycowskie*. Z. 11: 2018 s. 73–106.

Od 1816 r.

218. ZIANIUK Raisa: Działalność edukacyjna dominikanów zabiałskich w końcu XVIII i w pierwszej połowie XIX wieku. [W:] *Przestrzeń klasztoru, przestrzeń kultury*. Piśmiennictwo, książka, edukacja. Red. nauk. Joanna Pietrzak Thébault, Łukasz Cybulski. Warszawa 2017 s. 163–179.

219. ZIMMERMANN Peter: Uwarunkowania historyczne roli i statusu języka polskiego w systemie edukacji w Galicji 1. połowy XIX wieku. *Poznańskie Studia Polonistyczne*. Ser. Językoznawstwo. [T.] 23(43): 2016 z. 2 s. 245–262.

4. Okres 1918–1939

220. BANAŚ-BARAN Ewa: „Ruch Pedagogiczny” przykładem czasopisma popularyzującego przekaz radiowy treści pedagogicznych w latach 1918–1939. *Edukacja, Technika, Informatyka*. 2018 nr 3 s. 31–32.

221. BAZAK Agata Łucja: Duszpasterstwo dzieci i młodzieży w parafii Staszów w latach 1918–1939. Sandomierz 2018 Wydaw. Armoryka ss. 112, il.

222. BIAŁY Andrzej: Szkolnictwo polskie na terenie wsi zamieszkałych przez Polaków w Białorusi w latach międzywojennych (1921–1937). *Rocznik Historyczny Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego*. Nr 34: 2018 s. 147–162.

223. BOLDYREW Aneta: Warunki i strategie działalności naukowej polskich akademikzek na niwie pedagogiki i psychologii w latach 1918–1939. *Kwartalnik Pedagogiczny*. R. 63L 2018 nr 4 s. 140–151.

224. BUCZEK Katarzyna: „Nie łzawe wspomnienia dawnych bojów, ale realna nauka z Przeszłości”. O świętowaniu rocznicy niepodległości w szkołach II Rzeczypospolitej refleksji kilka. *Kwartalnik Pedagogiczny*. R. 63: 2018 nr 4 s. 56–71.

225. CEGLAREK Roman: Edukacja religijna w liceach zawodowych w kontekście innowacyjnych zmian w szkolnictwie zawodowym w okresie międzywojennym w Polsce. *Labor et Educatio*. Nr 5: 2017 s. 73–88.

226. CEGLAREK R.: Reforma programowa nauczania religii w szkołach w II Rzeczypospolitej w założeniach Ustawy o Ustroju Szkolnictwa z 1932 r. Częstochowa 2018 Wydaw. Nauk. Wyższego Inst. Teol.; Częstochowskie Wydaw. Archidiec. „Regina Poloniae” ss. 404, il.

227. CHŁOSTA Jan: Jerzy Lanc [1901–1932] i polska szkoła w Piasutnie. *Rocznik Mazurski*. T. 22: 2018 s. 72–79.

Szkoła Polsko-Ewangelicka, lata 1930–1932.

228. CHYRA-ROLICZ Zofia: Oświata spółdzielcza dla wsi w II Rzeczypospolitej. *Rocznik Historyczny Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego*. Nr 34: 2018 s. 33–43.

229. DORMUS Katarzyna: Rozwój koedukacyjnego średniego szkolnictwa ogólnokształcącego w okresie II Rzeczypospolitej. *Kwartalnik Pedagogiczny*. R. 63: 2018 nr 4 s. 44–55.

230. GOŁDYN Piotr: Czasopismo „Głos Szkoły i Rodziny” (1925–1926) źródłem do rozważań nad współpracą domu ze szkołą w okresie II RP. *Studia Edukacyjne*. Nr 50: 2018 s. 159–168.
231. GOŁDYN P.: Nauczyciele z Kresów w szkołach Wielkopolski Wschodniej w okresie II Rzeczypospolitej. [W:] Między mitem a rzeczywistością. Kresy Wschodnie w XIX i XX wieku. Pod red. nauk. Adrian Dawid i Joanny Lusek. Bytom-Opole 2017 s. 387–400.
232. [GUMENŪK] Gumeniuk Olena: Kulturalno-oświatowa działalność w obozach internowanych w Polsce w kontekście ukraińskiej studenckiej emigracji. *Historia i Polityka*. Nr 11: 2014 s. 117–124.
Lata 20. XX w.
233. GUMUŁA Teresa: Edukacyjne dziedzictwo. Sposób na popularyzowanie reformy szkolnictwa na przykładzie czasopisma „Oświata i Wychowanie” 1929–1939. *Rocznik Świętokrzyski*. Seria C. Nauki Społeczne. T. 1: 2018 s. 31–56.
234. GUMUŁA T., Majewski Stanisław: Edukacyjne dziedzictwo. Drogi rozwoju polskiej szkoły w Drugiej Rzeczypospolitej. *Rocznik Świętokrzyski*. Seria C. Nauki Społeczne. T. 1: 2018 s. 5–30.
235. JAGIELSKA Dominika: Eugenics and the woman question in the work of selected Polish catholic humanists in the period 1918–1939. *Polska Myśl Pedagogiczna*. Nr 4: 2018 s. 131–149.
236. JUŚKO Edmund, Niedojadło Andrzej: Uroczystości w szkołach Okręgu Szkolnego Krakowskiego jako element kształtowania świadomości narodowej, patriotycznej, moralno-religijnej i obywatelskiej w II Rzeczypospolitej. Toruń 2018 Adam Marszałek ss. 329, il.
237. KALINOWSKA-WITEK Barbara: Przeciążenie szkolne młodzieży w wypowiedziach publicystów „Przeglądu Pedagogicznego” z lat dwudziestych XX wieku. *Edukacja, Technika, Informatyka*. 2018 nr 3 s. 19–24.
238. KASZYŃSKI Mariusz: Oświata i kultura w gminie Brudzew w okresie międzywojennym. *Polonia Maior Orientalis*. T. 5: 2018 s. 81–102.
239. KOPERSKA Apolonia: Kobieta – obywatelka. Wybór i oprac. Dominika Jagielska. *Polska Myśl Pedagogiczna*. Nr 4: 2018 s. 393–399.
Tekst zamieszczony pierwotnie pierwszym numerze „Przewodnika Społecznego” z 1919 r.
240. KOSTKIEWICZ Janina: Beauty art and elements of aesthetic education in the Polish writings of the Neo-Thomists of the interwar period. *Polska Myśl Pedagogiczna*. Nr 4: 2018 s. 92–112.
241. KRZYŻANOWSKI Lech: Oświata na międzywojennym pograniczu. Organizacja władzy szkolnej II instancji w autonomicznym województwie śląskim (1922–1939). [W:] Na pograniczach. Dylematy społeczno-ekonomiczne pogranicza. Red. nauk. Piotr Frączek, Jolanta Katarzyna Karolczuk. Sanok 2017 s. 75–90.
242. KUŻMA-MARKOWSKA Sylwia: W trosce o „dzieci jutra”: amerykańskie inicjatywy opieki nad niemowlętami w II Rzeczypospolitej. *Medycyna Nowożytna*. T. 23: 2017 z. 1 s. 113–138.
243. MAGIERA Elżbieta: Metodyka pracy szkolnych kół krajoznawczych w Polsce okresu międzywojennego. *Biuletyn Historii Wychowania*. Nr 38: 2018 s. 79–96.

244. MAGIERA E.: Obowiązki kierownika szkoły powszechnej w Polsce w latach 1932–1939 w świetle zaleceń centralnych władz oświatowych. *Pedagogika*. T. 27: 2018 nr 1 s. 389–408.
245. MAGIERA E.: The formal aspects of the activities conducted by School Students' Signeering Clubs in the Second Republic of Poland (1918–1939). *Journal of History and Education [Przegląd Historyczno-Oświatowy]*. R. 61: 2018 nr 3/4 s. 121–141.
246. MAJ Ewa: Narodowa Demokracja wobec oświaty wsi w II Rzeczypospolitej. *Rocznik Historyczny Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego*. Nr 34: 2018 s. 45–62.
247. MICHALSKI Andrzej: Rozwój szkolnictwa muzycznego w Polsce w latach 1918–1939. *Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Gospodarki. Edukacja, Rodzina, Społeczeństwo*. Nr 3: 2018 s. 93–114.
248. [MOSIJCŪK Tetâna] Misiichuk Tetiana: Działalność oświatowa UNDO w Galicji Wschodniej (1925–1939). *Rocznik Historyczny Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego*. Nr 34: 2018 s. 163–188.
Ukraińskie Narodowo-Demokratyczne Zjednoczenie.
249. PAWLAK Małgorzata, Sanojca Karol: Misja edukacyjna krakowskich i lwowskich filologów klasycznych na łamach prasy specjalistycznej (1918–1939). *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace Historyczne*. [T.] 145: 2018 z. 2 s. 257–270.
250. PEKOWSKA Marzena: Popularisation of knowledge on international accomplishments of special education in the „Szkola Specjalna” magazine during the inter-war period. *Biuletyn Historii Wychowania*. Nr 38: 2018 s. 171–185.
251. PIEKARSKI Tomasz: Udział ziemiaństwa na Północnym Mazowszu w szerzeniu oświaty w okresie II RP. *Rocznik Historyczny Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego*. Nr 34: 2018 s. 189–202.
252. PIOTROWSKA-MARCHEWA Monika: Nauczycielki w życiu politycznym II Rzeczypospolitej. [W:] Udane przedsięwzięcia i chybione projekty. Kobiety w życiu publicznym (1750–1989). Pod red. Angeli Leszczewski-Schwerk, Doroty Wiśniewskiej, Leszka Ziátkowskiego. Kraków 2017 s. 81–105.
253. PLĄSEK Rafał: Opieka zastępcza w międzywojennej Polsce. *Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze*. R. 58: 2018 s. 52–60.
254. PODHAJECKA Mirosława: Lektorzy języka angielskiego w Wilnie i Krakowie w okresie międzywojennym. Próba biograficzna. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace Historyczne*. [T.] 145: 2018 z. 2 s. 271–301.
255. RADZISZEWSKA Maria: Nauczyciele z Kresów Wschodnich organizatorami szkolnictwa na Warmii i Mazurach po II wojnie światowej. [W:] Między mitem a rzeczywistością. Kresy Wschodnie w XIX i XX wieku. Pod red. nauk. Adriany Dawid i Joanny Lusek. Bytom–Opole 2017 s. 403–421.
256. RATYŃSKI Mateusz: Sprawozdanie z konferencji naukowej „Oświata i szkolnictwo na wsi w II Rzeczypospolitej. Najnowsze badania historyków” (26 IX 2017 r.). *Rocznik Historyczny Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego*. Nr 33: 2017 s. 321–323.
257. RYBAK Robert: Morskie szkolnictwo wojskowe na Pomorzu w czasach II Rzeczypospolitej. *Rocznik Grudziądzki*. [T.] 25: 2017 s. 139–153.

258. RYBIŃSKA Aleksandra: Medyczne szkolnictwo wojskowe w II Rzeczypospolitej. [W:] *Między prawdą a zwątpieniem. W poszukiwaniu obrazu przeszłości*. T. 3. Pod red. Roberta Majznera. Częstochowa 2015 s. 141–152.

259. RZEPKA Magdalena: Rola nauczyciela w wychowaniu moralnym w II Rzeczypospolitej na podstawie analizy „Przeglądu Pedagogicznego” (1918–1939). *Kwartalnik Pedagogiczny*. R. 63: 2018 nr 4 s. 102–123.

260. SIKORA Dariusz: Szkolnictwo powszechne w powiecie bialskim w przededniu II wojny światowej. *Podlaski Kwartalnik Kulturalny*. 2018 [nr] 2 s. 5–18.

261. STEHR Eliza: Język polski jako ojczysty – zmiana perspektywy. Początki polskiego szkolnictwa średniego w Wielkopolsce po 1918 roku. [W:] *Od konfliktu do współistnienia i współpracy*. T. 2: Sąsiedzi w historiografii, edukacji i kulturze. Red. nauk. Teresa Maresz i Katarzyna Grysińska-Jarmuła. Bydgoszcz 2017 s. 99–111.

262. STOLARCZYK Michał: Wychowanie państwowe w Drugiej Rzeczypospolitej w świetle programów szkolnych (po wprowadzeniu Reformy Oświatowej z 1932 roku). *Lubelski Rocznik Pedagogiczny*. Vol. 37: 2018 nr 3 s. 215–235.

263. STOPIŃSKA-PAJĄK Agnieszka: Kształtowanie się ośrodków naukowo-badawczych andragogiki w Drugiej Rzeczypospolitej. *Biuletyn Historii Wychowania*. Nr 38: 2018 s. 39–53.

264. SZADY Joanna: Działalność opiekuńczo-wychowawcza i oświatowa Zgromadzenia Sióstr Sług Jezusa w Lublinie w latach 1918–1939. *Ruch Pedagogiczny*. R. 87[88]: 2017 nr 3 s. 43–57.

265. SZYMCZYK Katarzyna: Opieka społeczna nad dzieckiem w Piotrkowie Trybunalskim w okresie Drugiej Rzeczypospolitej (1918–1939). Kontekst ogólnopolski. Piotrków Trybunalski 2017 Wydaw. UJK w Kielcach. Filia ss. 352, nlb. 1.

266. ŚLAŹAK Ewelina: Biografia księdza Apolinarego Leśniewskiego na tle wrocławskich szkół w okresie międzywojennym. *Koło Historii*. Nr 20: 2017 s. 123–133.

267. ŚLĘCZKA Ryszard: Wychowanie młodzieży w krakowskich szkołach zawodowych w duchu patriotycznym i obywatelskim (1918–1939). *Kwartalnik Pedagogiczny*. R. 63: 2018 nr 4 s. 72–85.

268. THEISS Wiesław: The participation of Helena Radlińska in the European social and pedagogical movement (1918–1939). *Journal of History and Education [Przegląd Historyczno-Oświatowy]*. R. 61: 2018 nr 3/4 s. 103–120.

269. TURKOWSKI Romuald: Samorząd terytorialny szczebla powiatowo-gminnego w II Rzeczypospolitej wobec funkcjonowania oświaty i szkół powszechnych na wsi (1918–1939). *Zeszyty Wiejskie*. Z. 24: 2018 s. 21–68.

270. TURKOWSKI Romuald: Stronnictwo Ludowe wobec reformy ministra Janusza Jędrzejewicza i jej następstw dla wsi polskiej (1932–1939). *Rocznik Historyczny Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego*. Nr 34: 2018 s. 63–102.

271. USURSKI Maciej: Korespondencyjne Kursy Rolnicze im. Stanisława Staszica 1925–1939. *Zeszyty Staszicowskie*. Z. 11: 2018 s. 107–125.

272. WAGNER Barbara: Nauczanie we własnych izbach szkolnych na wsi (1918–1939). *Rocznik Historyczny Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego*. Nr 34: 2018 s. 19–31.

273. WAGNER B.: Potencjał oświaty pozaszkolnej na polskiej wsi (1918–1939). *Roczniki Dziejów Ruchu Ludowego*. Nr 37: 2018 s. 145–163.

274. WALASEK Stefania: Aktywność społeczna na rzecz rozwoju szkolnictwa w województwie wileńskim – działalność Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych (1932–1939). *Pedagogika*. T. 27: 2018 nr 2 s. 361–372.

275. WENKLAR Michał: Między obroną wolności a drogą do rewolucji. Strajk nauczycielski 1937 roku. *Folia Historica Cracoviensia*. Vol. 23: 2017 z. 2 s. 491–517.

276. WOŁOSZYN Ewa: Dyskusja nad rolą i zadaniami podręcznika szkolnego w Polsce w latach 1918–1939. *Kwartalnik Pedagogiczny*. R. 63: 2018 nr 4 s. 234–244.

277. WRÓBLEWSKA Urszula, Gołko Joanna: Święto „Tygodnia Dziecka” jako jedna z form działalności Polskiego Komitetu Opieki nad Dzieckiem w II Rzeczypospolitej. *Biuletyn Historii Wychowania*. Nr 38: 2018 s. 151–169.

278. ZALAS Katarzyna: Działalność pozaszkolna nauczycieli szkół powszechnych w Częstochowie w organizacjach masowych w latach 1918–1939. Zarys problematyki. *Pedagogika*. T. 27: 2018 nr 2 s. 373–381.

279. ZALAS K.: Warunki materialne szkół powszechnych w Częstochowie w latach 1918–1939. *Pedagogika*. T. 27: 2018 nr 1 s. 445–456.

5. Okres 1939–1945

280. KOLAKOWSKI Andrzej: „Ducha nie gaście” – treści wychowawcze na łamach nacjonalistycznych czasopism konspiracyjnych w Polsce w okresie II wojny światowej. *Kwartalnik Pedagogiczny*. R. 63: 2018 nr 4 s. 152–165.

281. PASEK Anna: Tajne nauczanie w Suchedniowie. *Zeszyty Suchedniowskie*. Historia. [T.] 3: 2018 s. 121–130.

282. PAWLAK Mateusz: Przejawy tajnego nauczania wśród więźniów KL Auschwitz-Birkenau. *Meritum*. T. 9: 2017 s. 149–159.

283. RODZINA – wychowanie w cieniu Holokaustu. Red. nauk. Artur Łacina-Łanowski, Witold Stankowski, Andrzej Świerczek. Oświęcim 2017 Wydaw. PWSZ im. Rotmistrza Witolda Pileckiego w Oświęcimiu ss. 171, il. PWSZ im. Rotmistrza Witolda Pileckiego w Oświęcimiu. (Społeczeństwo, Rodzina, Zagłada. Studia Oświęcimskie; t. 1) (Publikacje Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Rotmistrza Witolda Pileckiego w Oświęcimiu; 38).

Z treści: Łacina-Łanowski Artur, Stanowski Witold, Świerczewski Andrzej: Wstęp s. 5–6; Stankowski Witold: Człowiek – rodzina – dziecko – ofiary drugiej wojny światowej i innych konfliktów zbrojnych w XX wieku s. 9–23; Łacina-Łanowski Artur: Rodzina w Trzeciej Rzeszy. Przyczynek do refleksji poświęconej nazijskiej wizji rodziny s. 25–37; Dęsoł Agnieszka: Niklas Frank – syn nazistowskiego gubernatora – o rodzinie w cieniu ludobójstwa, dręczącej historii i swojej misji edukacyjnej s. 39–49; Dubiel-Zielińska Paulina: Rodziny żydowskie w obliczu Holokaustu. Przyczynek do refleksji poświęconej wartościom i losom rodziny s. 51–64; Nieć Mateusz: Cień Holokaustu w twórczości Victora Frankla i Jerzego Kosińskiego s. 67–81; Tylutki Dariusz: Znaczenie doświadczeń obozowych V. E. Frankla dla rozwoju logoterapeutycznej koncepcji

człowieka i wychowania s. 83–98; Malorny Iwona: Psychoterapia grupowa jako forma pomocy ocalałym z Holokaustu w radzeniu sobie ze skutkami traumatycznych doświadczeń s. 99–110; Chodkowski Zbigniew: W trosce o tolerancję w wychowaniu. O myśli i działalności pedagogicznej Janusza Korczaka s. 113–127; Grzybek Grzegorz, Bielak Agnieszka: Zagłada, etos kobiet a nowe wzory wychowania s. 129–137.

284. ROGUSKI Rafał: Szkolnictwo zawodowe junaków w czasie II wojny światowej (od roku 1942 do rozformowania Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie) jako element modernizacji systemu edukacji zawodowej. [W:] *Modernizacja życia społeczno-gospodarczego i politycznego na ziemiach polskich*. Red. Jarosław Cabaj, Katarzyna Maksymiuk, Dorota Wereda. Siedlce 2017 s. 139–150.

285. TYSZKIEWICZ Jan: Opieka społeczna i gminna Delegatura RGO w Wawrze w latach 1939–1944. Dożywanie w szpitalach, półkolonie dzieci, sierocińce, zapomogi. *Kronika Warszawy*. 2017 nr 2 s. 104–128.

286. ZDEPTANE dzieciństwo. II wojna światowa i jej wpływ na los dzieci. Red. nauk. Alicja Bartuś, Piotr Trojański. Oświęcim 2017 Fund. na Rzecz MDSM; Państw. Muzeum Auschwitz-Birkenau ss. 395, nlb. 2, il.

Treść: Bartuś Alicja, Trojański Piotr: Od redakcji s. 7–14; Chrobaczyński Jacek: Dzieci, młodzież i rodzina w systemie okupacji niemieckiej oraz sowieckiej. Bilans i konteksty s. 17–43; Szymonczek Joanna: Nazizm oczami Hansa-Jürgena Massaquoi – czarnoskórego dziecka s. 47–55; Kozaczyńska Beata: „Zapamiętaj imię swoje...”. Wojenne losy dzieci polskich podczas wysiedleń i pacyfikacji na Zamojszczyźnie (1942–1943) s. 57–73; Śmigalska Alicja: Pokolenie stracone? Doświadczenia Sybiru w świetle wspomnień Krystyny Chyży-Ostrowskiej (1940–1942) s. 75–88; Koper Ewa: Zagłada widziana oczami dzieci z Bełżca i okolic s. 89–99; Czarnecka Daria: Co winne jest dziecko? Problem Wolfskinder s. 101–111; Grudzińska Marta: Los dzieci w obozie koncentracyjnym na Majdanku s. 115–137; Kłys Agnieszka: KL Stutthof w pamięci nieletnich więźniów obozu s. 139–150; Kubica Helena: Dzieci i młodzież w KL Auschwitz s. 151–173; Leżak Marzena: Los noworodków w KL Auschwitz-Birkenau s. 175–182; Witek-Malicka Wanda: Z Auschwitz do życia. Historie obozowych dzieci s. 183–206; Szuchta Robert: Historia Estery Borensztajn z Zagładą w tle s. 209–227; Grądzka-Rejak Martyna: „Chrońmy dziecko przed ulicą!”. Miesiąc dziecka w getcie krakowskim w świetle publikacji „Gazety Żydowskiej” s. 229–243; Hetnar-Michaldo Adelina: Okupacyjna rzeczywistość oczami dzieci z „Naszej Gazetki” (1940–1941) s. 245–259; Siwor Grzegorz: Koniec drogi. Losy Dawida Kurzmanna i zagłada żydowskiego sierocińca w Krakowie s. 261–275; Jarkowska-Natkaniec Alicja: Losy dzieci policjantów żydowskich w okupowanym Krakowie s. 277–291; Goczał Ewa: Róża Gold i inne dzieci Szoa w poezji Jerzego Ficowskiego s. 295–310; Szablowska-Zaremba Monika: „Dzieci getta” Stefani Ney – historia pewnego tomiku wierszy s. 311–327; Kasperek Agnieszka: „Szlemiel” i „Arka czasu” jako przykłady współczesnej literatury dla dzieci poruszającej tematykę Zagłady s. 329–335; Smyczyńska Katarzyna: Wyzwania współczesnej literatury wizualnej. Czy „Dziewczynka z cienia” ocala pamięć o ofiarach wojny s. 337–347; Włodarczyk Tamara: Dziecko żydowskie wobec Zagłady jako temat w kinie PRL s. 349–367.

6. Okres 1945–1989

287. BARTCZAK Anna: Uwarunkowania funkcjonowania szkolnictwa dla ludności rodzimej na Pomorzu Zachodnim w latach 1950–1956. *Przegląd Zachodniopomorski*. R. 32: 2017 z. 3 s. 219–236.

288. DZIEJE Lubelszczyzny 1944–1956. Aspekty społeczne, gospodarcze, oświatowe i kulturalne. Pod red. Tomasza Osińskiego i Mariusza Mazura. Lublin 2017 IPN-KŚZpNP. Oddz. ss. 671, nlb. 1. IPN-KŚZpNP. Oddz. w Lublinie.

Z treści: Magier Dariusz: Szkolnictwo podstawowe i średnie s. 433–450; Kruszyński Marcin: Szkolnictwo wyższe s. 451–470.

289. GAŁASZEWSKI Dariusz: Powszechna Organizacja „Służba Polsce” jako narzędzie totalitarnego podporządkowania młodzieży władzy komunistycznej w Polsce w latach 1948–1955. [W:] Nie tylko partia? Organizacje społeczne w Polsce Ludowej 1944–1989. Genez, funkcjonowanie, znaczenie. Pod red. Tadeusza Ruzikowskiego. Warszawa 2017 s. 285–308.

290. GOŁDYN Piotr: Szkoły powszechne w gminie Kazimierz Biskupi w pierwszych latach po II wojnie światowej. *Polonia Maior Orientalis*. T. 5: 2018 s. 131–144.

291. GORLOFF Elżbieta: Genez, założenia, organizacja szkół eksperymentalnych i wiodących w okresie PRL-u (lata 60. XX wieku). *Pedagogika*. T. 27: 2018 nr 2 s. 341–372.

292. IDZIKOWSKA-CZUBAJ Anna: „Wolność można odzyskać, młodość nigdy”. Sytuacja młodzieży w okresie powojennej transformacji cywilizacyjnej w Polsce 1945–1956. Poznań 2018 Inst. Historii UAM ss. 322, il.

293. JANUSZEWSKA-WARYCH Maria: W poszukiwaniu nowoczesnej, demokratycznej i narodowej wizji reformy szkolnictwa. Ogólnopolski Zjazd Oświatowy (Łódź, 18–22 czerwca 1945 roku). Wyd. 3. Kraków 2017 Impuls ss. 382, il.
Wyd. 1. 2015.

294. JUŚKO Paweł: Liczba nauczycieli oraz wskaźnik obciążenia uczniami w szkołach podstawowych Tarnowa i powiatu tarnowskiego w latach 1945–1975. *Karpacki Przegląd Naukowy*. 2018 nr 3 s. 37–53.

295. KAŁUŻNY Ryszard: Kształcenie kadry dydaktycznej wyższych szkół oficerskich w latach 1967–1980. *Edukacja Dorosłych*. 2018 nr 1 s. 187–201.

296. KARGUL Józef: Pozaformalna edukacja pracowników upowszechniania kultury w latach 1945–1956. *Edukacja Dorosłych*. 2018 nr 1 s. 175–185.

297. KASPRZYCKI Marcin: SB i partia wobec naboru do wyższych seminariów duchownych w latach sześćdziesiątych i pierwszej połowie lat siedemdziesiątych XX w. w województwie krakowskim. [W:] Czas próby. Kościół katolicki w okresie PRL. Pod red. Wojciecha Polaka, Arkadiusza Czwołka, Sylwii Galijs-Skarbińskiej. Toruń 2017 s. 193–214.

298. KLICH Ewa Daria: Szkoły Sióstr Urszulanek Unii Rzymskiej w okresie Polski Ludowej (1945–1962). Lublin 2017 Tow. Nauk. KUL ss. 533, nlb. 3, tabl. 8, il. Tow. Nauk. KUL. (Źródła i Monografie; 447).

299. KOŁODZIEJCZYK Krzysztof: Oświata w gminie Modliborzyce w latach 1944–1956. [W:] Modliborzyce. Studia z dziejów miejscowości i gminy. Praca zbiorowa. Pod red. Dominika Szulca. Modliborzyce–Lublin 2015 s. 522–549.

300. KOŹBIAŁ Krzysztof: Szkolnictwo dla mniejszości niemieckiej na Ziemi Kłodzkiej w latach 1950–1960. [W:] Historyczne i współczesne problemy Ziemi Kłodzkiej. Studia i materiały. [T.] 1. Red. Ryszard Gładkiewicz, Ondřej Felcman. Wrocław [i in.] 2015 s. 183–204.

301. KRUSZYŃSKI Marcin: Wokół dyskusji o przedwojennej inteligencji, uniwersytetach i wreszcie robotnikach na uniwersytetach (1945–1956). Uwag kilka. *Res Historica*. Nr 43: 2017 s. 207–232.

302. LANDAU-CZAJKA Anna: Wpływ nauki dorosłych na życie rodzinne na podstawie pamiętników lat 60. i 70. XX wieku. *Edukacja Dorosłych*. 2018 nr 1 s. 147–161.

303. LENART Joanna: Ideał wychowania socjalistycznego a wychowanie do uniwersalnych wartości w Polsce Ludowej. Wprowadzenie do zagadnienia. *Rocznik Kolbuszowski*. Nr 17: 2017 s. 425–441.

304. LISOWSKA Kinga: Program naukowo-wychowawczy Niższego Seminarium Duchownego w Wejherowie „versus” program średniej szkoły państwowej w latach 1948–1957. [W:] Czas próby. Kościół katolicki w okresie PRL. Pod red. Wojciecha Polaka, Arkadiusza Czwołka, Sylwii Galij-Skarbińskiej. Toruń 2017 s. 79–94.

305. MASTALERZ-KRYSTJAŃCZUK Małgorzata: Oświata polska między III a IV plenum KC PZPR (listopad 1949-kwiecień 1950). *Scripta Historica*. Nr 23: 2017 s. 257–275.

306. NOWASZEWSKA Milena: Portret nauczycieli sokołowskich szkół w latach 1944–1975 (wybrane przykłady). *Studia z Historii Społeczno-Gospodarczej XIX i XX Wieku*. T. 20: 2018 s. 169–188.

Sokołów Podlaski.

307. OŚKO Piotr: Za fasadą. Komitet uczelniany w strukturze PZPR i jego wpływ na zarządzanie kadrami w latach 1948–1968. Zarys problemu na przykładzie Politechniki Warszawskiej. *Pamięć i Sprawiedliwość*. [T.] 27: 2016 s. 69–111.

308. PETROV Władimir: Kształcenie i doskonalenie zawodowe nauczycieli w systemie wyższych studiów zaocznych w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich w latach 70. i 80. XX wieku. *Społeczeństwo, Edukacja, Język*. T. 7: 2018 s. 235–251.

309. PRAŻNOWSKA Gabriela: Szkolnictwo żydowskie w Krakowie w latach 1945–1953. *Judaista*. Nr 3: 2017 s. 5–17.

310. RĄCZKA Jan, Żelezik Andrzej, Paziewski Zbigniew: Życie młodzieży wołomińskiej w latach 50-tych i 60-tych ubiegłego wieku. *Rocznik Wołomiński*. T. 13: 2017 s. 139–170.

Wspomnienia.

311. SAJDEK Wiesława: Po wojnie. Pedagogiczne ideały w wybranych artykułach z lat 1945–1949. *Polska Myśl Pedagogiczna*. Nr 4: 2018 s. 343–358.

312. STANIÓW Bogumiła: Książka popularnonaukowa dla dzieci i młodzieży w polskiej szkole w latach 1945–1989. Zalecenia i rzeczywistość (studia i szkice). Warszawa–Wrocław 2018 Wydaw. Nauk. i Edukacyjne Stow. Bibliotekarzy Pol.; we współpr. Wydż. Filol. Uniw. Wrocławskiego ss. 285, nlb. 2, il. (Nauka, Dydaktyka, Praktyka. Science, Didactics, Practice; 186).

313. SUCHOWIECKA Anita: Szkolnictwo zawodowe na Warmii i Mazurach (1945–1989). Olsztyn 2018 Wydaw. Uniw. Warmińsko-Mazurskiego ss. 275, il., streszcz. ang.

314. SZUMSKI Jakub: Uniwersytet i nie-inteligencka opowieść o PRL. *Kultura i Społeczeństwo*. T. 62: 2018 nr 1 s. 251–263.

Punkty za pochodzenie.

315. SZYMAŃSKI Andrzej: Likwidacja przedszkola katolickiego „Caritas” w Gdańsku oraz prywatnego liceum ogólnokształcącego sióstr urszulanek w Gdyni w latach 1961–1962. *Przeгляд Prawno-Ekonomiczny*. 2017 nr 3 s. 7–21.

316. ŚLIWAK Katarzyna: Polityka oświatowa Kuratorium Okręgu Szkolnego w Zielonej Górze wobec budowy szkół Tysiąclecia Państwa Polskiego na przykładzie Publicznej Szkoły Podsta-

wowej nr 7 w Żaganiu. [W:] Pół wieku milenium. Religijne, polityczne i społeczne aspekty obchodów tysiąclecia chrztu Polski (1956–1966/1967). Studia i materiały. Pod red. Bartłomieja Noszczaka. Warszawa 2017 s. 489–506.

317. ŚPICA Paweł: Powszechna Organizacja „Służba Polsce” w województwie gdańskim w latach 1948–1955. Edukacja i indoktrynacja młodzieży. Gdańsk 2017 Wydaw. Uniw. Gdańskiego ss. 442. (Dissertationes Laudatissimae Universitas Gedanensis).

318. WIESLER Joanna: Działalność organizacji społecznej na rzecz dobra dziecka w Polsce Ludowej na przykładzie Towarzystwa Przyjaciół Dzieci. [W:] Nie tylko partia? Organizacje społeczne w Polsce Ludowej 1944–1989. Geneza, funkcjonowanie, znaczenie. Pod red. Tadeusza Ruzikowskiego. Warszawa 2017 s. 327–350.

7. Okres 1989–2018

319. 20 LAT istnienia Państwowych Wyższych Szkół Zawodowych w Polsce. Pod red. Anny Pachowicz. Tarnów 2018 Wydawnictwa Państw. Wyższej Szkoły Zawodowej ss. 241, nlb. 5.

Lata 1998–2018.

320. CZARNECKA Aleksandra: Popularyzacja systemu pedagogicznego Marii Montessori na łamach czasopisma „Wychowanie w Przedszkolu” w latach 1989–2017. *Pedagogika*. T. 27: 2018 nr 1 s. 457–471.

321. DELONG Marek: Wybrane kwestie wychowania młodego pokolenia w enuncjacjach Konferencji Episkopatu Polski w latach 1989–2013. *Studia Sandomierskie*. T. 24: 2017 s. 249–260.

322. DZIEDZICZAK-FOLTYN Agnieszka: Reformy w polskim szkolnictwie wyższym po 1990 r. w świetle nauki o polityce publicznej. *Studia z Polityki Publicznej*. 2018 nr 2 s. 9–23.

323. DZIEJE Rzeszowa. T. 5: Rzeszów w latach 1989–2015. Pod red. Włodzimierza Bonusiaka. Rzeszów 2017 Fund. Rzeszowskiego Ośr. Archeol.; Oficyna Wydawnicza „Zimowit”; Tow. Nauk. ss. 1111, il.

Z treści: Bonusiak Grzegorz: Edukacja s. 657–680; Bonusiak Włodzimierz: Szkolnictwo wyższe s. 681–728.

324. JARUSZEWSKI Kazimierz: Związki naukowe i oświatowe Chojnic i Człuchowa w XXI wieku. *Szkice Człuchowskie*. T. 8: 2016 nr 16/17 s. 71–77.

325. JĘDRZEJSKI Michał: Educational activity of the Sisters of Resurrection in Czestochowa in the years 1991–2016. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 61: 2018 nr 1/2 s. 181–194.

Zmartwychwstanki.

326. KRAWCZYK Marek: Konferencja Rektorów Uczelni Warszawskich. We współpr. z Przewodn. KR UW-u z lat 1993–2016; red. Madalena Zielonka. Warszawa 2018 Inst. Problemów Współczesnej Cywilizacji im. Marka Dietricha ss. 148.

Lata 1993–2016.

327. LORANTY Michał: System kształcenia w zawodzie technik archiwista na poziomie średnim obowiązujący w latach 2012–2017. *Archiwista Polski*. R. 23: 2018 nr 2 s. 39–48.

328. MARZEC Bożena: Modernizacja wychowania przedszkolnego w Polsce na przełomie XX i XXI wieku (1989–2017). Dąbrowa Górnicza 2018 Wydaw. Nauk. Akad. WSB ss. 449, nlb. 1. Akad. WSB.

329. STANKIEWICZ Łukasz: Wizje uniwersytetu w polskiej debacie publicznej 2007–2010. Kraków 2018 Impuls ss. 364, il.

330. STĘPIEŃ-LAMPA Natalia: Problemy szkolnictwa w świetle kampanii wyborczych w 2015 roku. [W:] Polskie wybory 2014–2015. Kontekst krajowy i międzynarodowy, przebieg rywalizacji, konsekwencje polityczne. T. 2. Pod red. Mariusza Kolczyńskiego. Katowice 2017 s. 191–207.

331. SZKOPIEC Anna: Historia szkół Sióstr Nazaretanek w Kaliszu w latach 1990–2015. Kalisz 2018 Kuria Diec. ss. 136, fot. (Książnica Diecezji Kaliskiej; nr 7).

332. ZIÓLKOWSKI Przemysław: Młodzieżowa Szkoła Liderów – jako przykład dobrych praktyk w edukowaniu samorządów uczniowskich. *Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Gospodarki. Edukacja, Rodzina, Społeczeństwo*. Nr 3: 2018 s. 293–302.

8. Oświata polonijna

333. AMBROCHOWICZ-GAJOWNIK Anna: Szkolnictwo polonijne w południowo-wschodniej Francji z perspektywy konsulatu polskiego w Marsylii w okresie międzywojennym. *Res Gestae*. [T.] 6: 2018 s. 197–215.

334. FRĄCZEK Adrianna: Kształtowanie się kultury edukacyjnej francuskiej Polonii. *Cywilizacja i Polityka*. Nr 16: 2018 s. 9–26.
Lata 1770–2018.

335. KAMILEWICZ-RUCIŃSKA Danuta: Polskie szkolnictwo na Litwie po II wojnie światowej do końca XX w. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 61: 2018 nr 1/2 s. 163–180.

336. KRONIKA Szkoły Polskiej im. Czesława Miłosza w Alcalá de Henares 1994–2016. Pod patronatem Stowarzyszenia Polaków w Hiszpanii „Orzeł Biały”. Red. Łucja Bachulska. Madryt–Warszawa 2018 Impresje.net Miłosz Trukawka ss. 51, nlb. 1, fot.

337. KULESZEWICZ Anna: Źródła do badania polskiego szkolnictwa na Białorusi w latach 1991–2016. [W:] Źródła historyczne. Nowe konteksty – badania – interpretacje. Red. Violetta Julkowska, Sabina Jakutovič, Piotr Krajewski. Poznań 2017 s. 255–263.

338. ŁĄCZEK Marcin: Szkolnictwo polonijne w kontekście egzolingwistycznym (na przykładzie Zjednoczonego Królestwa Brytanii i Irlandii Północnej). Od „Polskiej Szkoły Parafialnej” po „Polish Abroad Saturday School”. *Roczniki Humanistyczne*. T. 66: 2018 z. 10 s. 73–89.

339. PABIS Nelsi Antonia: Edukacja i kultura: szkoły polskich imigrantów na południu stanu Parana. [W:] Polacy i ich potomkowie w Ameryce Łacińskiej. Monografia naukowa. Pod red. Rafała Raczyńskiego. Gdynia 2017 s. 181–197.

340. PASTUSZKA Stefan Józef: Losy i edukacja polskich dzieci deportowanych w głąb ZSRR. *Rocznik Biblioteki Uniwersyteckiej*. T. 4/5: 2017 s. 53–79.

341. SACALA Krzysztof: Działalność polskiej społeczności emigracyjnej w Grecji w latach 80. XX wieku a powstanie polskiej szkoły w Atenach. [W:] Między prawdą a zwątpieniem. W poszukiwaniu obrazu przeszłości. T. 4. Pod red. Katarzyny Całus, Roberta Majznera. Częstochowa 2017 s. 125–135.

342. SADOWSKA Edyta: Idee obywatelsko-narodowe w dziele edukacji dzieci i młodzieży na obczyźnie (ZSRR, Bliski i Środkowy Wschód 1940–1944). *Edukacja, Technika, Informatyka*. 2018 nr 1 s. 291–296.

343. [ŠEVČENKO Svitlana Mikolaïvna] Shevchenko Svetlana: Organization of educational process in schools with Polish educating and the special school for deaf children in the conditions of independent Ukraine (1991–2010). *Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Humanitas*. Seria Pedagogika. [Z.] 18: 2018 s. 159–166.

344. STEUR Agnieszka: Szkoły polskie i polonijne w Holandii – próba kategoryzacji. *Studia Edukacyjne*. Nr 51: 2018 s. 251–267.

III. DZIEJE SZKÓŁ RÓŻNYCH STOPNI

1. Szkoły podstawowe i zakłady wychowawcze

345. 50 LAT mięło... Szkoła Podstawowa nr 2 im. Partyzantów Ziemi Włoszczowskiej we Włoszczowie. Włoszczowa 2018 Kontur Drukarnia ss. 206, il.

346. 100 LAT Szkoły Podstawowej nr 1 w Makowie Mazowieckim. Skład zespołu red. Renata Orłowska, Renata Kuligowska, Maria Jabłońska. Makowie Mazowieckim 2018 Pow. Makowski ss. 232.

347. 100 LAT Szkoły Podstawowej nr 10 im. Henryka Sienkiewicza w Lublinie. Red. Izabela Michałowska, Wiktor Michałowski, Olga Michałowska. Lublin 2018 Fund. Europejska Akad. Samorządowa ss. 232, il.

348. 140 LAT historii Szkoły w Pełkiniach 1878–2018. Zespół red. Sybilla Gielarowicz [i in.]. Pełkinie 2018 SP im. bł. o. Michała Czartoryskiego ss. 208, il.
Szkoła Podstawowa im. bł. o. Michała Czartoryskiego (1897–1944).

349. 50-LECIE Szkoły Podstawowej w Boguchwale. Red. Renata Olsztyńska. Boguchwała 2018 WBX Studio Graficzne – Drukarnia – Wydaw. ss. 188, nlb. 3.
Szkoła Podstawowa im. gen. Stanisława Maczka, lata 1968–2018.

350. CHOSIŃSKA Danuta, Chosiński Sebastian: „O szkołę i mowę polską”. 125 lat Szkoły Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Wągrowcu. Wągrowiec 2018 Wągrowieckie Stow. Społ.-Kult. im. Stanisława Przybyszewskiego ss. 71, nlb. 5, il.

351. DZIEJE Brzozy Królewskiej. Pod red. Włodzimierza Bonusiaka. Sandomierz 2017 Wydaw. Diec. i Drukarnia ss. 574, tabl. 2, il., + dysk optyczny (DVD).

Z treści: Czop Edyta: Szkolnictwo w Brzozie Królewskiej s. 187–269; Wojdon-Hałaj Maria: Wspomnienia pierwszych lat pracy w Szkole Podstawowej w Brzozie Królewskiej jako nauczycielki [od 1 IX 1955 r. do 1957] s. 531–536; Wróbel Anna: Moja praca w Szkole Podstawowej w Brzezi Królewskiej s. 541–545.

352. DZIEJE Szkoły Podstawowej w Werbkowicach. [Aut.] Dorota Abramiuk [i in.]. Kraków 2018 Alter Radosław Palonka ss. 327, nlb. 1, il.
Lata 1918–2018.

353. GAJOWNICZEK Zygmunt Tomasz: Karty z dziejów szkoły w Latowiczu. T. 1: Od czasów najdawniejszych do zakończenia II wojny światowej. Latowicz 2018 Zespół Szkół ss. 120, il.
354. GOŁDYN Piotr: Parcjalne studium z dziejów Szkoły Powszechnej w Wiesiołowie (1918–1939). *Polonia Maior Orientalis*. T. 3: 2016 s. 63–75.
355. GROMAŁA Stanisław: Szkoła w Zarzeczcu – historia powstania. *Almanach Łącki*. Nr 26: 2017 s. 157–165.
Starania od 1874 r., ostatecznie budynek oddany w pocz. lat 50. XX w.
356. GRUŻLEWSKA Anna: Ostatnie lata szkoły żydowskiej w Dzierżoniowie we wspomnieniach uczniów i nauczycieli (1960–1964). *Rocznik Dzierżoniowski*. T. 26: 2016 [dr.:] 2017 s. 34–49.
357. JANUSZ Małgorzata, Nowakowski Andrzej, Obodyński Marcin: Szkoła i sport w Kleczy Dolnej (1888–2018). *Przeszłość i dzień dzisiejszy*. Tomice 2018 Scal-Bis ss. 144, il.
358. KACZOROWSKI Andrzej, Wójcik Adam: Historia Szkoły im. prof. Stanisława Pawłowskiego w Stalach. Stale–Tarnobrzeg 2018 Tow. Przyj. Tarnobrzega ss. 91, nlb. 1, il.
XIX–XXI w.
359. KAMIŃSKI Arkadiusz: Z dziejów Szkoły Podstawowej nr 3 im. Kazimierza Jagiellończyka w Człuchowie – rok 1966/1967. *Szkice Człuchowskie*. T. 8: 2016 nr 16/17 s. 101–119.
360. KARSZANEK: z dziejów szkoły w latach 1920–1930. [Wyd.] Krzysztof Kowalkowski. *Rydwan*. Nr 11: 2016 s. 147–178.
361. KĘPA Jacek: Kronika szkoły niemieckiej w Jasnym Polu z lat 1874–1928. [W:] Krotoszyn i okolice. Opracowania i materiały źródłowe. T. 10. Praca zbior. pod red. Józefa Zdunka. [Wrocław]–Krotoszyn 2014 s. 167–188.
362. KLOTZKE Zbigniew: 330 lat Szkoły w Luzinie. Luzino–Tczew 2017 Oficyna Wydawnicza Edytor ss. 296, il.
Szkoła Podstawowa nr 1 im. Lecha Bądkowskiego.
363. KŁECZEK-WALICKA Ewa: Z dziejów szkoły w Zaczerniu do roku 1918. Przyczynek do dziejów szkolnictwa. *Rocznik Kolbuszowski*. Nr 17: 2017 s. 27–52.
364. KOSENDA Agnieszka, Zagawa Jolanta: Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Zielkowicach. Historia szkoły. Współpr. Bożena Słomska [i in.]. Zielkowice–Łowicz 2018 SP im. Marii Konopnickiej; „Poligrafia” ss. 96, il.
Lata 1918–2018.
365. KOWALIK-GĄSKA Teresa: Nasza stara radomska szkoła – to była szkoła! Wspomnienie. Radomyśl n. Sanem–Stalowa Wola 2018 Kava design – Jacek Kawa ss. 23, il.
Lata 1625–2018.
366. KOWALSKI Wiesław: Wioski dziecięce SOS – idea i zmiany. Lublin 2018 Innovatio Press ss. 250, il., streszcz. ang. (Monografie Wydziału Administracji i Nauk Społecznych WSEiI w Lublinie).
Lata 1958–2016.
367. KRONIKA Szkoły Powszechnej w Tuchlinie 1886–1935. Dzieje szkoły i społeczności Tuchlina 1856–1945. Pod red. Ireny Warmowskiej, Brygidy Knopik oraz Jarosława Jóskowskiego; tł. z jęz. niem. Henryk Dawidowski. Tuchlino 2018 Szkoła Podstawowa ss. 130, nlb. 2, il.

368. KRONIKA z dziejów Szkoły Podstawowej w Porąbce. Zespół red. Renata Bubała [i in.]. Porąbka 2018 Tow. Przyj. Porąbki ss. 212, il.

Szkoła Podstawowa nr 1 im. Mikołaja Kopernika w l. 1939–2018.

369. KROTOSZYN i okolice. Opracowania i materiały źródłowe. T. 12. Praca zbior. pod red. Józefa Zdunka. [Wrocław]–Krotoszyn 2016 Wydaw. „Biologica Silesiae”; dla Tow. Miłośn. i Badaczy Ziemi Krotoszyńskiej ss. 295, il. Tow. Miłośn. i Badaczy Ziemi Krotoszyńskiej.

Z treści: Grzywaczewski Jan: Szkoły powszechne w Krotoszynie i w powiecie krotoszyńskim 1919–1939 s. 33–80; Szlachetka Maria Jolanta: Szkoła Podstawowa w Jasnym Polu w latach 1933–1973 s. 81–96.

370. ŁAPOT Mirosław: Działalność szkół i zakładów dla dzieci głuchoniemych i niewidomych założonych z inicjatywy Żydów lwowskich w latach 1871–1939. *Szkoła Specjalna*. T. 79: 2018 nr 4 s. 259–271.

371. MARTYNOWICZ Marek: Zarys szkolnictwa na Ziemi Kleszczelowskiej od XVI do XX wieku. Szkoła Podstawowa w Daszach. Dasze 2018 nakł. aut. ss. 208, il.

Lata 1523–1999.

372. MATUSZEWSKI Andrzej: Stulecie szkoły w Pacynie. Historia i sport. Pacyna–Gostynin 2018 Drukarnia Szymdt ss. 223, il.

373. MIŁOCH Małgorzata: Monografia Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Żelislawicach 1998–2013. Dobieszowice 2018 Zakł. Poligraficzno-Wydawniczy Plik ss. 248, il.

374. MIROTA Władysław: Dzieje oświaty w Hałnowie. Od szkółki parafialnej do Szkoły Podstawowej nr 28 im. gen. Józefa Kustronia w Bielsku-Białej. Bielsko-Biała 2018 Wydż. Kultury i Sztuki Urzędu Miej. ss. 496, il.

Obecnie część Bielska-Białej.

375. [MOKROSZ Janusz]: Historia szkoły w Chałupkach. Chałupki-Zabrze 2018 Szkoła Podst. w Chałupkach im. mjr. Henryka Sucharskiego; Illustris ss. 19, il.

Lata 1878–2018.

376. MONOGRAFIA Publicznej Szkoły Podstawowej im. Wandy i Henryka Ossowskich w Kunicach 1918–2018. [Aut.] Beata Chrustowicz [i in.]. Tomaszów Mazowiecki 2018 Agencja Wydawnicza Paj-Press ss. 216, il.

377. MUSZAŁA Aniela: Publiczna Szkoła Powszechna nr 5 w Mysłowicach w latach 1934–1939. Katowice-Rybnik 2018 Studio Noa Ireneusz Olsza ss. 48, il. (Z Cyklu Rodziny Śląskie; cz. 3).

378. NA ŚCIEŻKACH pamięci. 100 lat Szkoły Podstawowej nr 4 w Ostrołęce jak w kalejdoskopie. Red. Dariusz Bastek [i in.]. Ostrołęka 2018 Szkoła Podstawowa nr 4 ss. 240, il.

379. NASZ Dom na Bielanych 1928–2018. Historia miejsca. Teksty, wybór materiałów i red. Zuzanna Sękowska, Marta Ciesielska, Teresa Skudniewska. Warszawa 2018 Zespół do obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych nr 2 ss. 87, il., mapy.

Zakład Wychowawczy „Nasz Dom” im. Maryny Falskiej.

380. NASZA Szkoła – tak było, tak jest. Publikacja pamiątkowa wydana z okazji otwarcia szkoły po generalnym remoncie. Praca zbior. oprac. zespół red. Agnieszka Harmata, Joanna Dębska, Kazimierz Dębski. Bachowice-Tomice 2018 Scal-Bis ss. 64, il.

Zespół Szkolno-Przedszkolny w Bachowicach, od 1819 r.

381. ÓSMY wiek Przeworska. Ludzie, obiekty, wydarzenia. T. 3. Pod red. Henryka Pelca. Rzeszów-Przeworsk 2017 Naczelna Organizacja Techniczna. Federacja Stowarzyszeń Nauk.-Techn. Rada; Henryk Pelc ss. 233, il.

Z treści: Historia przeworskiej „Jedynki” 1419–2009. [Szkoła Podstawowa nr 1] s. 21–33; Historia Szkoły Podstawowej nr 2 im. Hugona Kołłątaja w Przeworsku w latach 1970–2010 s. 34–47; Historia Szkoły Podstawowej nr 3 s. 58–75; Zawadzka Zofia: Przedszkole Miejskie nr 2 w Przeworsku s. 76–81; Przedszkole Miejskie nr 3 w Przeworsku s. 81–84; Przedszkole Miejskie nr 4 w Przeworsku s. 85–92.

382. PIASECZYŃSKA stulatka 1918–2018. 100-lecie Szkoły Podstawowej nr 1 w Piasecznie. Piaseczno 2018 Gm. Piaseczno ss. 36, il.

383. POBOCHA-IGNIATOWSKA Anna: 150 lat Szkoły im. ks. Piotra Ściegiennego w Bilczy (1866–2016). *Rocznik Biblioteki Uniwersyteckiej*. T. 4/5: 2017 s. 97–132.

384. PODAŻAĆ śladami przeszłości. Red. Katarzyna Baza. Pelplin 2018 Bernardinum ss. 255, nlb. 1, il.

Szkoła Podstawowa nr 7 w Tczewie, od 1948 r.

385. REYMENT Ewa Aleksandra, Duda Elżbieta: A w Gidlach... Nr 3, Szkoła, nauczyciele, uczniowie. Końskie–Gidle–Warszawa 2018 Ewa Aleksandra Reyment ss. 104, il.

386. RĘDZIŃSKI Kazimierz: Szkoła Początkowa w Borzymowie w guberni kieleckiej (1865–1914). *Pedagogika*. T. 27: 2018 nr 1 s. 355–387.

387. RZEŚKI szedłem i wesoły do Zawad do wiejskiej szkoły czyli Kronika szkoły w Zawadach Oleckich (1883–1944) i wybrane pisma Jana Luśtycha (1833–1901) z Zawad Małych. Zebrał i oprac. Robert Maluchnik. Kowale Oleckie–Warszawa 2018 Gm. Centrum Kultury; Signi ss. 280, il., mapy.

388. SILNICZKA. Szkoła i wieś w odsłonie dziejów. Praca zbior. pod red. Łukasza S. Kopyry. Radomsko-Silniczka 2017 „Taurus” Izabela Szumlas-Majzner; Publ. Szkoła Podstawowa im. Heleny i Aleksandra Ostrowskich ss. 173, tabl. 17, il., mapy.

Z treści: Błaszczuk Aneta, Grot Urszula: Z najnowszych dziejów oświaty w Silniczce (kalendarium wydarzeń) s. 103–120; Soliński Wojciech: Silniczka – źródło i szkoła życia s. 121–138; Kołodziej Kazimiera: Silniczka – szkoła i miejscowość, jak ją wspominam z perspektywy lat s. 129–134; Katalog kierowników i dyrektorów szkoły. Oprac. Dorota Stachewska s. 147; Katalog nauczycieli i pracowników administracyjnych. Oprac. Monika Bobrowska-Kusa [i in.] s. 149–150; Katalog absolwentów. Oprac. Monika Bobrowska-Kusa [i in.] s. 151–172.

389. STAŃKOWSKI Bogdan: Efektywność resocjalizacji w salezjańskich Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych w Polsce. Kraków 2018 Wydaw. Nauk. Akad. Ignatianum ss. 236.

390. STEC Kamila: Historia szkoły w Łoponiu. *Zeszyty Wojnickie*. R. 26: 2017 nr 1 s. 45–64.

391. STEFAN Bolesław: Historia Szkoły Podstawowej im. Antoniego Sewiołka w Czulowie. *Roczniki Ludowego Towarzystwa Naukowo-Kulturalnego Oddział w Krakowie*. Nr 16/17: 2018 s. 172–173.

Od 1875 r.

392. SUTOWICZ Anna: Niektóre formy opieki nad dziećmi we wrocławskim sierocińcu Matki Boskiej Bolesnej w XVIII i pierwszej dekadzie XIX wieku. *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 65: 2017 nr 2 s. 239–255.

393. THIEL-MELERSKA Danuta: Sierociniec w Sztumie. [W:] 600 lat Sztumu. Studia z dziejów miasta i Parafii św. Anny. Pod red. Radosława Biskupa i Andrzeja Starczewskiego. Pelplin 2017 s. 137–153.

394. TOMKIEWICZ Monika: Zakład Wychowawczy dla polskich chłopców w Wejherowie w okresie okupacji niemieckiej. *Zapiski Historyczne*. T. 83: 2018 s. 137–153.

395. WIĘCEK Zbigniew: Szczepańcowa. W dziewięćdziesięciolecie powstania Szkoły 1928–2018. Krosno 2018 Krośnińska Oficyna Wydawnicza ss. 172, il., mapy.

396. WIŚNIEWSKA Monika: Sieć przedszkoli wyznaniowych w Polsce w latach 1945–1965. [W:] *Christus vincit*. Księga dedykowana biskupowi Edwardowi Frankowskiemu w 80. rocznicę urodzin. Red. nauk. Mariusz Krzysztofiński, Józef Wołczański. Stalowa Wola-Rzeszów 2017 s. 353–373.

397. WOJTASZEWSKI Ludwik: Kronika Szkoły Powszechnej w Miejskim Bochlinie, gmina Nowe, powiat świecki. Red., uwagi i przypisy Zbigniew Lorkowski. Gdynia-Nowe 2018 Region Jarosław Ellwart; na zlecenie Urzędu Gminy ss. 47, nlb. 1.

Dot. 1. 1434–1945, powstała w 1947 r.

398. WÓJCIK Jan Kanty: Nawojowa Góra. 200 lat szkolnictwa. Nawojowa Góra 2018 Stow. Inicjatyw Społecznych Nawojowej Góry ss. 213, nlb. 2, il.

Szkoła Podstawowa im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w l. 1819–2018.

399. Z DZIEJÓW i tradycji szkoły w Wojciechowie. Kom. red. Bednarczyk Anna [i in.]. Lublin 2018 Polihymnia ss. 124, il.

Szkoła Podstawowa im. Stanisława Marusarza w l. 1916–2018.

400. ZAPISANE w pamięci... Historia Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Krasnymstawie w latach 1968–2018. Red. Anna Dras, Lucyna Olszek, Jacek Szamik. Krasny-staw–Warszawa 2018 Specjalny Ośr. Szkolno-Wychowawczy im. Janiny Doroszewskiej; P.W. Polimax P. Kacprzak, R. Suława ss. 347, il.

401. ZDUNEK Józef: Rys historyczny Szkoły Podstawowej w Orpiszewie (referat wygłoszony na Zjeździe Absolwentów w dniu 27 czerwca 2015 r. z okazji jubileuszu 140-lecia szkoły. [W:] Krotoszyn i okolice. Opracowania i materiały źródłowe. T. 11. Praca zbior. pod red. Józefa Zdunka. [Wrocław]–Krotoszyn 2015 s. 147–164.

402. ŻAKOWSKA Barbara: Działalność dydaktyczna, wychowawcza oraz opiekuńcza Szkoły Międzynarodowej w Szczecinie w kontekście rozwoju szkolnictwa niepublicznego po 1989 roku. *Przełęcz Zachodniopomorski*. R. 30: 2015 z. 1 s. 145–164.

2. Szkoły ponadpodstawowe ogólnokształcące

403. 50 LAT Zespołu Szkół im. Marii Skłodowskiej-Curie w Gostyninie 1967–2017. Publikację przygot. i zred. Małgorzata Jędrzejewska; współpr. Jolanta Syska-Szymczak, Dorota Urbańska-Majchrzak. Gostynin 2018 Drukarnia Szymdt ss. 50, il.

404. 70 LAT Liceum Lindego. Dzieje III Liceum Ogólnokształcącego w Toruniu. Red. Kamilla Piątkowska. Toruń 2018 Adam Marszałek ss. 239, il.

Lata 1948–2018.

405. 70 LAT Liceum Ogólnokształcącego nr IV im. Stefana Żeromskiego we Wrocławiu 1948–2018. Red. wyd. Dawid Graczyk. Wrocław 2018 Continuo ss. 317, il.

406. 70 LAT Liceum Ogólnokształcącego w Resku. Biuletyn wydany z okazji V Zjazdu Absolwentów LO w Resku. [Red., oprac.] Joanna Knap, Anna Bartkowiak, Katarzyna Kujawa, Mariusz Walczykiewicz. Resko 2018 Studio DAO ss. 64, il.

407. 70 LAT Liceum Ogólnokształcącego z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Komisji Edukacji Narodowej w Gogolinie 1948–2018. IV Zjazd Absolwentów, Gogolin, 12–14 października 2018 r. Materiały do publ. zebra. i oprac. Regina Kalla-Szule, Beata Kowalska-Durska. Gogolin 2018 LO z Oddz. Dwujęzycznymi im. KEN ss. 200, il.

408. 80 LAT Liceum Ogólnokształcącego w Stalowej Woli 1938–2018. Od Liceum i Gimnazjum nr 616 do Liceum Ogólnokształcącego im. Komisji Edukacji Narodowej. Red. Mariusz Potasz, współpr. Stanisław Szymonik. Stalowa Wola 2018 LO im. KRN ss. 400, il.

409. 100 LAT I Liceum Ogólnokształcącego im. Stefana Czarnieckiego w Kozienicach 1918–2018. Zespół red. Grażyna Ambroziewicz [i in.]. Wyd. 2, popr. i uzup. Radom 2018 Wydaw. Nauk. Inst. Technologii Eksploatacji – PIB ss. 353, nlb. 4, il.

Wyd. 1. Nisko 2012.

410. 130 LAT „Szczepanika” 1888–2018. Zespół red. Elżbieta Brynecka [i in.]. Krosno 2018 Jaskulski Zbigniew ss. 111, nlb. 1, tabl. 1, il.

Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 im. Jana Szczepanika w Krośnie.

411. 450 LAT Gimnazjum i Liceum im. Mikołaja Kopernika w Toruniu. VII Zjazd Absolwentów. Publikacja zjazdowa. Toruń 2018 Stow. „Rojsty”; Stow. Absolwentów „Nicolaus”; Urząd Miasta Torunia ss. 275, nlb. 1, nlb. 28 tabl., nlb. 1 karta tabl., il.

412. 65-LECIE Zespołu Szkół Nr 1 im. Ambrożego Towarnickiego w Rzeszowie. Zespół red. Grzegorz Jasik, Urszula Łubgan, Katarzyna Smoleń-Rębisz, Jolanta Szczepanik-Baran, Małgorzata Tymczak, Monika Wójcik. Rzeszów 2018 WBX Studio Drukarnia ss. 200, il.

Lata 1953–2018.

413. AD FUTURAM rei memoriam. Działalność Stowarzyszenia na rzecz odnowy budynku Liceum Ogólnokształcącego im. Stanisława Staszica. Red. Alfreda Garczarek-Bendkowska, Kazimierz Sporoń, Zbigniew Markowski, Anna Włodek. Tarnowskie Góry 2018 Stow. na rzecz odnowy budynku Liceum Ogólnokształcącego im. Stanisława Staszica ss. 179, nlb. 4, il.

414. ADAMSKI Maciej, Konieczka-Śliwińska Danuta: Szkoła rektorów. Liceum Ogólnokształcące im. Michała Kosmowskiego w Trzemesznie. *Kronika Wielkopolski*. 2018 nr 2 s. 5–15.

Lata 1774–2002.

415. ANDRYSIAK Ewa: Zakład Naukowy Żeński Heleny Semadeniowej w Kaliszu i jego znaczenie dla kształcenia kobiet. *Zeszyty Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk*. Nr 18: 2018 s. 171–188.

416. AUSZ Mariusz, Barnaś-Baran Ewa: Sport w pijarskim gimnazjum im. Ks. Stanisława Konarskiego w Rakowicach w latach 1909–1939. *Biuletyn Historii Wychowania*. Nr 38: 2018 s. 55–66.

417. BERNAS Beata: 90-lecie Liceum Ogólnokształcącego w Międzychodzie. *Kronika Wielkopolski*. 2017 nr 3 s. 166–169.

Od 1927 r.

418. BOGUSZ Monika: Pierwsza szkoła średnia w Łęcznej. *Mercuriusz Łęczyński*. Nr 31: 2018 s. 54–56.

Samorządowe Gimnazjum Miejskiej Rady Narodowej, lata 1945–1952.

419. DMOWSKI Rafał, Cabaj Dorota: Pod opieką Świętej Rodziny. Od Podlaskiego Liceum Biskupiego do I Katolickiego Liceum Ogólnokształcącego 1923–2018. Siedlce 2018 Fund. „Bonum Educationis” ss. 311, il.

W Siedlcach.

420. DOLAT Krystyna: Kalendarium wybranych wydarzeń z historii Gimnazjum nr 2 im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Kutnie 1999/2000–2017/2018. *Kutnowskie Zeszyty Regionalne*. T. 22: 2018 s. 351–420.

421. DZIEDZIC Krzysztof: Czy Zbigniew z Oleśnicy to „postać ściśle związana z tutejszym miastem”? *Miscellanea Oleśnickie*. [R. 3]: 2017 nr 1 s. 32–42.

Okoliczności nadania imienia Państwowemu Gimnazjum i Liceum w Oleśnicy (obecnie I LO) 6 XII 1945 r. i odejście od patrona w 1948 r.

422. FABIANIAK Monika: Tam, gdzie nasza młodość... 50 lat Liceum Ogólnokształcącego w Świdwinie. Toruń 2018 Wydaw. Adam Marszałek ss. 96, nlb. 3, il.

Lata 1968–2018.

423. GIMNAZJUM im. Jana Pawła II w Zręcinie. 1 IX 1999 – 31 VIII 2018. Pod red. Renaty Młodzińskiej i Pawła Przetacznika. Zręcin–Krosno 2018 Jaskulski Zbigniew – Zakł. Usług Poligraficznych Drukarnia ss. 467, il.

424. GORSKA Bożena: Rzeczpospolita Krzemieniecka albo Nowe Ateny Wołyńskie. Kraków 2017 Wysoki Zamek ss. 509, nlb. 2, il.

Liceum Krzemienieckie w l. 1922–1939.

425. HISTORIA Liceum Ogólnokształcącego nr III im. Juliusza Słowackiego w Otwocku 25-lecie szkoły. Zespół red. Ewa Bednarska-Piętka, Jolanta Wakulińska, Zofia Winiarek. Otwock–Józefów 2018 LO nr III im. Juliusza Słowackiego; ACAD Mirosław Przywózki ss. 100, il.

Lata 1994–2018.

426. JAK dorobić się skrzydeł? 20-lecie Zespołu Szkół Uniwersytetu Mikołaja Kopernika Gimnazjum i Liceum Akademickiego w Toruniu. Red. Ilona Glatzel. Toruń 2018 ZS UMK Gimnazjum i Liceum Akademickie ss. 368, tabl. 1, il.

Lata 1998–2018.

427. JANKOWIAK-MAIK Agnieszka: III Liceum Ogólnokształcące im. św. Jana Kantego w Poznaniu. *Kronika Miasta Poznania*. 2018 [nr] 2 s. 196–212.

Lata 1834–2018.

428. KAROLCZAK Waldemar: Gimnazjum Realne im. Gotthilfa Bergera. *Kronika Miasta Poznania*. 2018 [nr] 2 s. 213–226.

Poznań, lata 1838–1934.

429. KOBIELA Stanisław: Siła przyciągania. Z dziejów Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcącego im. Króla Kazimierza Wielkiego w Bochni i Stowarzyszenia Bochniaków i Miłośników Ziemi Bocheńskiej. Bochnia 2017 Stow. Bochniaków i Miłośn. Ziemi Bocheńskiej ss. 238, il.

Wyd. z okazji jubileuszu 200-lecia LO im. Króla Kazimierza Wielkiego w Bochni.

430. MĘCZYŃSKA Katarzyna: „Danychy słyną z pychy”. Anna i Anastazja Danysz i ich Wyższa Szkoła Żeńska 1871–1909. Odnaleziony spis uczennic. *Kronika Miasta Poznania*. 2018 [nr] 2 s. 299–400.

431. MONOGRAFIA Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcącego im. Marii Konopnickiej we Włocławku z okazji jubileuszu stulecia szkoły 1918–2018. Pod red. Miłosza Kłobukowskiego i Joanny Kijewskiej. Włocławek 2018 Exdruk, Wojciech Żuchowski ss. 367, nlb. 1, il.

432. NOWODWOREK z pamięci. Uczniowie, absolwenci i nauczyciele we wspomnieniach, biografiach i anegdotach. 430 lat Szkół Nowodworskich (1588–2018). Publikacja jubileuszowa. T. 1. Oprac. Wojciech Strokowski. Kraków 2018 Fall ss. 495, nlb. 1, tabl. XV, il.

433. OBRAZY i słowa. 100 lat szkoły średniej w Szczekocinach 1918–2018. Teksty i red. Zbigniew Bryła, Andrzej Orliński, Mirosław Skrzypczyk, Tadeusz Stolarski, Anna Wieczorek. Szczekociny 2018 Stow. Absolwentów i Przyjaciół Szkoły Średniej w Szczekocinach; Zespół Szkół; Kontrur Drukarnia ss. 263, il.

434. Od PEDAGOGIUM Książęcego do Gimnazjum Mariackiego. Z dziejów szkolnictwa półwyzszego w Szczecinie do początków XIX w. Red. Agnieszka Borysowska. Szczecin 2018 Książnica Pomorska im. Stanisława Staszica ss. 212, il.

Treść: Borysowska Agnieszka: Słowo wstępne s. 5–7; Wesołowska Sylwia: Zarys dziejów szkolnictwa na Pomorzu i w Szczecinie do połowy XVI w. s. 11–22; Urbański Piotr: Johann Micraelius i luteraska teologia polemiczna w siedemnastowiecznym Szczecinie s. 23–33; Kościelna Joanna A.: Obraz rodziny Daniela Cramera (1568–1637) w świetle wybranych druków okazjonalnych s. 35–65; Witeczak Agnieszka: Epicedia ku czci Daniela Cramera, Jakoba Fabriciusa, Joahanna Micraeliusa s. 67–78; Nieznanowska Joanna: Syzyfowe prace. 175 lat starań profesorów medycyny Pedagogium Książęcego / Gimnazjum Karolińskiego / Królewskiego Gimnazjum Akademickiego o powstanie w Szczecinie uniwersyteckiego wydziału lekarskiego s. 79–96; Kosman Janina: Georg Mancel i inni. Bałtowie z Pedagogium Książęcego w Szczecinie s. 97–107; Cieśluk Małgorzata: Johann Ernst Pfuell jako rektor Królewskiego Gimnazjum Karolińskiego w świetle planów wykładów i wykazów prac studenckich. Wybrane zagadnienia s. 109–144; Borysowska Agnieszka: Biblioteka szczecińskiego Gimnazjum Akademickiego w XVIII w. s. 145–158; Skiba Aleksandra: Kolekcja Matthäusa Heinricha Liebeherra w bibliotece Gimnazjum Akademickiego w Szczecinie s. 159–171; Catalogus lectorium operumque publicorum/Wykaz wykładów i zajęć publicznych s. 174–197; Tablica pamiątkowa dla M. H. Liebeherra umieszczona w Bibliotece Gimnazjum Akademickiego s. 198–201.

435. PAMIĘĆ o szkole i mieście. Wspomnienia niemieckich i polskich uczniów jeleniogórskich szkół średnich. Red. Mateusz J. Hartwich, Marek Szajda, Paul Gerhard Eberlein, Sławomir Podolak. Jelenia Góra 2018 Tow. Przyj. Jeleniej Góry ss. 145, il. (Miscellanea Jeleniogórskie; 2). Lata 1524–1952.

436. PROTOKOŁY szkolne Realschule w Sulechowie z lat 1787–1857. Źródła i materiały. Pod red. Bogumiły Burdy. Zielona Góra 2018 Oficyna Wydaw. Uniw. Zielonogórskiego; Archiwum Państw. ss. 275, nlb. 2, il.

437. PUCHOWSKA Małgorzata: Clio na konwiktowej scenie w Chyrowie. *Pedagogika*. T. 27: 2018 nr 2 s. 473–484. Lata 1885–1939.

438. PUDŁOCKI Tomasz: Gimnazjum im. Arcyksiężniczki Elżbiety w Samborze w okresie dyrektury Józefa Szafrana (1904–1914). [W:] Galicja. Mozaika nie tylko narodowa. Tom studiów. T. 4. Pod red. Urszuli Jakubowskiej. Warszawa 2017 s. 95–124.

439. PUDŁOCKI T.: „Piękne słowo jest więcej warte od pięknego ciała”. Prywatne Gimnazjum Anny Rachalskiej w Przemyślu w latach 1911–1920. *Krakowskie Pismo Kresowe*. R. 9: 2017 s. 35–72.

440. ROK trzech jubileuszy „Dwójki”. Dwudziestolecie nadania imienia, 100-lecie kształcenia polskiego w budynku szkoły, 100-lecie odzyskania niepodległości. Zespół red. Iwona Bender [i in.]. Tomaszów Lubelski 2018 Tomaszowskie Tow. Region. im. doktora Janusza Petera ss. 320, il. Szkoła Podst. nr 2 im. marszałka Józefa Piłsudskiego w Tomaszowie Lubelskim.

441. SADURSKI Ireneusz: Działalność pedagogiczna Eugeniusza Stepanowa – profesora języka i literatury rosyjskiej w Gimnazjum Lubelskim w latach 1856–1863. *Rocznik Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej*. R. 14: 2016 z. 1 s. 119–133.

442. SADURSKI I.: Pochodzenie społeczne uczniów Gimnazjum (Liceum) Lubelskiego w latach 1832–1864. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 61: 2018 nr 1/2 s. 45–74.

443. SIKORSKI z Hutniczej 1938–2018. Stalowa Wola 2018 Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 im. gen. Władysława Sikorskiego ss. 256, il.

Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 im. gen. Władysława Sikorskiego w Stalowej Woli.

444. SOBÓN Małgorzata, Szachon Gabriela: 20 lat Liceum Ogólnokształcącego im. Nauczycieli Tajnego Nauczania w Lublinie 1998–2018. Lublin 2018 Drukarnia Akapit; na zlec. XXIII Liceum Ogólnokształcącego im. Nauczycieli Tajnego Nauczania ss. 64, il.

445. SOKOLNICKI Michał: O strukturze narodowościowej uczniów gimnazjów państwowych w Płocku w latach 1905–1914. (Z dziejów „Małachowianki”). *Notatki Płockie*. 2018 nr 3 s. 23–28. Liceum Ogólnokształcące im. Marszałka Stanisława Małachowskiego.

446. STULECIE Liceum Ogólnokształcącego w Węgrowie 1918–2018. Oprac. zespół red. w składzie Maria Dodacka, Małgorzata Janiuk, Urszula Roguska, Mariusz Szczupak, Ryszard Turcki, Tadeusz Wangrat, Teresa Ziemia. Węgrów 2018 Juventa; Stow. Ogólniak na rzecz Wspierania Inicjatyw Edukacyjnych w LO im. Mickiewicza ss. 133, nlb. 1, il.

447. SZCZEGÓŁOWA Instrukcja Rachunkowo-Kasowa Miejskiego Gimnazjum i Liceum w Sokołowie. *Rocznik Sokolowski*. Nr 14: 2017 s. 305–318.

Rok 1948.

448. SZKOŁA dwojga imion. Dzieje Gimnazjum i Liceum Anny Jagiellonki i Mikołaja Kopernika w Kaliszu. Praca zbior. pod red. Krzysztofa Walczaka. Wyd. 2. zm. i uzupeł. Kalisz 2018 Kaliskie Tow. Przyj. Nauk. ss. 419, nlb. 1, il.

Z treści: Steczek-Czerniawska Elżbieta: Tradycje żeńskiego szkolnictwa średniego w Kaliszu – Kaliskie Gimnazjum Żeńskie s. 17–36; Walczak Krzysztof: Państwowe Gimnazjum im. Anny Jagiellonki s. 37–79; Andrysiak Ewa, Przygodzki Sławomir: III Liceum Ogólnokształcące s. 80–148; Roth Anna, Sobczak-Waliś Monika, Sitko Agnieszka: III Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika s. 149–405; Bibliografia s. 406–416. Wyd. 1. 1999.

449. TOPIJ-STEMPIŃSKA Beata: Nauczyciele szkoły jezuickiej w Chyrowie w literaturze pamiętnikarskiej. *Biuletyn Historii Wychowania*. Nr 38: 2018 s. 67–78.

450. USTABOROWICZ-SOBIEPANEK Zofia, Tulibacka Jolanta: Złota 58. 128 lat w służbie oświaty. Monografia. Warszawa 2018 CXIX LO im. Jacka Kuronia ss. 236, il.

CXIX LO im. Jacka Kuronia w Warszawie w l. 1890–2018.

451. W MIEŚCIE Nowym Sączu, na Długosza przy Plantach... I Gimnazjum i Liceum im. Jana Długosza w Nowym Sączu 1818–2018. Pod red. Jakuba Marcina Bulzaka. Nowy Sącz 2018 I LO z Oddz. Dwujęzycznymi im. Jana Długosza; Druk. Goldruk, Wojciech Gołachowski ss. 592, il.

Z treści: Brynkus Józef: Oświatowe, instytucjonalne i ogólne uwarunkowania funkcjonowania I Liceum Ogólnokształcącego im. Jana Długosza w Nowym Sączu na przestrzeni dziejów s. 22–65; Połomski Łukasz: W latach 1818–1918 s. 66–141; Połomski Łukasz: W okresie międzywojennym s. 142–188; Bulzak Jakub Marcin: W latach okupacji niemieckiej s. 189–217; Bulzak Jakub Marcin: W latach 1945–1989 s. 218–277; Grabowska Aneta: W ostatnim trzydziestolecu s. 278–318; Giza Jerzy: Nowosądecki sen o szpadzie. Gimnazjaliści w żołnierskich mundurach i inne uwagi s. 319–377; Bulzak Jakub Marcin, Citak Andrzej: Młodzieżowy chór „Scherzo” s. 390–400; Podgórski Tomasz: „Ja zbesztam, a potrafię...”. O doktorze i nie tylko w 200-lecie Długoszowskiego zakładu s. 401–416; Sylwetki dyrektorów s. 417–439; Wykaz nauczycieli s. 440–457; Zasługi absolwenci i wychowankowie s. 458–475; Bibliografia s. 476–504; Fotokronika s. 511–560.

452. WIETESKA-GNAT Zbigniew: Liceum Ogólnokształcące w Garwolinie w okresie przemian społeczno-ustrojowych w III RP. *Zeszyty Historyczne Ziemi Garwolińskiej*. Nr 22: 2017 s. 129–155.

Zawiera też wykaz nauczycieli od 1944 r.

453. ŻYWIECKI „Ogólniak” w pejzażu kulturalnym miasta. Ciekawostki z historii Liceum Ogólnokształcącego im. M. Kopernika w Żywcu. Cz. 2. Praca zbiorowa pod red. Aleksandry Bura. *Gronie*. Nr 18: 2018 s. 109–144.

Lata 1904–2009.

3. Szkoły zawodowe

454. 50 LAT Zespołu Szkół Leśnych w Zagnańsku. Monografia szkoły. Oprac. red. Anna Kowalska, Ewa Makuch, Marzena Błaut. Zagnańsk 2018 Zespół Szkół Leśnych ss. 198, il.

Lata 1968–2018.

455. 55 LAT Technikum Leśnego w Miliczu 1963–2018. Wyd. 3. Milicz 2018 Wydaw. Technikum Leśne ss. 188, il.

456. 95-LECIE Szkoły Rolniczej w Okszowie. Praca zbiorowa wydana z okazji jubileuszu szkoły 2014–2018. Okszów-Chełm 2018 Wydaw. TaWa Taurogiński Waldemar ss. 108, il. Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Józefa Piłsudskiego w Okszowie.

457. 100-LECIE Zespołu Szkół Ekonomicznych w Radomiu. Zespół red. Barbara Kozłowska [i in.]. Radom 2018 Inst. Technologii Eksploatacji – Państw. Inst. Badawczy ss. 294, il.

458. BELCAR Bożena: Kształcenie w szkołach medycznych w województwie podkarpackim. *Kwartalnik Edukacyjny*. 2018 nr 2 s. 79–90.

Pielęgniarek, od 1945 r.

459. BRODOWSKI Jerzy: Dzieje Liceum Morskiego w Gdyni w latach 1973–1985. Słupsk–Brzezia Łąka 2018 Poligraf ss. 217, nlb. 2, il.

460. DOBOSZ Stanisław: Teatr Szkolny w Technikum Mechanicznym w Żywcu-Sporyszu w latach 1963–1966. *Gronie*. Nr 18: 2018 s. 65–83.

461. HARAJDA Stanisław: Handlówka oczami ojca. Olsztyn 2018 nakł. aut.; Agencja Wit Witold Mierzejewski ss. 111, il.

Zespół Szkół Handlowych im. Oskara Langego w Poznaniu.

462. HISTORIA Szkoły Rolniczej w Żłobiznie, losy absolwentów i ich wpływ na rozwój regionu. Przygot. do dr. Sławomira Mosińska. Żłobizna-Kwidzyn 2018 Stow. Rozwoju, Odnowy i Promocji Wsi Żłobizna „Wilijki”; Vega Studio Adv. Tomasz Müller ss. 192, il.

Antologia wspomnień, l. 1959–2013.

463. JUBILEUSZ 50-lecia Szkoły Muzycznej I i II stopnia im. Tadeusza Szeligowskiego w Lublinie. Lublin, 22–26 października 2018 roku. Red. Iwona A. Siedlaczek. Lublin 2018 Polihymnia ss. 147, nlb. 1, il.

Lata 1968–2018.

464. KACZMARCZYK Jan, Rataj Dariusz: Zarys historii Zespołu Szkół im. Bolesława Prusa w Częstochowie. *Ziemia Częstochowska*. [T.] 43: 2017 s. 167–173.

Powstał w 2002 r. z połączenia Zespołu Szkół Elektroniczno-Mechanicznych (od 1946 r.) i Zespołu Szkół nr 3 im. Stanisława Staszica (od 1958 r.).

465. KLONOWSKA Maria: W Sokółówku był sposób na niepodległość. *Rocznik Historyczny Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego*. Nr 34: 2018 s. 341–352.

Szkoła rolnicza ufundowana z zapisu testamentowego Tomasza Klonowskiego (1850–1899).

466. KUREK-KOKOCIŃSKA Stanisława: Kształcenie bibliotekarzy w Łodzi w stopniu nie akademickim. Zarys rozwoju w latach 1945–2008. *Forum Bibliotek Medycznych*. R. 10: 2017 nr 1 s. 102–120.

467. MACIEJOWSKA Jadwiga: Moje liceum. Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych we Wrocławiu w latach 1950–1952. *Parantele*. Nr 3: 2018 s. 325–333.

468. MATUSZKIEWICZ Gabriela: Działalność Publicznej Szkoły Doksztalającej Zawodowej w Koninie w latach 1931–1939 na podstawie protokołów Rady Pedagogicznej. *Polonia Maior Orientalis*. T. 1: 2014 s. 53–67.

469. MUSIAŁ Leszek: Jubileusz 70-lecia Szkoły Zawodowej w Bielawie. Wspominają nauczyciele: Katarzyna Socha, Eugeniusz Jurgowiak, Czesław Łyżwa i Katarzyna Bujnowska oraz absolwenci: Henryk Matuszczyk, Helena Augustynowicz, Kazimierz Żurawski i Adam Pajda. *Bibliotheca Bielaviana*. [R. 8]: 2016 [dr.:] 2017 s. 349–376.

470. OD SZKOŁY Rolniczej do Zespołu Szkół Licealnych i Technicznych 1936–2016. W 80. rocznicę powstania szkoły. *Zeszyty Wojnickie*. R. 25: 2016 nr spec. 1 s. 7–143.

Nr dedykowany pamięci dyrektora szkoły Magdaleny Janus, zm. 7 XI 2016 r.

Treść: Słowo wstępne s. 7–8; Burdak Renata: Kalendarium szkoły 1936–2016 s. 9–14; Dyrektorzy szkoły s. 15–17; Gługła Paweł: Szkolnictwo rolnicze w II Rzeczypospolitej na przykładzie Wojnicza s. 18–30; Szymański Józef: Z historii szkoły rolniczej w Wojniczu s. 31–40; Rojek Romana: Z historii szkoły rolniczej w Wojniczu. Szkoła Rolnicza Męska im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Wojniczu w latach 1936–1945 s. 41–61; Galli Andrzej: Feliks Galli (1903–1970) s. 65–70; Stopa Andrzej: Franciszek Stopa (1917–1984). Dyrektor Szkoły Rolniczej w Wojniczu w latach 1950–1971 s. 71–79; Adamczyk Jan: Spojrzenie w przeszłość s. 80–84; Kasprzyk Maria: Ale najpiękniejszy był park... s. 85–90; Leśniak Tadeusz: Landwirtschaftsschule in Wojnicz s. 91–94; Bykiewicz Wojciech: Dzieje Jan Niezwykłego – rzecz o prof. Janie Adamczyku [ur. 1933] s. 95–111; Gospodarstwo pomocnicze przy Szkole Rolniczej w Wojniczu s. 112–117; Krótkie wzmianki dotyczące szkoły s. 118–123; Dzień dzisiejszy szkoły. Kierunki kształcenia w Zespole Szkół Licealnych i Technicznych w Wojniczu im. Jana Pawła II s. 124–137; O Jubileuszu 80-lecia szkoły słów kilka s. 138–143.

471. RAĞOWSKA Maria: Siedemdziesięciolecie Liceum Plastycznego we Wrocławiu. *Parantele*. Nr 3: 2018 s. 317–324.

472. RĄGOWSKA M.: Szkoła inna niż wszystkie. *Parantele*. Nr 3: 2018 s. 336–345.
Zespół Szkół Plastycznych im. Stanisława Kopystańskiego we Wrocławiu, lata 1969–1974.
473. SALEZJAŃSKIE szkoły rzemieślnicze w Oświęcimiu 1914–1971. Kronika. Oprac. i wyd. Waldemar Witold Żurek. Lublin 2018 Waldemar Witold Żurek ss. 200, nlb. 1, il. (Biblioteka Salezjańskiej Inspektorii św. Jacka w Krakowie; nr 10).
474. SOBECKA Anna Maria: Liceum Plastyczne w pałacu Buchholtzów w Supraślu. *Szkoła Artystyczna*. 2018 z. 2 s. 195–205.
Od 1944 r.
475. TRADYCJA i nowoczesność. Księga pamiątkowa Zespołu Szkół Ekonomiczno-Gastronomicznych im. Macierzy Ziemi Cieszyńskiej w Cieszynie wydana z okazji 100-lecia powstania Polskiej Szkoły Handlowej w Cieszynie. Oprac. Tekstów Joanna Ignasiak, Regina Kapała, Leszek Pindur. Cieszyn 2018 ZSE-G im. Macierzy Ziemi Cieszyńskiej ss. 105, il.
Lata 1918–2018.
476. WOJCIECHOWSKI Jacek: Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych w pałacu Kreutzów w Kościelcu. *Szkoła Artystyczna*. 2018 z. 2 s. 227–236.
477. „ZRODZONA z marzeń, spełniająca pragnienia”. Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Starym Lubiejewie im. Szkoły Podchorążych Piechoty w Komorowie 1958–2018. 60 lat mięło... Red. wyd. Anna Chrzczonowska, Katarzyna Oczkowska. Stare Lubiejewo 2018 Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Szkoły Podchorążych Piechoty w Komorowie ss. 178, tabl. 38, il.
4. Zakłady kształcenia nauczycieli (z wyjątkiem szkół wyższych)
478. DOROSZEWSKI Jerzy: The educational and cultural activity of teachers' seminars in Poland between 1918–1937. *Journal of History and Education [Przegląd Historyczno-Oświatowy]*. R. 61: 2018 nr 3/4 s. 83–102.
479. GRZEBIEŃ Ludwik: Jezuickie Seminarium Nauczycielskie w Sandomierzu (1615–1675). [W:] *Christus vincit*. Księga dedykowana biskupowi Edwardowi Frankowskiemu w 80. rocznicę urodzin. Red. nauk. Mariusz Krzysztofiński, Józef Wołczański. Stalowa Wola-Rzeszów 2017 s. 181–190.
480. LICEUM Pedagogiczne nr 2 w Bartoszycach. Klasy ukraińskie. Przewodn. kolegium red. Stefan Łaszyn. Bartoszyce-Olsztyn 2018 Tyrsa ss. 831, nlb. 1, il. + dysk optyczny (CD).
Lata 1956–1970.
481. LICEUM Pedagogiczne w Gostyninie 1950–1970. Red. Zbigniew Królikowski, Stanisława Matyńska, Irena Sierakowska, Przemysław Sierakowski. Gostynin 2018 Drukarnia Szmydt ss. 368, il.
482. LUSEK Joanna: Dzieje ewangelickich placówek przygotowania nauczycieli w Kluczborku do 1926 r. [W:] *Umbra transit lux permanet*. Ewangelicy na Górnym Śląsku na przestrzeni wieków. Pod red. nauk. Joanny Lusek. Bytom 2017 s. 460–486.
483. ŁAPOT Mirosław: Działalność Państwowego Pedagogium we Lwowie (1937–1939). *Pedagogika*. T. 27: 2018 nr 1 s. 409–424.

484. MATUSZ-RŻEWSKA Alicja, Mateusz Bronisław, Mateusz Olga: Między pamięcią a zapomnieniem. Z dziejów Zakładu Kształcenia Nauczycieli w Zgierzu. Wyd. 2. uzup. Zgierz 2018 Zespół Szkół i Placówek Kwalifikacji Zawodowych ss. 363, fot. Wyd. 1. 2013.

485. PEDAGOGIČNIJ licej n. 2 v Bartošicáh. Ukraínski klasi. Przewod. kolegium red. Stefan Lašin. Bartošici-Olštín 2018 Tyrsa ss. 833, nlb. 1, il. Lata 1956–1970.

486. RADZISZEWSKA Maria: Studium Nauczycielskie w Olsztynie w latach 1954–1959. Przyczynek do badań szkolnictwa pedagogicznego na Warmii i Mazurach. *Komunikaty Mazursko-Warmińskie*. 2017 nr 3 s. 517–541.

487. THIEL Uwe: Królewskie Seminarium Nauczycielskie w Koszalinie. Z jego 109-letniej historii. *Rocznik Koszaliński*. Nr 44: 2016 [dr.:] 2017 s. 29–42. W l. 1816–1925.

488. WIERZCHNICKI Maciej: Z dziejów Liceum Pedagogicznego w Słupsku. [W:] Polska i sąsiedzi na przestrzeni wieków. Pod red. Wojciecha Skóry i Agnieszki Teterycz-Puzio. Słupsk 2017 s. 179–194. Lata 1945–1969.

489. WRONA-MERYK Izabela: Organizacja i rozwój Żeńskiego Seminarium Nauczycielskiego w Częstochowie w latach 1914–1936. Zarys problematyki. *Pedagogika*. T. 27: 2018 nr 1 s. 425–443.

5. Szkoły wyższe

Akademia im. Jakuba z Paradyża

490. SŁOWIŃSKI Przemysław: Tradycje, symbole i historia w Akademii im. Jakuba z Paradyża na tle obyczajów i ceremoniału akademickiego w Polsce. *Język, Religia, Tożsamość*. 2018 nr 1 s. 263–291. Gorzów Wielkopolski.

Akademia Lubrańskiego

491. SKURATOWICZ Jan, Kóčka-Krenz Hanna, Pudelska Aleksandra: Akademia Lubrańskiego. Pomnik wielkopolskiej kultury i nauki. Wyd. 2, zaktualiz. Poznań 2017 Wydaw. Miej. Poznania ss. 86, nlb. 1, il. (Zabytki Poznania). Wyd. 1. pod aut.: Skuratowicz Jan. Poznań 2007.

492. SZCZEPANIAK Maciej: Akademia Lubrańskiego w Poznaniu. Próba wskrzeszenia (1937). *Ecclesia*. T. 11: 2016 s. 229–262.

Akademia Medyczna w Warszawie

493. ZŁOTE gody 1967–2017. Absolwenci Wydziału Ogólnolekarskiego Akademii Medycznej w Warszawie, rocznik 1967. Red. Bohdan Tadeusz Woronowicz. Warszawa 2018 Fund. Okręg. Izby Lekarskiej w Warszawie „Pro Seniore” im. Lekarzy Polskich Poległych i Pomordowanych w Czasie II Wojny Światowej ss. 343, il.

Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej

494. PEDAGOGIKA specjalna w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej – spojrzenie retrospektywne i perspektywiczne. [Oprac.] Pracownicy Instytutu Pedagogiki Specjalnej. [W:] Tradycja i współczesność pedagogiki specjalnej w tworzeniu społeczeństwa dla wszystkich. W 95-lecie Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej. Pod red. Joanny Głodkowskiej, Kaspra Sipowicza, Iwony Patejuk-Mazurek. Warszawa 2018 s. 581–621.

Akademia Rolnicza w Dublinach

495. [SKRIJKA Piotr] Skrijka Petro: Dubláni. istoriã Agrarnogo Universitetu (1856–2016). L'viv-Krakov 2018 Wydaw. i Drukarnia Tow. Słowaków w Polsce ss. 222, nlb. 2, il.

Wyd. oryg.: Dublańska Akademia. Polski bochenek chleba na ukraińskim haftowanym obrusie. Kraków–Lwów 2002.

Akademia Sztuk Pięknych im. Jana Matejki

496. PILIKOWSKI Michał: Piękna historia. Krakowska Akademia Sztuk Pięknych w latach 1818–1939. Kraków 2018 Wydaw. ASP im. Jana Matejki ss. 311, nlb. 1, il.

497. WSPOMINAJĄC Akademię. Napisane, wybrane, okazane. 1818–1920. Zebrał i oprac. Jacek Strzembosz; red. nauk. Paulina Tendera; red. merytoryczna Adam Wsiolkowski. Kraków 2018 Wydaw. Akad. Sztuk Pięknych im. Jana Matejki ss. 1023, nlb. 1. (Biblioteka 200-lecia; t. 1).

498. WSPOMINAJĄC Akademię. Napisane, wysłuchane, zapisane. 1945–1975. Red. i oprac. Jacek Dembosz; red. nauk. Paulina Tendera. Kraków 2018 Wydaw. ASP im. Jana Matejki ss. 767, nlb. 1. ASP im. Jana Matejki w Krakowie. (Biblioteka 200-lecia; t. 4).

Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie

499. NOSKIEWICZ-GAŁĄZKA Henryka, Kowalewska Barbara, Gałązka Tomasz: Wydział Architektury Wnętrz, Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie 1904–1939. Między narodową formą a nowoczesnością. Warszawa 2017 Akad. Sztuk Pięknych ss. 134, nlb. 1, il.

500. NOSKIEWICZ-GAŁĄZKA H., Kowalewska B., Gałązka T.: Wydział Architektury Wnętrz, Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie 1950–1978. Marzenia i rzeczywistość. Warszawa 2017 Akad. Sztuk Pięknych ss. 244, il.

501. NOSKIEWICZ-GAŁĄZKA H., Kowalewska B., Gałązka T.: Wydział Architektury Wnętrz, Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie 1978–2016. Innowacyjność w tradycji. Warszawa 2017 Akad. Sztuk Pięknych ss. 244, il.

Katolicki Uniwersytet Lubelski

502. 100 LAT nauk prawnych na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II. Red. Krzysztof Burczak i in. Lublin 2018 Wydaw. KUL ss. 501, il. KUL, Wydz. Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji.

Toż. Wyd. 2. popr. i uzup. Lublin 2018 ss. 528, il.

503. BIAŁECKI Konrad: Urząd do Spraw Wyznań wobec Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Wybrane zagadnienia. *Roczniki Humanistyczne*. T. 66: 2018 z. spec. 2 s. 10–35.

504. CENTESIMA adveniens... Retrospekcje u progu stulecia uniwersytetu. *Summarium*. R. 45: 2016 [dr.:] 2017 s. 5–24.

Treść: Jeszke Jerzy: Moje wyspy wolności s. 5–13; Trzęsicki Kazimierz: Jak zostałem studentem Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego s. 15–18; Kuczyńska Jadwiga: Z dziejów Historii Sztuki na KUL. Mój przyjaciel Józef Wzorek (1938–2015) s. 19–24.

505. CHOMA-JUSIŃSKA Małgorzata: Duszpasterstwo akademickie KUL 1944–1989 jako ośrodek formacyjny lubelskiego środowiska akademickiego. *Roczniki Humanistyczne*. T. 66: 2018 z. spec. 2 s. 321–353.

506. DĄBROWSKI Marcin: Działalność opozycyjna na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim w latach 1966–1989. *Roczniki Humanistyczne*. T. 66: 2018 z. spec. 2 s. 197–240.

507. DZIUROK Adam: Działania aparatu bezpieczeństwa wobec Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. *Roczniki Humanistyczne*. T. 66: 2018 z. spec. 2 s. 37–57.

508. GARBOWSKI Christopher: Studenci zagraniczni Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego o jego roli i znaczeniu. *Roczniki Humanistyczne*. T. 66: 2018 z. spec. 2 s. 439–446.

509. KRÓLIKOWSKI Bohdan: Przedziwny Uniwersytet. *Summarium*. R. 46: 2017 [dr.] 2018 s. 35–77.

Wspomnienia z lat 1951–1955.

510. KRUSZYŃSKI Marcin: Szkic o wyjątkowości Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego na tle polskiego świata akademickiego po 1944 roku. *Roczniki Humanistyczne*. T. 66: 2018 z. spec. 2 s. 181–195.

511. KUMOR-MIELNIK Joanna: Polityka państwa wobec Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w sferze inwestycji budowlanych. *Roczniki Humanistyczne*. T. 66: 2018 z. spec. 2 s. 137–158. PRL.

512. ŁUKASIEWICZ Sławomir: Środowiska polskiej emigracji na Zachodzie wobec Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w latach zimnej wojny. *Roczniki Humanistyczne*. T. 66: 2018 z. spec. 2 s. 265–305.

513. MIREK Agata: Obecność sióstr zakonnych w życiu Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w latach 1945–1989. *Roczniki Humanistyczne*. T. 66: 2018 z. spec. 2 s. 355–381.

514. MÜNNICH Monika: Polityka finansowo-podatkowa władz komunistycznych wobec Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. *Roczniki Humanistyczne*. T. 66: 2018 z. spec. 2 s. 115–135.

515. POŁĄCZYŁ nas KUL. Wspomnienia absolwentów filologii polskiej w latach 1971–1976. Red. Barbara Wilczewska. Białystok 2018 Prymat; Mariusz Śliwowski ss. 330, nlb. 2, fot.

516. RZECZKOWSKA Ewa: Władze Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego wobec komunistycznych organizacji młodzieżowych w latach 1944–1956. *Roczniki Humanistyczne*. T. 66: 2018 z. spec. 2 s. 383–401.

517. SAWICKI Jacek Zygmunt: Cenzura wobec Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego 1944–1989. *Roczniki Humanistyczne*. T. 66: 2018 z. spec. 2 s. 159–180.

518. SAWICKI Stefan: 100 lat uniwersytetu katolickiego w Lublinie. Zamierzenia i wyzwania. Lublin 2018 Tow. Nauk. KUL Jana Pawła II s. 1918–2018. Tow. Nauk. KUL Jana Pawła II.

519. SŁOWIŃSKI Konrad: Lokalne władze partyjno-państwowe wobec Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w latach 1956–1989. Zarys problematyki. *Roczniki Humanistyczne*. T. 66: 2018 z. spec. 2 s. 99–114.

520. SYCHOWICZ Krzysztof: Towarzystwo Przyjaciół Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego i jego funkcjonowanie w powojennych realiach. *Roczniki Humanistyczne*. T. 66: 2018 z. spec. 2 s. 307–320.

PRL.

521. ŚWITKA Jan: Dwadzieścia jeden lat studiów Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w Tomaszowie Lubelskim (w latach 1995–2016). Cz. 2. Rzeszów–Boguchwała 2018 Wydaw. Amelia, Aneta Siewiorek ss. 155, il.

Cz. 1. 2016.

522. WALKUSZ Jan: Relacje Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego z zagranicą w okresie PRL. *Roczniki Humanistyczne*. T. 66: 2018 z. spec. 2 s. 241–264.

523. WIERZBICKI Marek: Młodzież studencka Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego i jej życie codzienne. *Roczniki Humanistyczne*. T. 66: 2018 z. spec. 2 s. 403–437.

PRL.

524. WRONA Janusz: Lokalne władze partyjno-państwowe wobec Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego 1944–1956. *Roczniki Humanistyczne*. T. 66: 2018 z. spec. 2 s. 59–98.

525. ZIĘBA Józef: Dlaczego nie zlikwidowano Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w okresie PRL?. Lublin 2018 Polihymnia ss. 201, nlb. 27, il.

Lata 1947–1952.

Oficerska Szkoła Artylerii

526. OCHOCIŃSKI Piotr: Początki szkolnictwa artyleryjskiego w Toruniu. Bydgoszcz 2018 Muzeum Wojsk Lądowych ss. 133, il.

Lata 1918–1924.

Państwowa Wyższa Szkoła Budowy Maszyn i Elektrotechniki w Poznaniu

527. DEMBECKA Władysława: Absolwenci Państwowej Wyższej Szkoły Budowy Maszyn i Elektrotechniki w Poznaniu 1919–1945. Wyd. 2. uzup. Poznań 2018 Wydaw. Politech. Poznańskiej ss. 152, il.

Wyd. 1. 1986.

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Witelona

528. [SZCZYPIORSKI Mirosław, Kulon Przemysław]: Nasze 20 lat. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Witelona w Legnicy 1998–2018. [Teksty] Mirosław Szczypiorski, Przemysław Kulon. Legnica 2018 Stow. „Wspólnota Akademicka” ss. 152, il.

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu

529. PAŃSTWOWA Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu w latach 1998–2018. Album jubileuszowy. Elbląg 2018 Państ. Wyższa Szkoła Zawodowa ss. 133, il. Państ. Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu.

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie

530. [NOWAK Wojciech]: Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie. Ludzie, miejsca, wydarzenia. The State Higher Vocational School in Tarnów. People, places, events. Fot. Tadeusz Koniarz; koncepcja albumu, teksty Wojciech Nowak. Tarnów 2018 Wydawnictwa Państ. Wyższej Szkoły Zawodowej ss. 220, il.

Tekst równol. pol., ang.

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie

531. [PACHOWICZ Anna]: Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie 1998–2018. Autorka tekstu Anna Pachowicz. Tarnów 2018 Wydawnictwa Państw. Wyższej Szkoły Zawodowej ss. 280, nlb. 2, il.

Podhalańska Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa

532. [HODOROWICZ Stanisław Andrzej]: Rektor zbójnik. Z profesorem Stanisławem Hodorowiczem rozmawia Jerzy Sadecki. Kraków 2017 Universitas ss. 138, nlb. 3, il.

Politechnika Częstochowska

533. 70 LAT Politechniki Częstochowskiej. Czestochowa University of Technology 1949–2019. Częstochowa 2018 Wydaw. Politech. Częstochowskiej ss. 115, nlb. 3, il.
Tekst równol. w jęz. pol., ang.

Politechnika Gdańska

534. HOPE Ewa, Wasilczuk Julita]: O tym, co wynikało ze współpracy humanistów z inżynierami. 25 lat istnienia Wydziału Zarządzania i Ekonomii Politechniki Gdańskiej. Projekt Ewa Hope, Julita Wasilczuk. Gdańsk 2018 Wyd. Zarządzania i Ekonomii. Politech. Gdańska ss. 140, il.
Lata 1993–2018.

535. MARZEC 1968 na Politechnice Gdańskiej oczami uczestników. Pod red. Katarzyny Koniczki. Warszawa-Gdańsk 2018 IPN-KŚZpNP. Oddz. ss. 254, tabl. 16, il. IPN-KŚZpNP. Oddz. w Gdańsku. (Publikacje Gdańskiego Oddziału IPN; t. 67) (Seria Gdańsk).

536. ŚWISULSKI Dariusz: Miernictwo elektryczne na politechnice w Gdańsku w latach 1904–1945. *Przegląd Zachodniopomorski*. R. 31: 2016 z. 3 s. 163–182.

Politechnika Koszalińska

537. 50 LAT Wydziału Mechanicznego Politechniki Koszalińskiej 1968–2018. Księga jubileuszowa. Zespół red. Waldemar Kuczyński [i in.]. Koszalin 2018 Wydaw. Uczelniane Politech. Koszalińskiej ss. 195, il. Koszalin Univ. of Technology. (Monograph).

Politechnika Krakowska

538. FOROWICZ Jan: Wolne Radio Nowinki. Wspomnienia ze studiów w Politechnice Krakowskiej. Wyd. 2. poszerz. Kraków–Warszawa 2018 Jan Forowicz ss. 40.
Lata 1959–1963; Wyd. 1. 2007.

Politechnika Poznańska

539. 50-LECIE Wydziału Technologii Chemicznej Politechniki Poznańskiej 1968–2018. Poznań 2018 Politech. Poznańska ss. 322, il.

540. POLITECHNIKA Poznańska. Zmiany bazy lokalowej w ujęciu historycznym. Pod red. Karola Nadolnego. Poznań 2018 Wydaw. Politech. Poznańskiej ss. 148, fot., mapy.
XIX–XXI w.

Politechnika Rzeszowska

541. 50 LAT Wydziału Chemicznego Politechniki Rzeszowskiej im. Ignacego Łukasiewicza. Oprac. red. Ireneusz Opaliński. Rzeszów 2018 Oficyna Wydaw. Politech. Rzeszowskiej ss. 204, il.

Politechnika Warszawska

542. KSIĘGA wspomnień 1953–2017. T. 1. Materiały zebrał zespół red. Franciszek Szafrąński, Danuta HOLEJKO, Małgorzata Adamska, Mirosław Ginter, Mirosław Kuligowski, Janusz Piskorz. Radom-Warszawa 2017 Wydaw. Nauk. Inst. Technologii Eksploatacji – Państw. Inst. Badawczy; na zlec. Koła Absolwentów Wydz. Mechaniki Precyzyjnej/Mechatroniki PW ss. 221, il. Koło Absolwentów Wydz. Mechaniki Precyzyjnej/Mechatroniki Politech. Warszawskiej.

Antologia wspomnień absolwentów.

Politechnika Wrocławska

543. 50 LAT Wydziału Podstawowych Problemów Techniki Politechniki Wrocławskiej 1968–2018. Księga jubileuszowa. Red. Henryk Kasprzak i Ryszard Poprawski. Wrocław 2018 Oficyna Wydaw. Atut ss. 343, nlb. 1, il.

544. WISZNIEWSKI Andrzej: Chodźcie ze mną. Sentymentalny spacer po historii i kampusie Politechniki Wrocławskiej. Wrocław 2018 Politech. Wrocławska ss. 87, nlb. 2, il.

Lata 1910–2018.

Pomorski Uniwersytet Medyczny

545. 70 LAT Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie. Pod red. Ireneusza Kojdera. Szczecin 2018 Wydaw. Pomorskiego Uniw. Medycznego ss. 239, il.

Seminarium Diecezji Siedleckiej

546. PIELAK Piotr: Nauczanie teologii moralnej w Seminarium Diecezji Siedleckiej 1818–2018. *Teologiczne Studia Siedleckie*. R. 15: 2018 nr 15 s. 175–214.

Szkoła Główna Handlowa

547. KOLEGIUM Nauk o Przedsiębiorstwie Szkoły Głównej Handlowej 1992–2014. Inicjatywa i koncepcja wyd. publikacji Andrzej Herman, Roman Sobiecki. Warszawa 2017 Oficyna Wydawnicza SGH. Szkoła Główna Handlowa w Warszawie ss. 637, il.

548. KOLEGIUM Zarządzania i Finansów Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie 1993–2018. Red. nauk. Ryszard Bartkowiak, Anita Krzymicka, Michał Matuszewicz, Piotr Wachowiak. Warszawa 2018 Oficyna Wydawnicza SGH. Szkoła Gł. Handlowa ss. 362, il.

Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach

549. CZECH Alojzy: Zasługi bp. Stanisława Adamskiego dla Wyższego Studium Nauk Społeczno-Gospodarczych (obecnie Uniwersytetu Ekonomicznego) w Katowicach. *Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne*. T. 50: 2017 z. 2 s. 290–300.

W l. 1936–1939.

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza

550. XXV LAT Wydziału Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu 1993–2018. Wydanie jubileuszowe. Red. Agnieszka Cybał-Michalska, Agnieszka Gromkowska-Melosik, Kinga Kuszak, Magdalena Piorunek, Waldemar Segiet. Poznań 2018 Wydaw. Nauk. UAM ss. 294, il. UAM w Poznaniu.

551. WOŹNIAK Mieczysław A[rkadiusz]: Współpraca Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego UAM w Kaliszu z Państwowym Uniwersytetem im. Janki Kupały w Grodnie. *Rocznik Kaliski*. T. 43: 2017 s. 169–184.

Lata 1990–2016.

Uniwersytet Jagielloński

552. CZEKAŁSKI Tadeusz: Arsenał Królewski. Kraków 2017 Księg. Akademicka ss. 136, il. (Historia Budynków Uniwersytetu Jagiellońskiego).

553. HODOROWICZ Stanisław A[ndrzej], Hodorowicz Maciej: Krystalografia na Uniwersytecie Jagiellońskim. Placówki naukowe, piśmiennictwo, ludzie. Kraków 2017 Wydaw. UJ ss. 109, nlb. 1, il.

XVIII–XX w.

554. ORACKI Tadeusz: Studenci i profesorowie z Prus Krzyżackich, książęcych i Warmii na Uniwersytecie Krakowskim od XIV do XVIII wieku. (Diecezje: pomezkańska, sambijska i warmińska). Gdańsk 2018 Scientia et Veritas ss. 294, nlb. 1. (Scientia et Veritas; nr 6).

Rec.: Zawadzki Wojciech, *Studia Elbląskie*. T. 19: 2018 s. 605–607.

555. PUDŁOCKI Tomasz: English and German studies at the Jagiellonian University between the Two World War. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace Historyczne*. [T.] 145: 2018 z. 2 s. 317–338.

556. PUDŁOCKI T.: Ludzie wobec wyzwań epoki. Anglistyka w Uniwersytecie Jagiellońskim w latach 1945–1952. Zarys problematyki. *Studia Historiae Scientiarum*. [T.] 17: 2018 s. 151–174.

557. STINIA Maria: Die Jagiellonen-Universität in der Ära des Ministers Leo Thun (1849–1960). [W:] Die Thun-Hohenstein'schen Universitätsreformen 1849–1960. Konzeption – Umsetzung – Nachwirkung, Die. Wien–Köln–Weimar 2017 s. 198–221.

558. ŻUKOWSKI Przemysław Marcin: „Venia legendi” z zakresu filologii na Uniwersytecie Jagiellońskim od drugiej połowy XIX wieku do 1939 roku oraz dalsze losy wyhabilitowanych docentów. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace Historyczne*. [T.] 145: 2018 z. 2 s. 237–256.

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego

559. BARTNICKI Roman: Wydział Teologiczny UKSW w latach 2013–2017. *Studia Theologica Varsaviensis*. R. 56: 2018 [nr] 1 s. 113–134.

560. MĄDROŚĆ i wsparcie. 10 lat Wydziału Nauk Pedagogicznych Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Red. Ewa Kulawska, Jan Niewęglowski, Witold Starnawski. Warszawa 2018 Warszawskie Wydaw. Socjol. ss. 306, il.

Z treści: Niewęglowski Jan: Zarys historii Wydziału Nauk Pedagogicznych s. 11–22; Piskurewicz Jan.: Katedra Historii Wychowania s. 99–108; Michalski Jarosław: Katedra Filozofii Wychowania s. 109–119; Kuczyńska-Kwapisz Jadwiga: Katedra Pedagogiki Specjalnej, Przedszkolnej i Wczesnoszkolnej s. 121–137; Baraniak Barbara: Katedra Pedagogiki Społecznej i Pedagogiki Pracy s. 139–147; Galas Barbara: Zakład Socjologii Edukacji s. 147–150; Dziekoński Stanisław: Katedra Pedagogiki Ogólnej i Dydaktyki s. 151–158; Fidelus Anna: Katedra Resocjalizacji i Profilaktyki Społecznej s. 159–163; Surzykiewicz Stanisław: Katedra Psychologicznych Podstaw Pedagogiki s. 165–183; Chrobak Stanisław: Kazimierza Franczaka (1961–2013) diagnoza przestrzeni wychowawczej s. 185–190; Koła naukowe s. 191–210; Okrucy pamięci i wdzięczności (wspomnienia) s. 211–273; Fotoimpresje uniwersyteckie i wydziałowe s. 275–306.

561. SPOŁECZEŃSTWO, historia, sztuka. Księga na 30-lecie Wydziału Nauk Historycznych i Społecznych UKSW w Warszawie. Red. Anna Sylwia Czyż. Warszawa 2017 Nar. Centrum Kultury; UKSW ss. 342, nlb. 2, il.

Uniwersytet Lwowski

562. FRANZ Maciej: Zapomniany fragment polskiej historiografii „na uchodźstwie”. *Studia z Dziejów Polskiej Historiografii Wojskowej*. T. 18: 2017 s. 63–70.

Uniwersytet Jana Kazimierza we Lwowie.

563. [GOLIK Roman Josipovič] Holyk Roman: Ukraińska filologia na Uniwersytecie Lwowskim w XIX i w pierwszej połowie XX stulecia. Ludzie, idee, recepcje. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace Historyczne*. [T.] 147: 2018 z. 2 s. 355–374.

Uniwersytet Łódzki

564. KSIĘGA 70-lecia Katedry Rachunkowości Uniwersytetu Łódzkiego. Ludzie i ich dokonania. Pod red. Ewy Walińskiej. Łódź 2018 Wydaw. UŁ; Katedra Rachunkowości. Wydz. Zarządzania. UŁ ss. 259, nlb. 1 karta tablic, il.

Lata 1948–2018.

565. ZYSIAK Agata: Punkty za pochodzenie. Powojenna modernizacja i uniwersytet w robotniczym mieście. Kraków 2016 Zakł. Wydawniczy Nomos ss. 342, il.

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej

566. 25 LAT Wydziału Politologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej 1993–2018. Red. Iwona Hofman, Marek Pietraś, Beata Surmacz, Wojciech Ziębara. Lublin 2018 Wydaw. UMCS s. 148, nlb. 1, il. + dysk optyczny (CD-ROM).

Uniwersytet Mikołaja Kopernika

567. FALKOWSKA Joanna, Grabowska-Pieńkosz Dorota: Historia wychowania na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika. Toruń 2018 Fund. Societas et Ius ss. 154, il.

Lata 1945–2018.

568. WYDZIAŁ Nauk Ekonomicznych i Zarządzania 1968–2018. Wizerunek naukowy i dydaktyczny. Pod red. Sławomira Sojaka. Toruń 2018 Wydaw. Nauk. UMK ss. 629, il.

Uniwersytet Oksfordzki

569. MIERZWA Janusz: Działalność Polskiego Wydziału Prawa w Oksfordzie oraz organizacji zrzeszających polskich prawników na terenie Zjednoczonego Królestwa w latach 1940–1947. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 3 s. 77–94.

Uniwersytet Opolski

570. 40 LAT Instytutu Filologii Angielskiej Uniwersytetu Opolskiego. Red. Janusz Małak, Katarzyna Molek-Kozakowska. Opole 2018 Wydaw. Uniw. Opolskiego ss. 70, fot.

Lata 1978–2018.

Uniwersytet Papieski Jana Pawła II

571. 40 LAT filozofii w Uczelni Papieskiej w Krakowie. Red. nauk. Jarosław Jagiełło. Kraków 2018 Uniw. Papieski Jana Pawła II. Wydaw. Nauk. ss. 554, tabl. 16, il.

Lata 1976–2018.

Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja

572. 65-LECIE Wydziału Hodowli i Biologii Zwierząt Uniwersytetu Rolniczego im. Hugona Kołłątaja w Krakowie. Kom. red. Czesław Klocek [i in.]. Kraków 2018 Wyd. Hodowli i Biologii Zwierząt. UR im Hugona Kołłątaja ss. 200, il.

Uniwersytet Śląski

573. UNIWERSYTET Śląski 1968–2018. Wspomnienia. [Aut.] Andrzej Kowalczyk, Wiesław Banyś, Janusz Janeczek, Tadeusz Sławek, Maksymilian Pazdan, Wiktor Skworec, Tadeusz Donocik. Katowice 2018 Wydaw. UŚ ss. 170, nlb. 2, il.

Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny w Radomiu

574. 25-LECIE praw doktoryzowania na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Prawnych Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu. Red. Jolanta Markwart, Elżbieta J. Siek. Radom 2018 Inst. Nauk.-Wydawniczy „Spatium” ss. 250, fot. Lata 1993–2018.

Uniwersytet w Białymstoku

575. PÓŁWIECZE. Studia historyczne w Białymstoku 1968–2018. Red. Adam Czesław Dobroński, Grzegorz Zackiewicz. Białystok 2018 „Buk” ss. 303, fot. Antologia wspomnień.

576. UNIWERSYTET w Białymstoku 2008–2017. Red. Elżbieta Kozłowska-Świątkowska, Janina Demianowicz. Białystok 2017 Wydaw. Uniw. w Białymstoku ss. 618, nlb. 3, il.

Uniwersytet Warszawski

577. DOPART Bogusław: Profesor, historyk, krytyk. Kazimierz Brodziński [1791–1835] jako wykładowca literatury polskiej na Uniwersytecie Warszawskim. *Wiek Oświecenia*. [T.] 33: 2017 s. 19–38.

Lata 1822–1831.

578. DOROSZEWSKI Witold: Ze wspomnień o tajnych kompletach Uniwersytetu Warszawskiego w czasie okupacji. Oprac. Jolanta Stasiak. *Nauka Polska. Jej Potrzeby – Organizacja i Rozwój*. T. 26: 2017 s. 73–77.

579. SCHILLER-WALICKA Joanna: Urzędnicy nauki czy uczeni? Rektorzy Cesarskiego Uniwersytetu Warszawskiego. [W:] *Urzędnicy i urzędy w społeczeństwie XIX wieku. Zbiór studiów*. Red. nauk. Alicja Kulecka. Warszawa 2017 s. 96–109.

580. ZAMACHOWSKA Monika, Śródka Andrzej: Rosyjscy profesorowie Cesarskiego Uniwersytetu Warszawskiego (w nieco innej ocenie). *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki*. R. 62: 2017 nr 3 s. 77–97.

Uniwersytet Wileński

581. BŁASZCZAK Tomasz: Lithuanian students at Stefan Batory University. Creating new Lithuanian elites in interwar Vilnius. *Rocznik Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej*. R. 15: 2017 z. 3 s. 185–206.

582. SZULAKIEWICZ Władysława: Seminarium pedagogiczne Mariana Massoniusa – między filozofią a pedagogiką. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 61: 2018 nr 1/2 s. 109–121.

583. TOMASZEWSKI Patryk: Uniwersytet Stefana Batorego w Wilnie w latach 1919–1939. Studium z dziejów organizacji i postaw ideowych studentów. Toruń 2018 Wydaw. Nauk. UMK ss. 612, nlb. 3, il.

Uniwersytet Wrocławski

584. POPIŃSKI Krzysztof: Pochodzenie wyznaniowe i społeczne studentów Uniwersytetu Wrocławskiego 1811–1914. [W:] Rola Kościołów w życiu gospodarczym ziem polskich. Pod red. Kamila Kowalskiego, Rafała Matery, Andrzeja Pieczewskiego. Łódź 2017 s. 123–131.

Wyższe Seminarium Duchowne w Gorzowie Wielkopolskim i Paradyżu

585. 70-LECIE Wyższego Seminarium Duchownego w Gorzowie Wlkp. i Paradyżu. Red. Dariusz Mazurkiewicz. Paradyż–Zielona Góra 2017 Wydaw. Diec. Zielonogórsko-Gorzowskiej ss. 216, nlb. 2.

Wyższe Seminarium Duchowne w Przemyślu

586. KRZYŻAK Lesław: Nauczanie prawa kanonicznego w seminarium duchownym w Przemyślu – zarys problematyki. *Studia Elckie*. [T.] 19: 2017 nr 2 s. 131–146. XVII–XXI w.

IV. BIOGRAFIE

1. Zbiory życiorysów

587. 100 LAT Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej (1915–2015). Nauczyciele. Praca zbiorowa. Pod red. nauk. Jadwigi Roguskiej i Stefana Wrony. Warszawa 2017 Oficyna Wydawnicza Politech. Warszawskiej ss. 644, il.

588. BRANDT-GOLECKA Barbara, Broczek Tomasz, Langner-Matuszczyk Hanna: Aby pamięć przetrwała. Pracownicy i studenci Politechniki Wrocławskiej, którzy przeszli przez niemieckie obozy koncentracyjne i zagłady 1939–1945. Wrocław 2018 Oficyna Wydawnicza Politech. Wrocławskiej ss. 528, il.

589. GRABOWSKI Michał T. W. von: Biografie profesorów Medizinische Akademie Danzig (MAD) 1935–1945. *Archiwum Historii i Filozofii Medycyny*. Vol. 78: 2015 s. 57–74.

590. JANCZEWSKA-SOŁOMKO Katarzyna, Roźniatowska Bożenna: Muzycy pedagogzy urodzeni do 1871 roku w kulturze polskiej. Leksykon. Warszawa 2018 Stow. Pol. Artystów Muzyków ss. 777, nlb. 3.

Od 1466 r.

591. KRÓLIKOWSKA Anna: Benedykt Herbst (1531–1598) i Grzegorz Knapski (1564–1639) – zasługi dla kultury i edukacji nauczyciele jezuickich seminariów nauczycielskich. *Paedagogica Christiana*. 2018 [t.] 1 s. 183–199.

592. KRÓLIKOWSKA Anna: Profesorowie jezuickich seminariów nauczycielskich od XVI do XVIII wieku. Słownik biograficzny. Kraków 2017 Wydaw. Nauk. Akad. Ignatianum; WAM ss. 184, nlb. 3, il. (Studia i Materiały do Dziejów Jezuitów Polskich; t. 26).

593. KRÓLIKOWSKA Magdalena: Strzecha rodzinna – o siostrach Wocalewskich. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 13: 2017 s. 73–87.

Maria (1885-ok. 1944), Zofia (1894–1934), Jadwiga Szletyńska z d. Wocalewska (1895–1944), Cegielski i inni. Rozwój polskich przedsiębiorstw w Poznaniu.

594. KULBAKA Jacek: U zębów polskiego systemu kształcenia specjalnego. Sylwetki pedagogów specjalnych w stulecie niepodległości. *Zamojskie Studia i Materiały*. Seria Pedagogika. T. 19: 2017 z. 1 s. 9–21.

595. LUDZIE z pokolenia Ireny Sendlerowej. *Praca Socjalna*. R. 33: 2018 nr 1

Treść: Lepalczyk Irena: Aszoff Maria (1904–1988) pielęgniarka, pedagog społeczny s. 117–119; Kelm Albin: Babicki Józef Czesław (1880–1952) wychowawca, teoretyk, współtwórca systemu opieki nad dzieckiem s. 119–122; Szubertowa Maria: Chmielewska ze Szlachcińskich Anna 1° v. Walicka (1905–1981) pedagog społeczny, badacz, teoretyk s. 123–126; Wyrobek-Pawłowska Wanda: Csorba z Millerów Helena (1907–1985) socjolog medycyny i opieki społecznej s. 126–129; Wyrobek-Pawłowska Wanda: Deneka z Salków Jadwiga (1911–1944) wychowawca, opiekunka społeczna s. 129–130; Lepalczyk Irena: Dinter Henryk Stanisław (1912–1980) pedagog społeczny, nauczyciel, pisarz, pracownik socjalny s. 130–132; Wyrobek-Pawłowska Wanda: Dudkowa ze Zglińskich Maria (1901–1948) pedagog społeczny, wychowawca, organizatorka s. 133; Przewlocki Jan: Jeżewski Kazimierz (1877–1948) wychowawca, twórca gniazd sierocych. Uzup. Albin Kelm s. 134–137; Wyrobek-Pawłowska Wanda: Jędrzejowska z Praussów Jadwiga (1904–1978) geolog, organizatorka pomocy i opieki społecznej s. 137–139; Wyrobek-Pawłowska Wanda: Kacprzak Marcin (1888–1968) lekarz, organizator, popularyzator oświaty sanitarnej i higieny społecznej s. 139–141; Wyrobek-Pawłowska Wanda: Kuczkowska z Trzaskalskich Izabela (1911–1988) organizatorka pomocy i opieki społecznej s. 141–143; Wyrobek-Pawłowska Wanda: Kuzañska-Obrączkowska Maria (1915–1976) wychowawca, oświatowiec, organizatorka pomocy dzieciom i młodzieży s. 143–145; Kelm Albin: Lisiecki Kazimierz (1902–1976) pedagog i wychowawca s. 145–148; Gładkowska Małgorzata: Łopatto Stefan (1889–1960) organizator i administrator opieki społecznej, wychowawca s. 149–150; Lepalczyk Irena: Majewska Aleksandra Izabella (1907–1990) pedagog społeczny, wychowawca, popularyzatorka s. 150–152; Lepalczyk Irena: Manteuffel-Szoeg z Schroetterów Emilia (1886–1968) współtwórca i organizatorka opieki społecznej s. 153–155; Kelm Albin: Papużyński Stanisław (1903–1982) pedagog społeczny, wychowawca, organizator pomocy i opieki społecznej, badacz s. 156–159; Wyrobek-Pawłowska Wanda: Starczewski Jan (1904–1981) prawnik, organizator pomocy i opieki społecznej s. 159–161; Uziembło Aniela: Uziembło z Kalińskich Maria Janina (1894–1976) pedagog społeczny, organizatorka pomocy i opieki społecznej s. 161–163; Uziembło Aniela: Wawrzyńska Wanda, 1° v. Adyńska (1901–1990) pedagog, wychowawca, organizatorka oświaty i opieki nad dzieckiem s. 164–165; Mierzińska-Szybka Zofia: Żemis Stanisław (1902–1978) nauczyciel, organizator pomocy dzieciom i młodzieży, inicjator form wychowania, organizator bibliotek dla niewidomych, publicysta s. 166–168; Uziembło Aniela: Żurkowska Stanisława (1899–1968). Organizatorka opieki społecznej, wychowawca s. 168–169.

596. NAUCZYCIELE. Szkice portretów uczonych i nauczycieli. Red. Anna Królikowska, Joanna Falkowska. Kraków 2018 Wydaw. Nauk. Akad. Ignatianum ss. 305, il. (Studia Pedagogiczne).

Treść: Falkowska Joanna, Królikowska Anna: Przedmowa s. 7–8; Walewander Edward: Sylwetka profesora w perspektywie czasu s. 11–23; Surma Barbara: Ludwika Jeleńska (1885–1961) i jej poglądy na sztukę wychowania dziecka s. 25–39; Czarnecka Iwona: Aleksander Manczarski (1863–1946) i jego poglądy na kształcenie dzieci z wadą słuchu s. 41–56; Sakowicz Eugeniusz: Pedagogia życia Sługi Bożego ks. Wincentego Granata (1900–1979) – rektora Katlickiego Uniwersytetu Lubelskiego s. 57–73; Meissner Andrzej: Maria Danilewicz-Zielińska (1907–2003) zapomniany historyk wychowania s. 75–90; Rynio Alina: Zasłużony dla pedagogiki nauczyciel akademicki Profesor Stefan Kunowski (1909–1977) s. 91–102; Jamrożek Wiesław: Stanisław Michalski (1928–1990) – uczoney, mistrz i nauczyciel s. 103–121; Wolter Edyta: Piśmiennicza twórczość nauczycieli w zakresie ochrony przyrody w II Rzeczypospolitej s. 123–138; Partyka Wiesław: Badania nad dziejami opieki społecznej. Mistrzowie i inicjatorzy s. 139–148; Jasnos Andrzej: Kierunki działalności artystyczno-pedagogicznej Profesora Haliny Sali-Wójcik (1950–2014) s. 149–162; Ratajczak Krzysztof: Hraban Maur (780/784–856) – wybitny nauczyciel czasów karolińskich s. 165–180; Nowicki Michał: Rola profesorów Kolegium Jezuitskiego w Poznaniu w kształtowaniu rozwoju duchowego uczniów i społeczeństwa

wielkopolskiego s. 181–194; Buczek Katarzyna: Krzemieniecki nauczyciel Antoni Andrzejowski (1785–1868) – człowiek wielu talentów s. 195–214; Kocurek Danuta: Działalność szkolna i pozaszkolna Karola Miarki (1825–1882) na Śląsku w drugiej połowie XIX wieku s. 217–230; Puchowska Małgorzata: Aleksandra Piątkiewicz SJ (1869–1920) wizja sceny szkolnej s. 231–248; Markiewiczowa Hanna: Nauczyciele kresowych szkół powszechnych Polskiej Macierzy Szkolnej w dwudziestoleciu międzywojennym s. 249–258; Goldyn Piotr: Pedagogiczna i społeczno-oświatowa działalność Ignacego Ziębowicza (1890–1950) w szkole i środowisku s. 259–271; Skrzypek Agnieszka: S. Melchiora Porożyńska (1891–1977). Siostra zakonna i nauczycielka s. 273–286; Suplicka Agnieszka: Stanisław Hałko (1884–1943) i Jakub Szapiro (1897–1941) – nauczyciele dwóch kultur w międzywojennym Białymstoku s. 283–305.

597. ODESZLI na wieczną wartość. Wspomnienia o harcerkach i harcerzach ziemi częstochowskiej. Red. Edward Szostak. Częstochowa 2017 Zespół Szkół Techn. ss. 177, il.

Treść: Biogramy s. 9–158; Harcerze polegli w walce o niepodległość, wojnie polsko-bolszewickiej 1920 i powstaniach śląskich s. 166–167; Harcerki i harcerze, którzy zginęli w latach 1939–1945 s. 168–169; Harcerki i harcerze zmarli od roku 1945 s. 170–177.

598. ORACKI Tadeusz: Twórcy, działacze, pracownicy kultury i oświaty oraz uczeni-humaniści na Warmii i Mazurach w latach 1945–1990. Cz. 1: Zestaw nazwisk. Red. Karol Sęk. Gdańsk 2018 b.w. ss. nlb. 2, 110. (Scientia et Veritas; nr 7).

599. POCZET Doktorów Honoris Causa Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu 1950–2018. Tł. Ewa Śnieżyk-Milczyńska. Wrocław 2018 Wydaw. Uniw. Medycznego ss. 449, il. Uniw. Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu.

600. POCZET rektorów, prorektorów i dziekanów Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu. Oprac. red. Bożena Zmitrowicz-Gobelna. Wrocław 2018 Wydaw. Uniw. Medycznego im. Piastów Śląskich ss. 310, nlb. 2, il. Uniw. Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu.

601. POCZET rektorów Wyższej Szkoły Rolniczej, Akademii Rolniczej, Uniwersytetu Rolniczego im. Hugona Kołłątaja w Krakowie 1953–2018. Zespół red. Bożena Pietrzyk, Józef Bieniek, Paweł Jakubiec, Iwona Pisiewicz, Szymon Sikorski. Kraków 2018 Wydaw. Uniw. Rolniczego ss. 142, fot.

602. PRO memoria. Profesorowie Uniwersytetu Jagiellońskiego spoczywający na cmentarzach Krakowa 1803–2017. [T.] 3. Pod red. Jana Wiktora Tkaczyńskiego. Kraków 2018 Wydaw. UJ ss. 351, nlb. 1, il.
T. 1. 2014.

603. RUKAT Przemysław: Jan Herduś [1895–1940] i Henryk Krawczyk [1899–1943]. Nauczyciele łowickich szkół – ofiary dwóch systemów totalitarnych. *Roczniki Łowickie*. T. 15: 2017 s. 189–212.

604. SIEŃSKI Hieronim: Non omnis moriar... Groby profesorów AGH. Cmentarz Rakowicki. Kraków 2018 Stow. Wychowanków AGH im. Stanisława Staszica ss. 84, il.

2. Poszczególne biografie

605. OŁENICZ-BERNACKA Ewa: Anna **Baniecka** (1930–2016). *Rocznik Bolesławiecki*. T. 9: 2016 [dr.:] 2017 s. 172–174.

606. PIĘDEL Antoni, Korczak Czesław, Krzyżak Konrad: Stanisław **Bereś** [1910–1980]. Nauczyciel, żołnierz wrzesnia, jeńiec wojenny, dyrektor Szkoły Elektrycznej w Nisku, społecznik.

Nisko 2017 Region. Centrum Edukacji Zawodowej ss. 139, il. Region. Centrum Edukacji Zawodowej, Pow. Niżański, Woj. Podkarpackie.

607. KOŁODZIEJCZAK Ryszard: Urodzony Walenty **Bielski** [1810-?], nauczyciel z Zalesia. przyczynek do rozszerzenia wiadomości o pierwszym nauczycielu i szkole w Zalesiu. Wielkopolska pod zaborem pruskim w XIX w. *Parantele*. Nr 3: 2018 s. 287–299.

608. MATYSIAK Jarosław: Stefan **Blachowski** (1889–1962). Poznań 2017 Wydaw. Nauk. UAM ss. 362, nlb. 1, il. UAM w Poznaniu. (Biografie Rektorów Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu).

609. WÓJCIK Bogusław: Uwagi na marginesie rękopisu Ludwika Chmaja pt. „Franciszek Ksawery Michał **Bohysz**. Jego życie i działalność wychowawcza (1746–1820)”. *Problemy Współczesnej Pedagogiki*. T. 3: 2017 nr 1 s. 45–61.

Rękopis pracy powstałej w 1941 r. zachowany w Archiwum PAN w Warszawie.

610. HRYNIEWIECKA Anna: Wspomnienie o dr Mirosławie **Czerskiej-Jurkowskiej** (1936–2018). *Interdyscyplinarne Konteksty Pedagogiki Specjalnej*. 2017 nr 19 s. 153–166.

611. RATAJ Alina, Rataj Dariusz, Czyżowicz Maria: Zdzisław **Czyżowicz** (1961–2016). *Rocznik Bolesławiecki*. T. 9: 2016 [dr.:] 2017 s. 174–176.

612. SZUSTER Gabriel: Wincenty **Danek** (1907–1976), Biografia nauczyciela. Kraków 2017 Wydaw. Avalon ss. 356, tabl. 16, il.

613. DZIUBIŃSKI Zbigniew: Wspomnienie o profesorze Kazimierzu **Denku** [1932–2016]: patriocie, wychowawczy, uczonym, turyście, krajoznawcy oraz twórcy edukacji turystyczno-krajoznawczej dla dzieci i młodzieży. *Folia Turistica*. Nr 38: 2016 s. 207–215.

614. ZANIEWSKA Teresa: Rev. Dr. Bolesław **Domanski** (1872–1939), a priest with the Rodło emblem. *Journal of History and Education [Przegląd Historyczno-Oświatowy]*. R. 61: 2018 nr 3/4 s. 228–248.

615. WIELOGŁOS pamięci Zygmunta **Dudy** [1937–2017], pedagoga i regionalisty. Praca zbior. pod red. Bogumiła Wojcieszaka; przy współpr. Lucyny Kończal-Gnap i Karola Piotrkiewicza. Opalenica 2018 Opalgraf; staraniem Burmistrza Opalenicy Tomasza Szulca ss. 248, il.

616. GOŁDYN Piotr: Szkic biograficzny Itty **Fuchsówny** [1895–?] – żydowskiej nauczycielki z Koła. *Rocznik Kolski*. Nr 9: 2016 s. 44–53.

617. DUDA Daniel: Antoni Walerian **Garnuszewski** [1886–1964] – dyrektor Szkoły Morskiej w Tczewie w latach 1920–1929. Wyd. 2., uzup. Gdynia 2018 Wydaw. BP ss. 158, il. (Księgi Floty Ojczystej; t. 74).

Wyd. 1. 2014.

618. ZIÓŁKOWSKI Przemysław: Wspomnienie o Janie **Hibnerze** [1947–2016]. *Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Gospodarki. Edukacja, Rodzina, Społeczeństwo*. Nr 3: 2018 s. 355–357.

619. KORWIN Joanna: Felicja **Honheiser** [1906–2001]. *Kalendarz Miłośników Skoczowa*. [R.] 18: 2017 s. 48–53.

620. BAZAK Agata Łucja: Józef **Jaroń** [1900–1940]. Legionista, nauczyciel, więzień Kozielska. Sandomierz 2018 Wydaw. Armoryka ss. 172, il.

621. GÓRNIEWICZ Józef, Malinowski Jan A., Śliwierski Bogusław: Stanisław **Kawula** [1939–2014] pedagog i „mistrz wsparcia”. *Wychowanie na co Dzień*. 2015 nr 2 s. 3–8.
622. KOSICKI Stanisław: „Wódz” i drużyna. Łapy–Sobolewo–[Białystok] 2017 Stanisław Kosicki; Buk ss. 295, il.
Edward **Kiejzik** (1932–2014), dyrektor Zespołu Szkół Mechanicznych im. Stefana Czarnieckiego w Łapach.
623. CHMIELEWSKI Witold Jan: Jan **Konopnicki** (1905–1980) – badacz szkolnictwa i organizator edukacji nauczycieli polskich na uchodźstwie. *Studia Paedagogica Ignatiana*. Vol. 21: 2018 [z.] 2 s. 37–62.
624. [FIONIK Doroteusz] Fionik Darafej: Âraslaŭ Vasil’evič Kastycivič [1896–1971]. Bielsk Podlaski 2017 Stow. Muzeum Małej Ojczyzny w Studziwodach ss. 144, il. (Historia i Kultura Podlaskich Białorusinów; 5).
Tyt. równol.: Jarosław Wasiljewicz **Kostyciewicz**.
625. MAGIERA Elżbieta: Profesor Włodzimierz **Krysiak** (1950–2018). *Zeszyty Naukowe Collegium Balticum*. Nr 13: 2018 s. 17–26.
626. MAGIERA E.: Zarys życia i działalność Profesora Włodzimierza Krysiaka (1950–2018). *Pedagogika Szkoły Wyższej*. 2018 [nr] 1 s. 9–21.
627. PAWELSKI Leszek: Odszedł profesor Włodzimierz Krysiak [1950–2018] – pedagog, badacz, przyjaciel. *Zeszyty Naukowe Collegium Balticum*. Nr 13: 2018 s. 33–37.
628. TOMCZYK Danuta: Włodzimierz Krysiak [1950–2018] naukowiec, wychowawca, przyjaciel. *Zeszyty Naukowe Collegium Balticum*. Nr 13: 2018 s. 27–31.
629. NOWAKOWSKI Andrzej B., Pyrak Stefan, Włodarczyk Wojciech: Władysław **Kuczynski**. Nauczyciel, badacz, społecznik (1915–2003). Warszawa 2018 Fund. PZITB Inżynieria i Budownictwo ss. 116, il.
630. WOŁK Katarzyna: Zygmunt Bolesław **Kukulski** (1890–1944). Pedagog, wychowawca i społecznik. Lublin 2018 Episteme ss. 228, il. KUL Jana Pawła II. Wyd. Nauk Społ., Fund. „Biografie Codziennosci”. (Biblioteka Katedry Biografistyki Pedagogicznej).
631. KOWOLIK Piotr, Tokarczyk Stanisław: Pan Antoni. Antoni **Latocha** 1921–1988. *Nauczyciel i Szkoła*. 2018 nr 3 s. 137–146.
632. KALISZ Łukasz: Charitable work of rev. Karol **Lubianiec** (1866–1942). *Journal of History and Education [Przegląd Historyczno-Oświatowy]*. R. 61: 2018 nr 3/4 s. 217–227.
633. ŚLASKA Ewa Maria, Fetzki Tomasz: Eugenia **Lublinerowa** [1869–1940] i jej dzieło: pogranicze biografii literackiej i monografii pedagogicznej. [W:] Przedmiot, źródła i metody badań w biografii. Red. Ryszard Skrzyniarz, Lucyna Dziaczkowska, Danuta Opozda. Lublin 2016 s. 453–465.
634. ANDRYSIAK Ewa, Karolewska Henryka: Felicja **Łączkowska** (1859–1932). Nauczycielka i działaczka społeczna. Kalisz 2018 Kaliskie Tow. Przyj. Nauk ss. 107, nlb. 1, il. (Kaliszanie; 15).
635. GOŁDYN Piotr: Czesław **Maciejewski** (1881–1976) – nauczyciel i działacz społeczny. *Polonia Maior Orientalis*. T. 1: 2014 s. 161–176.

636. DUDA Krzysztof: Harcmistrz Józef **Mędyk** (drużynowy VII KDH im. T. Rejtana w latach 1925–1926). *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 13: 2017 s. 88–93.
637. SZCZEPANIAK Zdzisław: Antoni **Misiaszek** (1938–2017). *Zeszyty Muzeum Ziemi Kłodzkiej*. [Z.] 14: 2017 s. 277–278.
638. EMILIA **Molska** [1932–2017] wybitna humanistka, wspaniały pedagog i wychowawca. Praca zbiorowa. Red. Stanisław Adamczak. Kielce 2018 Compus ss. 111, il.
639. LUDWIK **Musioł** (1892–1970) – nauczyciel i historyk śląski. Red. nauk. Danuta Kocurek. Pszczyzna 2018 Starostwo Pow. ss. 161, il.
640. KRZANOWSKI Adam: Jadwiga **Nakoneczna** (1889–1983). Życiorys polskiej nauczycielki z Kresów. Krosno 2018 Krośnieńska Oficyna Wydaw.; nakł. Oddz. ZNP ss. 47, il. (Portrety Krośnian).
641. PIELUCHOWSKA Zenobia: Wspomnienia Zenobii **Pieluchowskiej** [1906–1987] z jej działalności oświatowej w Radomsku. *Zeszyty Radomszczańskie*. T. 14: 2018 s. 251–268.
642. SOROKA Jakub: Janina **Ramotowska** (1925–2017) – nauczycielka, urzędniczka i posłanka na Sejm. *Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archiwalny*. Nr 24: 2017 s. 539–540.
643. ŚMIAŁEK Tomasz: Harcmistrz Marian **Rosen** (Różewicz) 1911–1984. Lwów–Bytom–Montreal–Vancouver. [W:] Między mitem a rzeczywistością. Kresy Wschodnie w XIX i XX wieku. Pod red. nauk. Adriany Dawid i Joanny Lusek. Bytom–Opole 2017 s. 353–384.
644. WEISSBROT-KOZIARSKA Anna: Henryk **Rowid** [1877–1944] założyciel i redaktor naczelny miesięcznika „Ruch Pedagogiczny”. *Ruch Pedagogiczny*. R. 88[89]: 2018 s. 19–26.
645. KACZMAREK Zygmunt: Stanisław **Runge** (1888–1953). Poznań 2017 Wydaw. Nauk. UAM ss. 153, il. UAM w Poznaniu. (Biografie Rektorów Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza).
646. NOWAK Marian Franciszek: Śp. Jacek Kazimierz **Skiba** (1941–2018). *Rocznik Ostrowskiego Towarzystwa Genealogicznego*. Nr 13: 2018 s. 395–396.
647. SZELIGA Anna: Kazimierz **Sosnowski** (1875–1954). Kraków 2017 Oficyna Wydawnicza „Wierchy”. Cetralny Ośr. Turystyki Górskiej PTTK ss. 359, nlb. 1, tabl. 1, il. (Pro Memoria).
648. NIEBUDEK Aleksander: Stefania **Studzińska** [1909–1999]. Harcerka, nauczycielka rodem z Łowicza. *Roczniki Łowickie*. T. 15: 2017 s. 175–188.
649. WĘGRZYNEK Zbigniew: Bogumiła **Szeląg** [1938–2018]. Nauczycielka, opozycjonistka. *Zeszyty Historyczne Ziemi Garwolińskiej*. Nr 23: 2018 s. 82–84.
650. STAWIARSKA Teresa: Helena **Tarczyńska** – nauczycielka, społeczniczka, późna „Entuzjastka” (1850–1935). *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. T. 66: 2018 nr 2 s. 207–224.
651. DOLATA Elżbieta: Nowatorstwo pedagogiczne **Urszuli Ledóchowskiej** [św., 1965–1939]. [W:] Kobieta niepoznana na przestrzeni dziejów. Red. Anna Obara-Pawłowska, Anna Miączewska, Dariusz Wróbel. Lublin 2017 s. 305–320.
652. PÓLTURZYCKI Józef: Odeszła współorganizatorka Akademickiego Towarzystwa Andragogicznego i założycielka „Edukacji Dorosłych”. *Edukacja Dorosłych*. 2016 nr 1 s. 189–190. Eugenia Anna **Wesołowska** (1929–2016).

653. DORMUS Katarzyna: Helena **Witkowska** (1870–1938). Nauczycielka, publicystka, popularyzatorka. *Polonia Maior Orientalis*. T. 5: 2018 s. 207–219.
654. MALIŃSKA Hanna: Baśka. Grodzisk Mazowiecki 2017 Ośr. Kultury ss. 94, il. Barbara **Wolniewicz** (1923–2007).
655. NOWAK Małgorzata: Śp. Bożena **Woś** [1944–2018]. *Rocznik Ostrowskiego Towarzystwa Genealogicznego*. Nr 13: 2018 s. 396–397.
656. TYRYBON Weronika: Bruno **Zajac** (1887–1954). Nauczyciel, socjalista, działacz niepodległościowy. *Wadoviana*. Nr 21: 2018 s. 249–255.
657. ANACZKOWSKA Zuzanna: Lucjan **Zalewski** [1910–2004]. Żołnierz, patriota, nauczyciel. *Rocznik Działdowski*. T. 10: 2017 s. 319–332.
658. NIEWODNICZAŃSKI Tomasz: Moje wspomnienia o Izie **Zdrzalkównie** (1921–2010). *Rocznik Bolesławiecki*. T. 9: 2016 [dr:] 2017 s. 158–161.
659. LEONHARD Bolesław: Adam **Żeromski** (1899–1918). *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 13: 2017 s. 102–116.
660. BULZAK Jakub Marcin: **Żytkowicz** Zofia Janina, z domu Prokop (12 marca 1910 Tworkowa – 22 sierpnia 1984 Nowy Sącz) – nauczycielka, harcemistrzyni, choreograf, animatorka kultury. *Małopolska*. [T.] 19: 2017 s. 311–314.

V. DZIEJE OŚWIATY POZASZKOLNEJ

1. Oświata dorosłych

661. X – DZIESIĘCIOLECIE Błońskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku 2008–2018. Do dr. przygot. Roman Nowoczewski. Błonie 2018 Ereni ss. 201, nlb. 2, il.
662. 10 LAT Strzyżowskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Red. Irena Wojciechowska. Strzyżów-Krosno 2018 Jaskulski Zbigniew – Zakł. Usług Poligraficznych Drukarnia ss. nlb. 55, fot.
663. 20 LAT minęło... jak jeden dzień. Pod red. Ewy Szymańskiej i Iwony Radel. Leszno 2018 Stow. Uniw. Trzeciego Wieku ss. 64, fot. Uniwersytet Trzeciego Wieku w Lesznie, 1998–2018.
664. BŁASZCZAK Iwona: Uniwersytety ludowe szkołą myślenia i działania „Wiciarzy”. *Polski Uniwersytet Ludowy*. R. 34: 2018 nr 1/2 s. 32–36. Lata 1928–1939.
665. FELSKA Angelika: 70-lecie Uniwersytetu Ludowego w Radawnicy. *Studia i Badania Naukowe – Ateneum Szkoła Wyższa w Gdańsku*. R. 11: 2017 nr 1 s. 101–107.
666. JANIK-KOMAR Joanna: Z działalności Uniwersytetu Ludowego w Błotnicy Strzeleckiej. *Polski Uniwersytet Ludowy*. R. 34: 2018 nr 1/2 s. 110–116. Lata 1946–1998.

667. KOWALCZYK Józef: Władysław Demkow i jego Uniwersytet Ludowy w Błotnicy Strzeleckiej. *Polski Uniwersytet Ludowy*. R. 34: 2018 nr 1/2 s. 106–109.
Lata 1945–1978.

668. KUNICKI-GOLDFINGER Marek: U źródeł Uniwersytetu Latającego i Towarzystwa Kursów Naukowych. *Wolność i Solidarność*. Nr 10: 2017 s. 6–28.

669. MALISZEWSKI Tomasz: Polski uniwersytet ludowy jako szkoła dla życia (1989–2014). Ćwierćwiecze rozczarowań i nadziei. *Edukacja Dorosłych*. 2015 nr 1 s. 171–180.

670. MARZENIA nie odchodzą na emeryturę. Księga pamiątkowa w 25-lecie Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Gorzowie Wielkopolskim. Zespół red. Krystyna Kamińska, Czesław Ganda, Edward Korban, Irenusz Krzysztof Szmidt. Gorzów Wielkopolski 2018 Uniw. Trzeciego Wieku; Oddz. Zw. Literatów Pol. ss. 136, il., fot.
Lata 1993–2017.

671. MATUSEK Beata: Edukacja dorosłych na Górnym Śląsku od Wiosny Ludów do wybuchu I wojny światowej. Cz. 1: Sytuacja polityczna Górnego Śląska, prekursorzy pracy oświatowej, kierunki rozwoju edukacji dorosłych (1848–1914). Sosnowiec 2018 Oficyna Wydawnicza „Humanitas” ss. 127.

672. POLAK Alina: Działalność uniwersytetu ludowego w Zielonej Górze (Städtische Volkshochschule – Grünberg in Schlesien) w latach 1918–1921. [W:] Zielona Góra – przeszłość, terażniejszość i przyszłość. Cz. 1. Pod red. Bogumiły Burdy, Leszka Kani, Aliny Polak, Małgorzaty Szymczak. Zielona Góra 2017 s. 21–36.

673. SAPIA-DREWNIAK Eleonora: Pionierskie działania nauczycieli w szkolnictwie dla dorosłych na Śląsku Opolskim w okresie powojennym (1945–1950). *Edukacja Dorosłych*. 2018 nr 1 s. 163–174.

674. SAPIA-DREWNIAK E.: Szkoły dla dorosłych i nauczyciele na Opolszczyźnie w latach powojennych (1945–1950). Opole 2018 Wydaw. Uniw. Opolskiego ss. 185. Uniw. Opolski. (Studia i Monografie; nr 555).

2. Biblioteki

675. DOBROWOLSKI Piotr: Działalność edukacyjno-wychowawcza polskich bibliotek wojskowych w II Rzeczypospolitej. Warszawa 2017 Centr. Bibl. Wojsk. im. Marszałka Józefa Piłsudskiego ss. 205, il.

676. PIOTROWSKA Anna: Biblioteka, którą zrodziła niepodległość. *Rocznik Biblioteki Kraów*. R. 2: 2018 s. 177–193.
Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. H. Kołłątaja w Krakowie w l. 1922–2017.

677. PIOTROWSKA Ewa: Biblioteka nauczycielska w Gimnazjum św. Anny w Krakowie (1850–1914). *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 211: Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia. [T.] 14: 2016 s. 290–304.

VI. DZIEJE RUCHU NAUCZYCIELSKIEGO

1. Opracowania ogólne

678. CIEŚLEŃSKA Beata: Wkład Związku Nauczycielstwa Polskiego w Płocku w doksztalcanie i doskonaleniu nauczycieli w latach 1845–1989. *Rocznik Towarzystwa Naukowego Płockiego*. R. 10: 2018 s. 55–82.

679. JÓŹWIK Leszek: Z kart historii Związku Nauczycielstwa Polskiego w Wałczu w latach 1945–2005. Wałcz–Szczecin 2018 ZAPOL Sobczyk ss. nlb. 2, 34, fot.

680. KĘPKOWSKA Bogusława Bożena: Związek Nauczycielstwa Polskiego na terenie Pruszkowa i powiatu pruszkowskiego 1916–2016. Pruszków 2018 Książnica Pruszkowska im. Henryka Sienkiewicza ss. 111, tabl. 16, il.

681. MAZUREK Jerzy: Kształcenie nauczycieli szkół powszechnych w II RP na przykładzie Państwowego Seminarium Nauczycielskiego im. T. Kościuszki w Ostrowcu Świętokrzyskim i losów jego absolwentów. *Rocznik Historyczny Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego*. Nr 34: 2018 s. 103–129.

682. PIÓREK Marian: Dzieje Związku Nauczycielstwa Polskiego w powiecie kolbuszowskim w latach 1945–1961. Cz. 2. *Rocznik Kolbuszowski*. Nr 17: 2017 s. 323–400.
Cz. 1. Tamże. R. 14: 2014.

683. SZLAWSKI Dariusz: ZNP dla Niepodległej. Związek Nauczycielstwa Polskiego w budowie i rozwoju niepodległej Polski. Warszawa–Częstochowa 2018 Precjoza ss. 39, nlb. 1, il.
Lata 1905–1945.

684. WESOŁOWSKA-LOREK Aneta: Działalność Polskiego Stowarzyszenia Nauczycieli Języka Niemieckiego Oddział w Olsztynie w latach 1997–2010. *Studia Niemcoznawcze*. T. 61a: 2018 s. 1156–1171.

685. WIERZBICKI Piotr: Początki Krajowego Związku Nauczycielstwa Ludowego w Galicji w powiecie nowosądeckim. *Almanach Sądecki*. R. 26: 2017 nr 1/2 s. 59–69.

686. ZWIĄZKI i organizacje nauczycielskie w Drugiej Rzeczypospolitej. Red. Piotr Gołdyn. Poznań–Kalisz 2017 Wyd. Pedagog.-Artystyczny UAM ss. 103.

Treść: Gołdyn Piotr: Wstęp s. 5–6; Piwowarczyk Mirosław: Działalność oświatowa polskich związków nauczycielskich na terenie Okręgu Szkolnego Lwowskiego – wybrane przykłady s. 7–23; Juśko Edmund, Niedojadło Andrzej: Działalność związkowa nauczycieli szkół powszechnych powiatu tarnowskiego i miasta Tarnowa w okresie II Rzeczypospolitej s. 25–37; Nowak Krzysztof: Z dziejów ruchu nauczycielskiego na Śląsku Cieszyńskim po 1918 roku. Uwarunkowania i ewolucje s. 39–59; Michalska Iwonna: Nauczycielskie sprawy w radomskim miesięczniku związkowym „Nasze Drogi” (1927–1931) s. 61–75; Michalski Grzegorz: Propagowanie idei regionalizmu w przekazie czasopisma Związku Nauczycielstwa Polskiego „Nasz Głos” (1932–1939) s. 77–88; Chojnowska Elżbieta: Sprawy nauczycielskie i oświatowe na łamach „Przeglądu Łomżyńskiego” w latach 1929–1936 s. 89–103.

687. ZWIĄZKI zawodowe i organizacje nauczycielskie w okresie PRL-u. Red. Piotr Gołdyn. Poznań–Kalisz 2017 Wyd. Pedagog.-Artystyczny UAM ss. 119.

Treść: Gołdyn Piotr: Wstęp s. 5–6; Samsel Agata: Maria Kolendo (1894–1980) – nauczyciel, dokumentalista, publicysta, społecznik s. 7–21; Kutrowska Barbara: Reformowanie systemu oświaty. Związek Nauczycielstwa Polskiego wobec kształcenia i doskonalenia nauczycieli w latach 1949–1989 s. 23–32; Wróblewska Urszula: „Poczucie zasłużonej dumy” propagowane na łamach pierwszego w Polsce Ludowej Kalendarza

Nauczyciela Związkowca na rok szkolny 1955/1956 s. 45–57; Kahl-Luczyńska Edyta: Związkowa aktywność wspierająca wypoczynek, turystykę i rekreację nauczycieli w latach 60. XX wieku s. 59–76; Radziszewska Maria: Warmiński oddział Towarzystwa Nauczycieli Polskich w Niemczech i aktywność jego działaczy po II wojnie światowej s. 77–90; Suchowiecka Anita: Nauczyciele szkół zawodowych na Warmii i Mazurach w latach 1945–1948 s. 91–100; Budzyńska-Wentland Lidia: PZPR i jej wpływ na życie szkoły we wspomnieniach nauczycieli okresu PRL-u s. 101–119.

2. Pamiętniki nauczycieli

688. BOCHENEK Teofila: Kronika Szkoły Rolniczej w Bachowicach. [W:] Bachowice – wieś i ludzie. Oprac. zespół red. Józef Jodłowski, Alicja Kolasa, Zenon Szewczyk, Stanisław Warzecha. Tomice 2017 s. 232–261.

Wspomnienia kierowniczkich szkoły z l. 1922–1945.

689. KATA Czesław: Wspomnienia. Kolbuszowa 2017 Miejs. i Pow. Bibl. Publ. ss. 160, il.

Wspomnienia nauczyciela (1920–1999) dot. historii Woli Raniżowskiej, Kolbuszowej i okolic, szkolnictwa w powojennej Polsce.

690. KURIAŃSKI Mieczysław: Katecheza wśród młodzieży Wrocławia i okolic w latach 1994–2011. Wspomnienia nauczyciela-wychowawcy. *Dydaktyka Literatury i Konteksty*. [T.] 37: 2018 s. 131–134.

691. LESZCZYŃSKA Jadwiga: Niezwykłe życie. Red. Cezary Żyromski. Wrocław–Opole 2017 ViaNova; MBP im. Jana Pawła II ss. 1023, nlb. 1, tabl. 32, il.

Wspomnienia autorki (1902–1986), nauczycielki w woj. nowogrodzkim, z l. 1924–1948 dot. szkolnictwa na Kresach Wschodnich, działalności w ZWZ/AK, pobycie w więzieniu na Montelupich w Krakowie w 1942 r., KL Auschwitz-Birkenau i filii KL Oranienburg-Sachsenhausen-Block „Pert”.

692. NAUCZYCIELSKIE przesłanie – w trosce o przyszłość. Pamiętniki pokolenia nauczycieli 2016. Wybór, oprac., posł. Wanda Dróżka. Kielce 2018 Wydaw. UJK ss. 409, nlb. 1.

Lata 1976–2016.

693. OSTROWSKI Ryszard: Warszawiak w Urzędzie. [Wyd.] Karol Jędrzejczak. Łowicz 2018 TDU ss. 117, il.

Wspomnienia aut. (ur. 1910), od 1933 r. nauczyciela we wsi Urzędce w gminie Zduny.

694. SPOTKAŁEM dobrych ludzi. Wspomnienia nauczycieli kierowanych do pracy wśród Polonii i Polaków. Warszawa 2018 Ośr. Rozwoju Pol. Edukacji za Granicą ss. 426, il.

Po 1989 r.

695. SZUMSKA Cecylia: Jestem z Zamojszczyzny. Red. Maria Bednarek. Warszawa 2015 Studio Graf. Agat – Jerzy Burski ss. 91, nlb. 1, il.

Toż. Wyd. 2, uzup. Warszawa 2017 ss. 107, nlb. 1, il.

Wspomnienia pedagoga (ur. 1925 r.) dot. szkolnictwa podczas II wojny światowej, pracy zawodowej w powojennej Polsce, m.in. w Zamościu i Warszawie.

VII. ORGANIZACJE MŁODZIEŻOWE

1. Harcerstwo

696. 3 DRUŻYNA Harcerzy im. X. J. Poniatowskiego w Warszawie 1911–1936. Red. wydawnicza Danuta Porębska. Kraków 2018 Oficyna Wydawnicza Impuls ss. 112, nlb. 4, il. (Przywrócić Pamięć).

Podstawa edycji: Warszawa 1936 Kom. Organizacyjny Obchodu XXV-lecia 3 Druż. Harc. im. X. J. Poniatowskiego.

697. BATALION harcerek Wojsk Polskich. Zarys historyczny 1918–1938. Kraków 2018 Oficyna Wydawnicza Impuls ss. 101, nlb. 7, il. (Przywrócić Pamięć).

Podstawa edycji: Warszawa 1939.

698. BETLEY Kazimierz, Rudnicki Stanisław]: Skauci w polu. Podręcznik dla harcerzy. Oprac. Kazimierz Betley, Stanisław Rudnicki. Kraków 2018 Oficyna Wydawnicza Impuls ss. 103, nlb. 1, il. (Przywrócić Pamięć).

Podstawa edycji: Warszawa 1917 J. Lisowska.

699. BOHM Tadeusz: Dzieje munduru harcerskiego. Poznań–Wyszaków 2018 Alt Media ss. 81, il.

700. DUDA Krzysztof: O początkach „Szarej Siódemki” – VII Krakowskiej Drużyny harcerzy im. Tadeusza Rejtana (1911–1917). *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 13: 2017 s. 117–132.

701. DWORAKOWSKI Jan: Początki harcerstwa na Białostocczyźnie (1913–1923). [W:] Polskie tradycje niepodległościowe Choroszczy i okolic. Historia, antropologia, literatura. Red. Wojciech Jan Cymbalista, Józef Waczyński. Rogówek 2017 s. 149–156.

702. GRODECKA Ewa: Nasze prawo, przyrzeczenie i pozdrowienie. Kraków 2017 Oficyna Wydawnicza Impuls ss. 88, nlb. 4, il. (Przywrócić Pamięć).

Podst. ed.: Warszawa 1937.

703. HARCERSKA wędrówka przez stulecie. 100 lat bydgoskiego harcerstwa w fotografii. Zespół red. Piotr Grądział, Michał Butkiewicz, Piotr Nawrocki, Robert Sawicki. Bydgoszcz 2018 Wydaw. Pejzaż ss. 287, nlb. 1, il.

704. HAUSNER Wojciech: O metodzie i okolicznościach zjednoczenia ZHR i ZHP (r. z. 1918) w 1922 r. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 13: 2017 s. 51–68.

705. HISTORIA harcerstwa w SP nr 1 im. Marynarki Wojennej RP. Red. Przemysław Chabros [i in.]. Kraków 2016 Ridero ss. 1005, il. III Szczęp Harcerski „Słowianie” ZHR im. Zawiszy Czarnego.

W Świnoujściu w l. 1946–2016.

706. IWANIEC Małgorzata: Harcerstwo w Dęblinie i okolicy. Dęblin 2016 Tow. Przyj. Dębłina ss. nlb. 4, 254, il. Tow. Przyj. Dębłina.

XX w.

707. KAPUSTA Marcin: „BS 87” – nieznanne źródła historyczne dotyczące Białej Służby w 1987 roku. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 13: 2017 s. 149–152.

Dot. notatnika Ryszarda Wcisły (1933–2015), komendanta małopolskiej Chorągwi Harcerzy.

708. KARWAT Janusz: Ruch sokoli i skauting na Garbarach. *Kronika Miasta Poznania*. [R. 85]: 2017 [nr] 3 s. 263–272.
709. KAWALEC Romuald: Instytucja gniazd harcerskich i osada harcerska. Kraków 2018 Oficyna Wydawnicza Impuls ss. 82, nlb. 6, il. (Przywrócić Pamięć).
Podstawa edycji: Wilno–Kraków 1921.
710. KONIECZNA Maria: Formy zaangażowania harcerstwa krakowskiego w momencie wybuchu II wojny światowej. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 13: 2017 s. 5–19.
711. KOZIK Tomasz: Skauting w krajach i latach komunizmu. Wyszaków 2018 Altmedia ss. 360, il.
712. KWIATKOWSKI Tadeusz: Obrzędy harcerskie. Red. wydawnicza Danuta Porębska. Kraków 2018 Oficyna Wydawnicza Impuls ss. 57, nlb. 7, il. (Przywrócić Pamięć).
Podstawa edycji: Warszawa 1937 Wydaw. Godziemba.
713. LEKSYKON Chorągwi Gdańskiej ZHP. Red. prowadzący Zenon Kuligowski. Gdańsk 2018 Komenda Chorągwi Gdańskiej ZHP im. Bohaterów Ziemi Gdańskiej ss. 153, il. + dysk optyczny (CD).
Od 1918 r.
714. MAŁKOWSKI Andrzej: O wychowanie skautowe. Kraków 2018 Oficyna Wydawnicza Impuls ss. 88, nlb. 4. (Przywrócić Pamięć).
Podstawa edycji: Chicago 1915.
715. MISZCZUK Marian: Ignacy Płonka [1904–2000] i jego system zastępowy. Kraków 2017 Impuls ss. 164, nlb. 1.
716. MŁYNARSKI Marian, pseud. Kiškis: Moja harcerska służba. Do dr. przygot. Janusz Wojtyca. Wyd. 2. uzup. Kraków 2018 Fund. Wczoraj i Dziś ss. 236, nlb. 2, tabl. 16, il.
Wyd. 1. 2013.
717. NA DALSZĄ drogę. Uwagi i myśli o Ruchu Starszego Harcerstwa. Kraków 2018 Oficyna Wydawnicza Impuls ss. 98, nlb. 6, il. Naczelnictwo ZHP. Stała Komisja do Spraw Starszego Harcerstw. (Przywrócić Pamięć).
Podstawa edycji: Warszawa 1921.
718. NEKRASZ Władysław: Pionierka harcerska. Kraków 2018 Oficyna Wydawnicza Impuls ss. 230, nlb. 6, il. (Przywrócić Pamięć).
Podstawa edycji: Wilno–Kraków 1921.
719. OCALIĆ od zapomnienia. Historia harcerstwa w Rydułtowach. Praca zbiorowa. Pod red. Ryszarda F. Zawisza. Rydułtowy 2016 Stow. Ruchu Harcerskiego „Czuwaj”. Krąg Terenowy Rydułtowy ss. nlb. 8, 451, il.
Współwyd.: Nasze rocznice – kronika drużyn harcerzy hufca rydułtowskiego za lata 1923–1934.
720. OZIMEK Jacek: Harcerki starogardzkie w latach 1922–1959. *Ryduwan*. Nr 11: 2016 s. 188–226.
721. PAWŁOWSKI H[enryk]: Nasze hasła i cele. Kraków 2018 Oficyna Wydawnicza Impuls ss. 59, nlb. 2. (Przywrócić Pamięć).
Podstawa edycji: Warszawa 1927 Warszawski Oddz. ZHP.

722. POTOK Roman: 35 lat działalności Kręgu Instruktorów i Seniorów Harcerskich im. Jana III Sobieskiego Hufiec Kościan. Kościan 2018 Przedsiębiorstwo Wydawniczo-Usługowe „Tęcza” ss. 72, tabl. 24, fot.

723. PRASA krakowskich „Szarych Szeregów” 1939–1945. Pod red. Ewy Fogelzang-Adler i Janusza Wojtyczy. Wyd. 2. uzup. Kraków–Tarnów 2017 Komisja Hist. Krakowskiej Chorągwi ZHP; Wydaw. Diec. Tarnowskiej Biblos ss. 241, nlb. 2, il.

Treść: Fogelzang-Adler Ewa: Wstęp s. 7–10; Miszczuk Marian: Działalność wydawnicza „Pasięki” – Głównej Kwatery Szarych Szeregów s. 11–30; Miłobędzki Paweł: Szare Szeregi w Krakowie 1939–1945 s. 31–56; Perzanowski Tadeusz: „Nieśmiali wobec życia, odważni wobec śmierci” – o harcerkach i harcerzach mrocznego czasu wielkiej próby s. 57–61; Fogelzang-Adler Ewa: „Dla Ciebie, Polsko!” Prasa Szarych Szeregów w Krakowie 1939–1945 (szkic przeglądowy) s. 75–99; Fogelzang-Adler Ewa: Prasa Szarych Szeregów w Krakowie (1939–1945). Selektywna bibliografia zawartości „Czuwaj”, „Na ucho”, „Na tropie”, „Watra” s. 101–125; Szymańska Marta: W harcerskiej rodzinie Kazimierza Szczerby s. 127–145; Fogelzang-Adler Ewa: „By nie utracić nic ze swej godności wolnego człowieka...”. Prasa Szarych Szeregów w Krakowie (1939–1945). Uwagi i refleksje na podstawie zbiorów Kazimierza Szczerby s. 147–165; Rzońca Bartosz: Kolekcja Harcerska Muzeum Historycznego Miasta Krakowa ze szczególnym uwzględnieniem pamiątek z okresu II wojny światowej s. 175–190; Wojtycza Janusz: Sylwetki uczestników prac wydawniczych i kolportażu prasy krakowskich Szarych Szeregów s. 191–221; Fogelzang-Adler Ewa: Krakowska prasa Szeregów (1940–1944). Wyd. 1. 2016.

724. RUDZIŃSKA Anna: Gostyńskie harcerstwo w latach 1915–1939. *Rocznik Gostyński*. T. 1: 2014 s. 89–106.

725. RZOŃCA Bartosz: Pamiątki związane z harcerstwem podgórskim 1911–1939 w kolekcji harcerskiej Muzeum Historycznego Miasta Krakowa. *Krzysztofor*. [T.] 34: 2016 s. 295–308.

726. SEWERYN Stanisław: Harcerstwo a wychowanie obywatelsko-państwowe. Kraków 2017 Impuls ss. 34, nlb. 6, il. (Przywrócić Pamięć).
Podstawa edycji: Łódź 1931.

727. SIERGIEJ Małgorzata: Harcerska Organizacja Podziemna „Iskra”. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 13: 2017 s. 21–36.
W woj. olsztyńskim, od ok. 1947 r.

728. SOSNOWSKI Józef: Służba harcerska. Red. wydawnicza Danuta Porębska. Kraków 2018 Oficyna Wydawnicza Impuls ss. 133, nlb. 7, il. (Przywrócić Pamięć).
Podstawa edycji: Warszawa 1936 Harcerskie Biuro Wydawnicze.

729. STARSZE harcerstwo. Jednodniówka. Wydawną przez Wydział Wykonawczy St. Harc. Kraków 2018 Oficyna Wydawnicza Impuls ss. 57, nlb. 3, il. (Przywrócić Pamięć).
Podstawa edycji: Poznań 1924.

730. STIEBER Zdzisław: Indywidualizm i posłuszeństwo w wychowaniu harcerskim. Kraków 2017 Impuls ss. 24, il. (Przywrócić Pamięć).
Repr. oryg.: Kraków 1925.

731. STO lat w służbie Niepodległej. 100 lat Związku Harcerstwa Polskiego na Ziemi Sanockiej 1918–2018. Oprac. Krystyna Chowaniec. Sanok 2018 Jaskulski Zbigniew – Zakł. Usług Poligraficznych – Drukarnia ss. 293, il.

732. STRAŻ nad Prosną. Jednodniówka jubileuszowa Harcerstwa Ziemi Kaliskiej 1912–1937. Red. Czesław Chechłacz. Kraków 2017 Impuls ss. 204, nlb. 4, il. (Przywrócić Pamięć).

733. SZCZEP Szarej Siódemki. Opowieść na stulecie. Red. Anna Staniewska, Filip Bolechała, Grzegorz Kreiner, Aleksander T. Olszowski. Kraków 2017 Tow. Wychowanków Szarej Siódemki ss. 528, tabl. 32, il.

Szczep Szarej Siódemki im. gen. Mariusza Zaruskiego w Krakowie.

734. SZKICE z dziejów Hufca Męskiego ZHP. Nowy Dwór Mazowiecki 1945–1950. [Aut.] Zenon Jendor, Ryszard Możdżyński, Kazimierz Sikora, Bogusław Wieczorek. B.m. 2018 b.w. ss. nlb. 2, 40, nlb. 2, tabl. 1, il., mapa.

735. ŚLIWERSKI Bogusław: Pedagogia harcerskiego wychowania. Kraków 2018 Oficyna Wydawnicza Impuls ss. 212, nlb. 1, il. (Fundamenty...).

736. ŚWIAT należał do nas. Portrety wychowanków XXI-go Kadrowego Szczepu Omega, Katowice. Pod red. Marka Wójcickiego. Katowice 2018 Stapis ss. 94, il.

737. TAK było. Drogi i rozstaje harcerstwa. Praca zbiorowa. Kom. red. Andrzej Ornat [i in.]. Warszawa 2017 Fund. Przyj. Harcerstwa ss. 259, nlb. 1, tabl. 19, il. Harcerskie wspomnienia i listy z l. 1938–2017.

738. WĄSOWICZ Jarosław: Korespondencja Przewodniczącego Związku Harcerstwa Polskiego Michała Grażyńskiego w Prymasem Polski ks. Kardynałem Augustem Hlondem. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 13: 2017 s. 153–162.

Zawiera też listy z 1937 r.

739. WIERZBICKI Marek: U genezy Związku Harcerstwa Rzeczypospolitej. Odrodzenie harcerstwa w Polsce w latach 1980–1990. [W:] Yesterday. Studia z historii najnowszej. Kom. red. Jan Olszerek [i in.]. Warszawa 2017 s. 283–303.

740. WIERZBICKI Marek: Związek Harcerstwa Polskiego działający poza granicami kraju jako przedmiot badań naukowych. [W:] Emigracyjne miscellanea. Studia z dziejów polskiej emigracji politycznej 1939–1990. Pod red. Sławomira Łukasiewicza. Warszawa 2017 s. 255–273.

741. WOJTYCZA Krzysztof: Hufiec Kraków-Śródmieście w latach 1973–1989. Kraków 2018 Text ss. 273, il. Kom. Hist. Krakowskiej Chorągwi ZHP.

742. WOJTYCZA K.: Jubileuszowy Zlot Harcerstwa z okazji 70-lecia. Błonia Krakowskie 18–20 IX 1981 r. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 13: 2017 s. 37–50.

743. WYBÓR źródeł do dziejów ruchu harcerskiego w Polsce. Ruch harcerski w latach 1980–1989. Wybór i oprac. Katarzyna Marszałek. Kraków–Bydgoszcz 2017 Impuls; Uniw. Kazimierza Wielkiego ss. 252.

744. WYBÓR źródeł do dziejów ZHP. Wybór i oprac. Katarzyna Marszałek. Wyd. 2. Kraków 2017 Oficyna Wydawnicza Impuls.

T. 1: Utworzenie ogólnopolskiego Związku Harcerstwa Polskiego i czas próby ruchu harcerskiego (1918–1944) ss. 518, il.

T. 2: Walka, sowietyzacja, odwilż, kryzys i upadek (1944–1988) ss. 410, il.

T. 3: Odrodzenie ruchu harcerskiego, trudne lata demokracji (1989–2000) ss. 354, nlb. 21.

Wyd. 1. 2014.

745. WYBÓR źródeł do dziejów ZHP i ZHR w latach 2017–2018. Wybór i oprac. Katarzyna Marszałek. Kraków 2018 Oficyna Wydawnicza Impuls ss. 302, il.

746. ZAWADZKI Dyzma: Sulimczyk. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 13: 2017 s. 133–147.

Czasopismo 16. Warszawskiej Drużyny Harcerskiej im. Zawiszy Czarnego, wydawane od 1933 r.

2. Inne

747. BARTKOWIAK Jacek: Element antysocjalistyczny. Samorząd Studentów na Uniwersytecie im. A. Mickiewicza w Poznaniu w latach 1980–1989. Zgierz–Dębogóra 2017 Łódzkie Zakłady Graf.; na zlec. Fund. św. Benedykta ss. 616, tabl. 48, il.

748. BIENKOWSKA Alicja: Polacy i Ukraińcy w programie i działalności Wołyńskiego Związku Młodzieży Wiejskiej. *Studia Politologica Ucraino-Polona*. T. 2: 2012 s. 152–162.
Lata 1922–1939

749. BUREK Marian: W 35-tą rocznicę rozwiązania Zarządu Wojewódzkiego Lubelskiego Związku Młodzieży Wiejskiej „Wici”. *Rocznik Historyczny Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego*. Nr 33: 2017 s. 293–295.

Wspomnienia wiceprzewodniczącego Zarządu z 1982 r.

750. KMOCH Maria Weronika: Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży w parafii pw. św. Floriana w Jednorozcu w latach 1934–1939 na tle parafii kurpiowskich. [W:] Kurpiowszczyzna. Kultura, historia, gospodarka. Wybrane zagadnienia. Pod red. Janusza Gołoty i Jana Mironczuka. Ostrołęka 2017 s. 147–160.

751. LECH Andrzej: „Nowy wspólny dom”. Myśl społeczno-polityczna Związku Młodzieży Wiejskiej RP „Wici”. Warszawa 2018 MHPRL ss. 218, il. MHPRL, Lud. Tow. Naukowo-Kulturalne, Interdyscyplinarny Zespół Badania Wsi UŁ.

752. MARKIEWICZ Marcin: Związek Młodzieży Polskiej na wsi białostockiej. *Studia Łomżyńskie*. T. 27: 2017 s. 129–142.

Lata 1948–1957.

753. POPIŃSKA Jolanta: Historia Socjalistycznego Związku Studentów Polskich na Uniwersytecie Wrocławskim (1973–1982). *Rocznik Wrocławski*. R. 13/14: 2016 s. 97–119.

754. RATYŃSKI Mateusz: Sprawozdanie ze spotkania z okazji 60. rocznicy powstania Związku Młodzieży Wiejskiej na Uniwersytecie Warszawskim (6 listopada 2017 r.). *Rocznik Historyczny Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego*. Nr 33: 2017 s. 329–330.

755. RĘDZIŃSKI Kazimierz: Studenckie żydowskie Towarzystwo Rygorozantów we Lwowie w latach 1918–1939. *Pedagogika*. T. 27: 2018 nr 2 s. 421–443.

756. RĘDZIŃSKI Kazimierz: Żydowski ruch studencki we Lwowie (1918–1939). [W:] Historia na źródłach oparta. Studia ofiarowane Profesorowi Tadeuszowi Srogoszowi w 65. rocznicę urodzin. Pod red. Andrzeja Stroynowskiego. Częstochowa 2017 s. 599–619.

757. STEMPOWSKI Ryszard: Zrzeszenie Studentów Polskich w socjalizmie państwowym 1950–1973. Warszawa 2018 Wydaw. Nauk. Scholar ss. 385, il.

758. SYSKA Zbigniew: Opozycyjne grupy i organizacje młodzieży szkolnej w latach osiemdziesiątych na Ziemi Lubuskiej. *Forum Historyczno-Społeczne*. Nr 5: 2017 s. 7–71.

759. WAINGERTNER Przemysław: Ekspozytury i wpływy Związku Młodzieży Polskiej „Zet” w okresie zaborów (1886–1914). *Przegląd Nauk Historycznych*. R. 16: 2017 nr 1 s. 137–165.

760. WAINGERTNER Przemysław: Konspiracja trzech pokoleń. Związek Młodzieży Polskiej „Zet” i ruch zetowy (1886–1996). Wyd. 2. Łódź 2018 Wydaw. UŁ ss. 631, nlb. 4. (100 lat Niepodległości).

Wyd. 1. 2017.

761. WAINGERTNER P.: Związek Młodzieży Polskiej „Zet” w latach 1886–1914. Geneza, idee, struktury i działalność. *Rocznik Łódzki*. T. 67: 2017 s. 51–74.

762. WOŁOS Mariusz: Stowarzyszenie Młodzieży Postępowo-Niepodległościowej „Promień” w Krakowie w latach 1910–1914. [W:] *Lewicowy Kraków w okresie międzywojennym*. Pod red. Anny Kargol. Kraków 2017 s. 27–80.